

Odpočinok pre unavených

OBSAH

Úvod	3
1. Život v pokluse	5
2. Putovanie púšťou: nepokoj a nespokojnosť.....	12
3. Korene nespokojnosti a nepokoja.....	19
4. Kráľ Dávid: Cena pokoja	26
5. Podďte ku mne.....	33
6. Jozef: pokoj v rodinných vzťahoch.....	40
7. Jozef: Odpustenie a nový pokoj	47
8. Choroba a vytúžená úľava	54
9. Sobota – rytmus odpočinku.....	61
10. Sobotný odpočinok.....	68
11. List Hebrejom: Zaslúbený odpočinok.....	75
12. Jonáš: Ne(s)pokojný prorok	82
13. Dokonalý odpočinok.....	89

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri Generálnej konferencii.

Úlohy sobotnej školy – 3. štvrtrok 2021

Odpočinok pre unavených

Autori: Gerald a Chantal Klingbeilovci

Foto: shutterstock images

Vydal Advent-Orion, s. r. o.

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

pre Cirkev adventistov siedmeho dňa

Londýnská 30, 120 00 Praha 2 – Vinohrady

Vytlačil FORK Martin

ISSN 1335-1265 MK SR 1261/95

ODPOČINOK PRE UNAVENÝCH

Let prebiehal pokojne až do okamihu, keď kapitán z pilotnej kabíny oznámil, že lietadlo bude musieť preletieť cez mohutnú búrkovú oblačnosť. „Zapnite si bezpečnostné pásy. Bude to s nami poriadne hádzať,“ dokončil kapitán a jeho hlas zmĺkol.

Čoskoro sa lietadlo začalo divoko triasť, keď si kliensilo cestu cez búрку. Občas sa otvorila niektorá z úložných priehradiek nad hlavami cestujúcich, ktorí sedeli celí napätí. Pri jednom mimoriadne silnom otrase ktosi v zadnej časti lietadla skríkol. Nejednému človeku na palube hlavou preblesla predstava odlomeného krídla a lietadla rútiaceho sa nezadržateľne k zemi. Všetci pasažieri vyzerali napätí a vystrašení. Všetci, okrem malého dievčatka sediaceho v prvom rade ekonomickej triedy. Na rozkladacom stolíku pred sebou čosi usilovne kreslila na papier. Občas sa pozrela von oknom na blesky a vždy znova sa vrátila k svojej kresbe.

Trvalo minimálne polovicu večnosti, kým lietadlo bezpečne pristálo v cieľovej destinácii. Cestujúci tliekali a nadšene volali od úľavy, že sú konečne na zemi. Dievčatko si zbalilo svoj batôžtek a čakalo, kým ľudia vystúpia z lietadla. Jeden z cestujúcich sa jej opýtal, či sa nebála. Ako mohla byť taká pokojná aj napriek obrovskej búrke a množstvu otrasov?

„Nebála som sa,“ prekvapilo dievčatko svojou odpoveďou zvedavého cestujúceho. „Môj ocko je pilot. Vedela som, že ma v bezpečí privezie domov.“

Nepokoj a obavy bývajú úzko prepojené. Žijeme vo svete, kde sú ľudia neprestajne niečím zaneprázdnení. Takýto spôsob života veľmi často vyústi do nepokoja a strachu. Každý z nás prechádza obdobiami obáv, neistoty a možno aj hrôzy z toho, čo prinesie budúcnosť. Minulosť sme prekonali, s ťažkosťami zvládame prítomnosť, ale budúcnosť je plná otázok. V neistom svete, v ktorom žijeme, možno ani nechceme počuť odpovede. Nie sme si istí, či zvládneme problémy, ktoré sa pred nami nečakane vynoria, či budeme mať na zaplatenie splátok a pôžičiek a či naše manželstvo vydrží aj nasledujúcu búрку. A možno nás kvária aj pochybnosti, či Boh zotrvá vo svojej láske k nám aj napriek všetkým „sklamaniam“, ktoré mu znova a znova spôsobujeme.

Tento štvrtrok sa budeme venovať niektorým z týchto našich strachov a obáv. *Odpočinok v Kristovi* nie je len dobrý názov pre nejaký študijný materiál alebo pútavý titul evanjelizačných prednášok či biblického alebo modlitebného týždňa. *Odpočinok v Kristovi* je kľúčové zaslúbenie takého života, ktorý Ježiš zaslúbil svojim nasledovníkom: „Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a hubil. Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere.“ (Ján 10,10)

Pri práci na tomto študijnom materiáli si autori nečakane uvedomili, že téma odpočinku je prítomná v celom koncepte biblickej teológie. *Odpočinok* súvisí so spasením, s milosťou, so stvorením, so sobotou, s naším pochopením stavu človeka po smrti a s očakávaným skorým príchodom Ježiša Krista.

Keď nás Ježiš pozval, aby sme prišli k nemu a našli u neho *odpočinok* (Mat 11,28),

oslovil tým nielen svojich učeníkov alebo ranú cirkev. Videl budúce generácie zasiahnuté hriechom, videl slabých, vyčerpaných a trápiačich sa ľudí, ktorí potrebujú prístup k zdroju odpočinku. Pri štúdiu jednotlivých lekcii tohto materiálu nezabúdajte prichádzať k Nemu a v Jeho prítomnosti nachádzať odpočinok. Veď napokon, náš nebeský Otec vie o všetkom a je pripravený priviesť nás v bezpečí domov.

Chantal a Gerald Klingbeilovci pochádzajú z rôznych kultúr a pracujú ako tím. Chantal pochádza z Južnej Afriky a pracuje ako zástupkyňa riaditeľa Inštitútu Ellen G. Whiteovej. Gerald pochádza z Nemecka a pracuje ako zástupca šéfredaktora vydavateľstva Adventist Review a ako profesor Starej zmluvy a starovekých blízkovýchodných štúdií na Andrews University.

ŽIVOT V POKLUSE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 2,1–3; Jer 45,1–5; 2Moj 20,11; Jer 50,34; Mar 6,30–32; 1Moj 4,1–17

ZÁKLADNÝ TEXT

Moja duša sa umára túžbou po nádvořiach Hospodina; moje srdce i telo plešajú v ústrety živému Bohu. (Žalm 84,3)

Tik-tak, tik-tak, tik-tak, otdikávali hodiny vytrvalo a neúprosne. Sobota sa mala začať o necelé dve hodiny. Mária si smutne pozrela svoj malý byt. Detské hračky sa váľali porozhadzované po obývačke, kuchyňa vyzerala ako po výbuchu a ich najmladšia dcéra Sára ležala v postielke s teplotou. A aby toho nebolo málo, Mária slúbila, že sa zajtra zhostí úlohy sálovej diakonky a bude vítať ľudí prichádzajúcich do zhromaždenia. To však znamenalo, že bude musieť z domu odísť o pol hodinu skôr. *Dúfam, že zajtra prežijem aspoň trochu stíšenia*, pomyslela si túžobne Mária.

V tom istom čase čakal jej manžel Josh na druhej strane mesta v rade v obchode s potravinami. V celom meste boli nepredstaviteľné zápchy. A rad v obchode sa posúval slimačím tempom. Zdalo sa, akoby sa všetci rozhodli nakupovať práve teraz. *Potrebujem to nejako zastaviť a oddýchnuť si. Takto to nemôže ísť donekonečna*, povzdychol si Josh. *Život predsa nemôže vyzerat' len ako beh s vyplazeným jazykom.*

Naše životy sa riadia dopravnými kolónami, dĺžkou pracovného času, návštevami u lekára, online rozhovormi, nákupmi a školskými povinnosťami. A či už používame na prepravu verejnú dopravu, kolobežku alebo rodinné auto, ktorým rozvážame deti do školy, neustály zhon a stále nové povinnosti nás môžu ľahko priviesť k tomu, že zabudneme na to najpodstatnejšie.

Ako môžeme nájsť pokoj v tomto zhone a ruchu?

OSNOVA LEKCIE

V tejto úvodnej lekcii, ktorá je východiskom pre ďalšie, sa spoločne najprv všeobecne pozrieme na tému odpočinku (v jeho rôznych podobách) v Biblii a jej poslanstve. Budeme uvažovať o tom, *kto* nám odpočinok ponúka, *čo* pre nás pripravil, a *prečo* ho my ľudia tak nevyhnutne potrebujeme.

1. KTO: Darca odpočinku

- 1Moj 2,1–3: Boh ako veľký Darca odpočinku (nedeľa)
- Jer 45,1–5: Boh ako ten, kto cíti s unavenými (pondelok)

2. ČO: Dar odpočinku

- 2Moj 20,11: Dar odpočinku v Starej zmluve (utorok)
- Mar 6,30–32: Dar odpočinku v Novej zmluve (streda)

3. PREČO: Dôvod hľadania odpočinku

- 1Moj 4,12–16: Hriech prináša únavu, vyčerpanie a nepokoj (štvrtok)

SOBOTA – BOŽÍ DAR LÚĎOM

¹Takto boli dokončené nebesia, zem i všetky ich zástupy. ²Siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal, a v siedmy deň si Boh odpočinul od všetkého, čo utvoril. ³Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril. (1Moj 2,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo Boh stvoril deň odpočinku skôr, ako stihol byť ktokoľvek unavený?

Oveľa skôr než ľudstvo upadlo do víru zhonu a života naplneného stresom, Boh ustanovil míľnik, ukazovateľ, ktorý mal osviežovať našu pamäť. Má to byť deň zastavenia, počas ktorého si naplno uvedomíme a prežijeme radosť zo života. Deň, keď nepracujeme, ale žijeme. Deň, keď budeme môcť naplno doceniť dar letnej lúky, horského vzduchu, lesnej divočiny, osviežujúcej vody, spoločenstva priateľov a zo všetkého najviac Stvoriteľa každého dobrého daru, ktorý dostávame.

Nebolo to jednorazové pozvanie, ktoré by stratilo na platnosti po vyhnaní z rajskej záhrady. Boh chcel zabezpečiť, aby toto pozvanie obstálo v skúške časom, a preto hneď od počiatku votkal sobotný odpočinok do kolobehu času. Vždy znova bude zaznievať pozvanie, aby sme každý siedmy deň oslavovali Stvoriteľa a prežívali pokoj v jeho stvorení.

Mohlo by sa zdať, že vďaka všetkým prácu šetriacim technológiám a vymoženostiam budeme menej telesne unavení než ľudia žijúci pred dvesto rokmi. Ukazuje sa však, že aj dnes je skutočný oddych nedostatkovým tovarom. Aj chvíle, keď nepracujeme, trávime nekonečnými a únavnými činnosťami. Zdá sa, akoby sme neustále niečo dobíjali alebo nestíhali. Bez ohľadu na to, čo všetko sa nám podarí stihnúť, vždy sa pred nami vynorí nejaká ďalšia povinnosť. Výskumy poukazujú aj na skutočnosť, že spíme čoraz menej a mnoho ľudí je závislých od kofeínu a ďalších látok. A hoci máme rýchlejší internet a rýchlejšie telefóny a počítače, stále akoby sme mali málo času.

Čo hovoria uvedené texty o odpočinku a špecificky o dni odpočinku?

Mar 6,31

Žalm 4,9

2Moj 23,12

5Moj 5,14

Mat 11,28

Naš Stvoriteľ od počiatku vedel, že v živote budeme potrebovať odpočinok – telesný aj duševný. Aj preto do času zabudoval prvok cyklu – sobotu a striedanie dňa a noci – a ponúkol nám tak priestor na odpočinok. Prijatie Ježiša za Pána našich životov zahrňa v sebe aj vážnu zodpovednosť za dostatočný odpočinok. Ved' ani prikázanie o sobote nie je len akýmsi nezáväzným návrhom. Je to predsa prikázanie!

APLIKÁCIA ■ **Je tvoj život uponáhľaný a plný stresu, alebo žiješ pokojne a vyvážene? Čo môžeš urobiť preto, aby sa Bohom ponúkaný odpočinok stal súčasťou tvojej skúsenosti – v telesnej, duševnej aj duchovnej rovine?**

UNAVENÝ ČLOVEK A SÚCITNÝ BOH

¹ Slovo, ktoré prorok Jeremiáš povedal Nerijovmu synovi Baruchovi, keď vo štvrtom roku judského kráľa Jojakíma, Joziášovho syna, napísal podľa Jeremiášovho rozprávania do knihy tieto slová: ² „Baruch, toto ti hovorí Hospodin, Boh Izraela: ³ Povedal si: ‚Beda mi, lebo Hospodin mi pridáva k bolesti žiaľ. Som unavený od vzdychania a upokojenie nenachádzam.‘ ⁴ Povieš mu: Toto hovorí Hospodin: ‚Pozri, čo som vybudoval, rúcam a čo som zasadil, vytrhávam, celú krajinu. ⁵ Ty žiadaš veľké veci! Nežiadaš si ich! Lebo na každého človeka dopustím nešťastie, znie výrok Hospodina, tebe však dám život ako korisť na každom mieste, kamkoľvek pôjdeš.‘“ (Jer 45,1–5)

Nedostatok spánku a telesná vyčerpanosť spôsobená dlhodobým prepínaním sú čoraz väčším problémom. Veľmi znepokojujúci je aj problém „emočného vyčerpania“. A keď sa spojí nedostatok spánku so stresom a s citovými problémami, veľmi ľahko sa nás môže zmocniť pocit sklúčenosti a úzkosti.

Veľmi podobne sa musel cítiť aj Jeremiášov pisár Baruch. Počas rokov predchádzajúcich zničeniu Jeruzalema Babylončanmi prežívali ľudia veľmi turbulentné časy.

Prečítaj si pozorne úvodný biblický text. Čo vtedy prežíval Baruch a ako sa cítil? Ako Boh reagoval na jeho trápenie a bolesť? Čo pokladáš v tejto odpovedi za najdôležitejšie? Prečo?

Bolo by úžasné dostať od Boha osobné posolstvo, ktoré je určené len nám. Baruch presne takéto posolstvo dostal – priamo od Hospodina, Boha Izraela (Jer 45,2). Dozvedáme sa, že sa to stalo „vo štvrtom roku judského kráľa Jojakíma, Joziášovho syna“, teda okolo rokov 605 až 604 pred Kristom. Verše v Jer 45,3 veľmi výstižne ukazujú, ako sa ľudia cítili, keď sú na konci so silami, keď melú z posledného.

Zo všetkého, čo z Písma vieme o tomto období, je jasné, že Baruchovo bedákanie a jeho ponosy neboli predstierané ani vymyslené. Mal mnoho dôvodov na to, aby sa cítil znechutený a emocionálne zničený. On sám prežíval príkorie a aj okolo neho sa dialo veľa nepravosti, ktorú sa Boh chystal potrestať – ako o tom prorokoval Jeremiáš.

Božia odpoveď na Baruchovu bolesť nám pripomína, že Božia bolesť a Božie zúfalstvo (ak takto môžeme ľudskými slovami opísať Božie prežívanie) sú nekonečne väčšie než Baruchove alebo naše trápenia. Boh vybudoval Jeruzalem, a On sa ho teraz chystal zničiť. Hospodin vysadil Izrael ako svoju vinicu (Iz 5,1–7), a teraz bol pripravený vykoreniť ju a presídliť do vyhnanstva. Nič z toho Boh netúžil Izraelitom vykonať, ale nebolo inej cesty ako zastaviť vzburu neverného ľudu.

Baruch však mohol vo všetkom tom utrpení uvidieť lúč svetla. Boh ochráni jeho život aj uprostred zničenja, vyhnanstva a straty.

- **Znova si prečítaj slová, ktoré Hospodin adresoval Baruchovi. Aké posolstvo si z týchto slov môžeš vziať pre seba? Čo sa dozvedáme z uvedených myšlienok o Bohu a jeho túžbe stať pri nás bez ohľadu na okolnosti?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ODPOČINOK V STAREJ ZMLUVE

Ved' Hospodin za šesť dní utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, a v siedmy deň odpočíval. Preto Hospodin požehnal sobotný deň a posvätil ho. (2Moj 20,11)

Ale ich Vykupiteľ je mocný, volá sa Hospodin mocnosť. On iste povedie ich spor, aby dal odpočinutie zemi a znepokojil babylonských občanov. (Jer 50,34)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Je zrejmé, že každý človek sa potrebuje zastaviť a oddychovať – nielen telesne, ale aj duševne. Je to jeden z dôvodov, prečo sa o odpočinku píše v celom Písme. Aj keď nás Boh stvoril pre aktívny život, naša aktivita má byť prerušovaná (nie nevyhnutne pasívnym) odpočinkom.

Stará zmluva využíva na opis odpočinku rôzne výrazy. Boží odpočinok v práve stvorený sobotný deň je v 1Moj 2,2.3 vyjadrený slovom *šabat*, ktoré znamená „zastaviť sa v práci, odpočinúť si, vziať si voľno“. Ide o slovesnú formu podstatného mena „sobota“. Rovnaké sloveso je použité v 2Moj 5,5 v príčinnej forme a vyjadruje faraónov hnev nad tým, žeby ľud „prestal pracovať“. Faraón namrzene vyčíta Mojžišovi: „Vy chcete, aby prerušili svoje roboty?“ (SEvP)

Odkaz na Božie odpočívanie v sobotný deň je vo štvrtom prikázani vyjadrený slovesnou formou slova *nuach* (2Moj 20,11; 5Moj 5,14). Sloveso v Jób 3,13 má význam „spochiniť“ a prekladá sa napríklad ako „mal by som pokoj“ (Roh). Ide tu aj o odkaz na truhlu zmluvy v 4Moj 10,36, ktorá sa zastavovala „na odpočinok“. V 2Kráľ 2,15 sa zasa spomína, že „Eliášov duch „spochinul na Elizeovi“.

Ďalším dôležitým slovesom je *šakat* a znamená „odpočívať, mať úľavu, upokojiť sa“. V Joz 11,23 napríklad opisuje odpočinok zeme od vojny potom, ako ju Izraeliti pod vedením Jozuu obsadili. U Jozuu a v Knihe sudcov sa týmto slovom veľmi často opisuje obdobie „mieru“.

Aj sloveso *raga* opisuje odpočinok. Vo varovaní pred neposlušnosťou v 5. Mojžišovej zaznieva, že Izrael (rozptýlený) vo vyhnanstve „nebude mať pokoj“. Rovnaké sloveso sa objavuje aj u Jeremiáša 50,34 a vyjadruje výsledok Hospodinovho konania, ktoré prináša pokoj zemi.

Stará zmluva o „odpočinku“ hovorí dokonca aj v súvislosti so smrťou človeka. Napríklad v textoch 5Moj 31,16 alebo 2Sam 7,12 je v hebrejčine použité sloveso *šakab*, ktoré doslova znamená „ľahnúť si, spať“. V zmluve s Dávidom Hospodin zasľubuje budúcemu kráľovi: „Keď uplynie tvoj čas a ty si ľahneš ku svojim otcom, dám ti potomka...“ (2Sam 7,12)

Neúplný zoznam rôznych hebrejských slov vyjadrujúcich odpočinok nám pomáha pochopiť, že teologický koncept odpočinku je široký, nemá v Písme len jeden zmysel a nie je viazaný len na jedno či dve konkrétne slová. Odpočívame ako spoločenstvo aj ako jednotlivci. Odpočinok nás ovplyvňuje telesne, spoločensky aj citovo a neobmedzuje sa len na sobotný deň.

APLIKÁCIA

- Stará zmluva nám predstavuje mnoho rôznych podôb „odpočinku“, ktorý chce Boh dopriať ľuďom (od práce, od starostí a stresu, obáv...). Ktorý z týchto „odpočinkov“ je pre teba momentálne najlákavejší a najpotrebnejší?

ODPOČINOK V NOVEJ ZMLUVE

³⁰Apoštolí sa zišli k Ježišovi a oznámili mu všetko, čo robili a učili. ³¹Povedal im: „Podte vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite!“ Stále tam totiž prichádzalo a odchádzalo množstvo ľudí, takže sa nemali kedy ani najesť. ³²Odplavili sa teda člnom na pusté miesto, kde boli sami. (Mar 6,30–32)

V Novej zmluve sa odpočinok veľmi často vyjadruje slovesom *anapauó* vo význame „odpočinúť, oddýchnuť, osviežiť“. Toto slovo je použité napríklad v Ježišovom známom výroku z Matúša 11,28: „Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám *odpočinúť*.“ V záverečných pozdravoch Korintánom apoštol Pavol vyjadruje radosť nad príchodom priateľov, ktorí „osviežili“ jeho ducha (1Kor 16,18 Roh).

Ďalším gréckym slovesom je *hésychazó*. Opisuje sa ním sobotný odpočinok žien v čase, keď sa Ježiš nachádzal v hrobe (Luk 23,56; „odpočivali“ Roh, „zachovali pokoj“ SEkP). Toto slovo však charakterizuje aj život v pokoji (1Tes 4,11; „byť ticho“ Roh) a môže označovať aj niekoho, kto nemá žiadne námietky, a preto je pokojný (Sk 11,18), respektíve je ticho (Roh).

Keď sa v Liste Hebrejom hovorí o Božom odpočinku v siedmy deň stvorenia, je tu použité sloveso *katapauó*. „Na siedmy deň si Boh *odpočinul* od všetkých svojich prác.“ (Heb 4,4) Je to odkaz na Septuagintu (grécky preklad Starej zmluvy), kde je použité rovnaké sloveso. Za zmienku stojí skutočnosť, že v tomto význame sa uvedené sloveso nachádza v Novej zmluve len v tejto štvrtjej kapitole (Heb 4,4.8.10).

Uvažuj o texte z úvodu (Mar 6,30–32). Prečo podľa teba Ježiš povedal učeníkom, aby sa stiahli a odpočinuli si, hoci boli pred nimi obrovské príležitosti na misiu? Uvažuj o tom v kontexte celej 6. kapitoly Evanjelia podľa Marka.

Slová „Podte vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite!“ (Mar 6,31) nie sú myslené ako návrh alebo pozvanie. Text vyznieva ako naliehavá požiadavka, ktorá má formu príkazu či rozkazu. Ježišovi záleží na jeho učeníkoch a na ich telesnom zdraví a duševnej pohode. Práve sa vrátili z náročnej misijnej cesty, na ktorú ich Ježiš vyslal vo dvojiciach (Mar 6,7). Text Mar 6,30 opisuje ich radosný návrat. Ich srdcia prekypovali nadšením a chceli sa podeliť o svoje zážitky s Ježišom. On ich však zastavil a vyzval na odpočinok. Marek pridáva vysvetľujúcu poznámku: „Stále tam totiž prichádzalo a odchádzalo množstvo ľudí, takže sa nemali kedy ani najesť.“ (Mar 6,31) Aj dnes môže byť pre učeníkov problémom, keď sú príliš zanepřázdnení prácou pre Boha, príliš unavení a tak vtiahnutí do práce, že nemajú kedy odpočívať. Ježiš nám pripomína, že si potrebujeme chrániť telesné a duševné zdravie – okrem iného aj dostatkom plánovaného odpočinku.

- Ako by si mohol pomôcť miestnemu kazateľovi, staršiemu zboru alebo komukoľvek inému, kto je možno vyčerpaný z množstva práce pre Boha? Ako môžeš vyjadriť svoju vďačnosť? Ako môžeš tomuto človeku pomôcť nájsť odpočinok?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NEPOKOJNÝ TULÁK

12 „Keď budeš obrátať pôdu, už ti nevydá svoju silu. Budeš sa nepokojne potulovať po zemi.“ **13** Kain povedal Hospodinovi: „Môj trest je väčší, než vládzem zničiť.“ **14** Ty ma dnes vyháňaš z pôdy a budem sa skrývať pred tebou. Budem sa nepokojne potulovať po zemi; ktokoľvek ma stretne, zabije ma.“ **15** Hospodin mu však povedal: „Nie, to sa nestane, lebo ktokoľvek by zabil Kaina, toho postihne sedemnásobná pomsta.“ Hospodin poznačil Kaina, aby ho nikto, kto ho stretne, nezabil. **16** Kain sa vzdialil od Hospodina a býval v kraji Nód, na východ od Edenu. (1Moj 4,12–16)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo urobilo z Kaina nepokojného tuláka (1Moj 4,1–12)? Ako Kain reagoval na Boží súd (v. 12–16)? Čo táto reakcia vypovedá o Kainovom postoji?

Biblický text nehovorí priamo, prečo Boh priaznivo zhliadol na Ábela a jeho obeť, ale na Kaina a jeho obeť „nezhliadol“ (1Moj 4,4,5). V knihe *Patriarchovia a proroci* sa k tomu píše: „Kain predstúpil pred Pána s reptaním a bez viery v zaslúbenú obeť i v zmysel obetí vôbec. Jeho dar nebol prejavom ľútosti nad spáchaným hriechom. Podobne ako mnohí, aj on pokladal prísne dodržiavanie Božích smerníc a očakávanie spásy jedine od budúceho Spasiteľa za prejav slabosti. Bol rozhodnutý spoliehať sa na vlastnú silu a spásu dosiahnuť vlastnými zásluhami.“ (PP 72; PP /sk/ 48)

Keď Hospodin povedal o Kainovi, že sa bude „nepokojne potulovať po zemi“ a bude „nestály“, neznamenalo to, že by mu to Boh predurčil. Ide skôr o následok Kainovho hriešneho konania a neposlušnosti. Kain nehľadal odpočinok v Bohu a zároveň ho nedokázal nájsť ani nikde inde – aspoň nie ozajstný odpočinok.

Hebrejské slovo prekladané ako „zhliadol“ (1Moj 4,4, respektíve „nezhliadol“ v. 5) je možné chápať aj ako „preskúmal, pozrel dôkladne“. Nejde totiž o Božie skúmanie prinesenej obete, ale o skúmanie pohnútok toho, kto obeť prináša. Hospodinovo odmietnutie Kainovej obete nie je prejavom konania náladového alebo nevypočítateľného božstva. Ide skôr o pozorné posúdenie a zväznenie charakteru, pohnútok, motívov obetujúceho. V princípe to môžeme chápať ako príklad vyšetrojúceho súdu.

Útekom z Božej prítomnosti prichádzame o schopnosť nájsť pokoj a prežiť spočinutie v Bohu. Hľad po Božej milosti sa snažíme naplniť vecami, vzťahmi alebo hektickým životom. Kain začal budovať mesto a vlastnú dynastiu. Oboje vyžaduje veľa úsilia, ale ak ide o vzdorovité mesto a bezbožný rod, v konečnom dôsledku ide o zbytočnosť.

APLIKÁCIA ■ Kedy si sa naposledy pokúšal hľadať v živote pokoj bez Boha? Akú skúsenosť s tým máš? Ako sa aj uprostred často bolestivých následkov vlastných hriechov a pochybení môžeš naučiť prijímať odpustenie, ktoré ti Boh ponúka prostredníctvom kríža?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Podľa rabínskych predstáv vrcholným prejavom zbožnosti bola neustála činnosť. Vonkajšími úkonmi chceli prejavit svoju domnelo vyššiu zbožnosť. Tým sa odlúčili od Boha a ďalej sa spoliehali na svoju sebestačnosť. Podobné nebezpečenstvo hrozí aj dnes. Zvýšená aktivita v Božom diele a prípadný úspech môžu viesť k preceneniu ľudských plánov a metód. Človek sa pozvoľna prestáva modliť a stráca vieru. Ako kedysi učeníkom, aj nám hrozí nebezpečenstvo, že podceníme nevyhnutnosť závislosti od Boha a spásu budeme hľadať v nadmernej aktivite. Stále musíme myslieť na Ježiša Krista a uvedomovať si, že on koná svoje dielo. Aj keď sa máme všemožne snažiť o záchranu hynúcich, musíme si nájsť čas aj na modlitebné stíšenie a štúdium Božieho Slova. Za úspešné dielo možno nakoniec pokladať len to, ktoré sprevádzali mnohé modlitby a posvätili Ježišove zásluhy.“ (DA 362; TV 250)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Neustály tlak na to, aby sme držali krok, boli sme informovaní, boli neustále k dispozícii (osobne alebo virtuálne) a žili podľa požiadaviek, ktoré nie sú ani realistické ani Bohom dané, môže viesť ľudí k vyčerpanosti a opotrebovaniu – telesnému, duševnému, a dokonca aj duchovnému. Ako sa tvoj zbor môže stať miestom, kde budú vítaní a prijímaní aj ľudia vyčerpaní, unavení, túžiaci po odpočinku?
2. Je možné, aby sme boli zaneprázdnení tiež tým, že pre Boha robíme príliš veľa? Uvažujte o príbehu Ježiša a jeho učeníkov z Marka 6,30–32. Aké poučenie si z neho môžeme vziať? Ako ho môžeme aplikovať vo svojom živote?
3. V roku 1899 ktosi prekonal rýchlostný rekord. Podarilo sa mu pri jazde autom pokoriť hranicu 60 km/h a prežiť to! Samozrejme, dnes autá jazdia oveľa rýchlejšie. A rýchle procesory v našich mobilných telefónoch sú oveľa rýchlejšie než procesory vo veľkých počítačoch pred niekoľko málo rokmi. Aj cestovanie vzduchom je čoraz rýchlejšie. Všetko sa dnes odohráva rýchlejšie než v minulosti. A čo z toho? Aj tak sa neustále náhlime a nemáme dostatok času na odpočinok. Čo by sme sa z toho mali naučiť o ľudskej prirodzenosti? Prečo Boh dal taký dôraz na odpočinok, že ho urobil súčasťou svojich príkazní?
4. Uvažujte o skutočnosti, že sobotný odpočinok bol súčasťou života človeka už v záhrade Eden pred pádom do hriechu. Táto pravda má samozrejme veľa zaujímavých teologických dôsledkov. Skúste však uvažovať o samotnej skutočnosti, že odpočinok bol potrebný dokonca aj v bezhriešnom, dokonalom svete.

Týždeň od 4. do 10. júla

PUTOVANIE PÚŠŤOU: NEPOKOJ A NESPOKOJNOSŤ

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

4. Mojžišova 11–14

ZÁKLADNÝ TEXT

¹⁰Ani nereptajte, ako niektorí z nich reptali, a hynuli od zhubcu. ¹¹Toto sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie. (1Kor 10,10,11)

Ľudia si už veľmi dávno všimli, že psy a ostatné domáce zvieratá sa pred príchodom zemetrasenia správajú neobvykle a nepokojne.

Vedci pri výskumoch zistili, že zvieratá sú schopné postrehnúť primárne (pozdĺžne) seizmické vlny, ktoré prichádzajú pred sekundárnymi (pričnými) vlnami. To je zrejme aj vysvetlenie, prečo zvieratá podľa pozorovaní reagujú zmätkom a nepokojom ešte skôr, ako dorazia prvé citelne otrasy. Slony dokonca dokážu zaregistrovať aj zvukové vlny s veľmi nízkou frekvenciou a vibrácie z predtrasov, ktoré človek nie je schopný zachytiť.

Už niekoľko minút predtým, ako 23. augusta 2011 zemetrasenie s magnítudou 5,8 zasiahlo oblasť Washington, D.C., sa niekoľko zvierat v Národnej zoo začalo správať veľmi čudne. Lemury začali nahlas kričať už asi pätnásť minút predtým, než sa zem začala citelne chvieť.

Tento týždeň sa budeme venovať niektorým príkladom neobvyklého ľudského nepokoja, ktorého príčinou však neboli ani zemetrasenia, ani žiadne iné prírodné katastrofy, ale skôr obyčajná hriechnosť padlých ľudských bytostí, ktoré nehľadali odpočinok u toho, ktorý jediný môže dať odpočinutie všetkým, ktorí k nemu prichádzajú s vierou a v poslušnosti.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu tejto lekcie sa pozrieme, ako 4. Mojžišova kniha opisuje skúsenosť izraelského národa, ktorý po vyslobodení z egyptského otroctva putoval púšťou do nového domova. Pri čítaní týchto biblických textov budeme hľadať príčiny ich nepokoja, nespokojnosti a určitej životnej únavy (naša skúsenosť je podobná). Uvidíme však aj obraz Boha, ktorý do takýchto situácií vstupuje a ponúka riešenie.

1. Problémy spôsobujúce v živote nepokoj a trápenie

- 4. Mojžišova 11: Nespokojnosť so životnou situáciou (nedeľa)
- 4. Mojžišova 12: Nespokojnosť s druhými (pondelok)
- 4. Mojžišova 13–14: Nespokojnosť s Božím vedením (utorok)

2. Riešenia prinášajúce pokoj a odpočinok

- 4. Mojžišova 14: Božia milosrdenstvo a odpustenie (streda)
- 4. Mojžišova 14: Naša dôvera v Božiu lásku (štvrtok)

NESPOKOJNOSŤ NA PÚŠTI

¹Ľud sa začal pred Hospodínom žalovať, že sa mu zle vodí. Hospodín to počul a veľmi sa rozhneval. Vzplanul proti nim Hospodínov oheň a spálil okraj tábora. ... ³²Ľud vstal a zbieral prepelice celý deň, celú noc, ba aj celý ďalší deň. Aj ten, čo pozbieral najmenej, mal desať chómerov. Potom ich porozkladali okolo tábora. ³³No ešte mali mäso medzi zubami, skôr než ho stačili požiť, keď proti ľudu vzplanul Hospodínov hnev. Hospodín dopustil na ľud ťažkú ranu. ³⁴Preto dali tomu miestu meno Kibrót-Hattaava, lebo tam pochovali nenásytný ľud. (4Moj 11,1.32–34)

Po svojom odchode spod Sinaja sa Izraeliti museli cítiť na svojej ceste do Kanaánu zmätení a nešťastní. Už viac ako rok uplynul od ich vyjdenia z Egypta (4Moj 1,1). Túžili vstúpiť do Zaslúbenej krajiny. Vykonali sčítanie ľudu a boli dôkladne zorganizovaní. Boli svedkami obrovskej Božej priazne a jasných znamení jeho prítomnosti. Ale už na prvom mieste, na ktoré dorazili po odchode spod Sinaja, sa ich zmocnila nespokojnosť a začali reptáť.

Uvažuj o texte 4Moj 11,1–15. Na čo si Izraeliti sťažovali? Čo bolo príčinou ich nespokojnosti?

Izraeliti sa dožadovali mäsa, uhoriek, melónov, póru, cibule a cesnaku, ktoré mali v Egypte. „Kto nás nasýti mäsom? ⁵Spomíname si na ryby, čo sme oddávna jedávali v Egypte, na uhorky, dyne, pór, cibuľu a cesnak. ⁶Sme už celkom vychudnutí a nič iné nevidíme, iba mannu.“ (4Moj 11,4–6) Je zrejme že ich postihol spomienkový optimizmus, respektíve selektívna strata pamäti, keď si síce spomínali na jedlo, ale zabudli na otroctvo, útlak a útrapy (pozri 1. Mojžišova 1).

Boh ich sýtil mannou už viac ako rok, ale oni pocítovali nespokojnosť a túžbu po niečom inom. Ovplyvnilo to dokonca aj Mojžiša. Nie je jednoduché viesť nespokojný ľud. Mojžiš však vedel, na koho sa obrátiť. „Prečo tak zle zaobchádzaš so svojím služobníkom? Prečo som u teba nenašiel priazeň, že si na mňa uvalil všetku ťarchu tohto ľudu?“ (4Moj 11,11)

Ako Boh odpovedal na sťažnosti a reptanie? Pozri 4Moj 11,16–33.

Boh nie je hluchý k našim potrebám, vie o nepokoji a nespokojnosti, ktoré prežívame. V prípade Izraelitov sa rozhodol dať im prepelice, aby nasýtil ich hlad po mäse. V skutočnosti však Izraelitom nešlo o mäso. Keď sme nešťastní, nespokojní a nahnevaní, je dôležité, o čo vlastne ide. Predmet nášho hnevu je často len spúšťačom, nie príčinou konfliktov, v ktorých sa ocitáme. Bojujeme, lebo hlboko v našom vnútri je v neporiadku niečo, čo ovplyvňuje naše najdôležitejšie vzťahy. Izraeliti sa búrili proti Božiemu vedeniu. Aj my si na to potrebujeme dávať pozor, nech sú naše okolnosti akékoľvek. Naše prirodzené sklony nás môžu priviesť do vzbury oveľa ľahšie, než si myslíme.

- **Ako sa prejavuje tvoja radosť z prítomnosti? Čo ti pomáha vnímať skutky, ktoré Boh koná pre teba každý deň? Prečo máme tendenciu byť často kritickí k súčasnej situácii a spomínať na minulosť pozitívnejšie, než v skutočnosti bola?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NÁKAZLIVÁ NESPOKOJNOSŤ

¹Mirjam s Áronom reptali proti Mojžišovi pre jeho ženu Kúšijku, ktorú si vzal. Oženil sa totiž s Kúšijkou. ²Vraveli: „Hovoril azda Hospodin len prostredníctvom Mojžiša? Či nehovorí aj prostredníctvom nás?“ Hospodin to počul. ³Mojžiš bol veľmi pokorný človek, najpokornejší, aký kedy na zemi žil. ... ⁶Povedal im [Hospodin]: „Počujte moje slová: Ak je medzi vami prorok, ja, Hospodin, dám sa mu poznať vo videní, budem sa s ním zhovárať vo sne. ⁷S mojím služobníkom Mojžišom to tak nie je. On je dôverníkom v celom mojom dome. ⁸S ním sa zhováram zoči-voči, vo videní, nie v hádankách. On smie zazrieť Hospodinovu podobu. Prečo ste sa teda odvážili hovoriť proti môjmu služobníkovi Mojžišovi?“ ⁹Hospodin sa na nich rozhneval a odišiel. ¹⁰Keď sa oblak od stanu vzdialil, Mirjam bola malomocná, zbelela ako sneh. Áron sa obrátil k Mirjam a videl, že je malomocná. (4Moj 12,1–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Je zrejmé, že Mirjam a Áron mali úplne inú predstavu o tom, kto by mal byť ženou ich brata. Cippora bola cudzinka pochádzajúca z Midjánska (pozri 2Moj 3,1). Dokonca aj v Mojžišovej rodine, ktorá viedla Izraelitov, sa hriechna prirodzenosť prejavovala nie príliš prívetivo voči ľuďom, ktorí boli „iní“.

Biblický text však jasne ukazuje, že išlo len o zámienku. Áronovi a Mirjam bolo proti srsti, že práve ich Boh akosi obišiel s darom proroctva. V predchádzajúcej kapitole Hospodin povedal Mojžišovi, aby ustanovil sedemdesiatich starších Izraela, ktorí budú pomáhať Mojžišovi s náročnou úlohou viesť celý národ (4Moj 11,16.17.24.25). Aj Áron a Mirjam mali dôležité poverenie (2Moj 4,13–15; Mich 6,4), teraz sa však vývojom udalostí cítili ohrození a povedali: „Hovoril azda Hospodin len prostredníctvom Mojžiša? Či nehovorí aj prostredníctvom nás?“ (4Moj 12,2)

Ako Boh odpovedal na reptanie Árona a Mirjam? Uvažuj v tejto súvislosti o texte 4Moj 12,6–10. Ako na teba pôsobí Božia reakcia? Prečo bola až taká tvrdá?

Boh reagoval bezodkladne a nenechal žiadny priestor na prípadné dohady. Prorocký dar rozhodne nie je nástrojom, vďaka ktorému by si človek mohol nárokovať väčší podiel na moci. Mojžiš sa na vedúcu úlohu hodil viac, lebo sa naučil, ako nesmierne je závislý od Boha.

Skutočnosť, že Mirjam je v prvom verši spomenutá skôr ako Áron, naznačuje, že práve ona by mohla byť podnecovateľom útoku na Mojžiša. V tom čase už Áron slúžil ako izraelský veľkňaz. Keby ho postihlo malomocenstvo, nemohol by vstúpiť do chrámu a konať službu v prospech ľudu. Dočasný trest malomocenstva, ktorý dopadol na Mirjam, veľmi jasne ukazuje Božiu nespokojnosť s konaním oboch súrodencov. Zároveň týmto spôsobom prináša do rodiny zmenu, ktorú všetci potrebujú. Áronova prosba ukazuje, že uvedený hriech sa týkal aj jeho (4Moj 12,11). Namiesto predchádzajúcej nespokojnosti teraz vidíme, že Áron prosí za svoju sestru. A Mojžiš volá k Hospodinovi, aby Mirjam uzdravil (4Moj 12,13). Presne takýto postoj Boh očakáva od svojho ľudu. Hospodin vypočul Mojžišovu modlitbu a Mirjam uzdravil.

APLIKÁCIA

- Máš tendenciu kritizovať tých, ktorým bola zverená zodpovednosť (v práci, v krajine alebo v cirkvi), alebo sa skôr za nich modlíš a prosíš Boha o múdrosť, ktorú títo ľudia potrebujú? Ako môžeš správne rozlíšiť, kedy niekto koná naozaj zle a kedy má len odlišný názor než ty (pričom aj ty sa môžeš mýliť)?

NESPOKOJNOSŤ AKO ZAČIATOK VZBURY

³⁰Káleb sa však usiloval upokojiť ľud, ktorý reptal proti Mojžišovi. Povedal: „Zaúčtočme, obsadme krajinu! Určite ju ovládneme!“ ³¹Tí však, čo šli s ním, vraveli: „Nemôžeme zaúčtočiť proti tomu ľudu, lebo je oveľa silnejší ako my.“ ³²Medzi Izraelitmi šírili lživé správy o krajine, ktorú preskúmali. Vraveli: „Krajina, ktorú sme preskúmali, je krajina požierajúca svojich obyvateľov. Všetok ľud, čo sme tam videli, má vysoký vzrast.“ ³³Videli sme tam aj obrov a medzi nimi aj synov Anáka. Pripadali sme si ako kobyľky a takí sme sa iste zdali aj im.“ (4Moj 13,30–33)

¹V tú noc celá pospolitosť začala kričať a ľud nariekal. ²Všetci Izraeliti reptali proti Mojžišovi a Áronovi a celá pospolitosť im vyčítala: „Kiežby sme boli radšej pomreli v Egypte alebo tu na púšti! Kiežby sme boli vtedy pomreli!“ ³Prečo nás Hospodin vedie do tej krajiny? Aby sme padli mečom, aby sa naše ženy a deti stali korisťou? Nebolo by nám lepšie vrátiť sa do Egypta?“ ⁴Navzájom si vraveli: „Vyberme si vodcu a vráťme sa do Egypta!“ (4Moj 14,1–4)

Nasledovný príbeh sa začína pozitívnym konštatovaním. Izraeliti sa konečne dostali k hraniciam Kanaánu a dvanásť prieskumníkov bolo vyslaných preskúmať krajinu. Ich správa bola pozoruhodná.

Prečítaj si správu, ktorú podali vyzvediaci (4Moj 13,26–33). Čo spôsobilo, že ľud začal reptat? Ako sa Káleb pokúšal zachrániť situáciu? Čo mohlo byť príčinou, že jednotliví vyzvediaci vnímali situáciu v Kanaáne rozdielne?

Napriek Kálebovmu úsiliu získali napokon hlasy pochybovačov väčšinu. Izraeliti sa rozhodli neobsadiť krajinu, ktorú im Boh zaslúbil. Ich srdcia boli naplnené nepokojom a nespokojnosťou. Namiesto víťazného pochodu a radostného pokriku upadli do agónie hnevu, bolesti a znechutenia.

Keď máme v srdci nepokoj, je pre nás náročné kráčať vo viere vpred. Nespokojnosť však neovplyvňuje len naše pocity. Psychológovia ukazujú, že medzi nedostatkom odpočinku (vrátane nedostatku spánku) a zlými rozhodnutiami existuje veľmi jasná príčinná súvislosť, ktorá môže neskôr vyústiť do prejedania sa či nechutenstva, závislosti a môže spúšťať ďalšie pocity nespokojnosti a nešťastia.

Uvažuj o texte 4Moj 14,1–10. Aké udalosti nasledovali po prijatí „zlých správ“, ktoré ľudu predstavila väčšina vyzvedáčov?

Situácia sa neustále zhoršovala. Jozua a Káleb zúfalo prosili: „Len sa nebúrte proti Hospodinovi!“ (4Moj 14,9) Ich slová však ostatní nepočúvali a celé zhromaždenie kričalo, aby ich ukameňovali. *Nespokojnosť vedie k vzburе a vzburа napokon vedie k smrti.*

„Neverní vyzvediaci zjavne hanili Káleba a Józua a ozvali sa hlasy, aby boli ukameňovaní. Nepričítaný dav chytal kamene a dvoch verných mužov chcel zabiť. Niektorí sa so zúrivým krikom oborili na nich. Kamene im však náhle vypadli z rúk. Ľudia zmlkli a od strachu sa zachveli. Boží zákrok zmaril ich vražedný zámer. Sláva Božej prítomnosti ako žiarivé svetlo osvietila svätostánok. Všetok ľud videl Hospodinovo znamenie. Zjavil sa Mocnejší než oni a nikto sa už neodvážil vzdorovať mu. Vylakaní vyzvediaci, čo rozšírili zlé správy, sa uchýlili do svojich stanov.“ (PP 390; PP /sk/ 288) Hneď potom sa však všetkým zjavila Hospodinova sláva. Keď čítame príbeh v 4. Mojžišovej 14, zdá sa, akoby sa celá scéna na chvíľu zastavila a my sme mali prítelitosť byť svedkami rozhovoru Hospodina s Mojžišom. Boh jasne ukázal, že hoci hnev Izraelitov bol namierený voči Jozuovi a Kálebovi, v skutočnosti išlo o vzburu proti Najvyššiemu.

- Aký vplyv majú na teba kritické hlasy v tvojom okolí (priatelia, médiá)? Koľko času a pozornosti im venuješ? Koľko času venuješ pozitívnym aktivitám, ktoré môžu byť pre ostatných prínosom a môžu s Božou pomocou aj niečo zmeniť?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PRÍHOVORCA

¹¹Hospodin povedal Mojžišovi: „Dokedy ma bude tento ľud znevažovať? Dokedy mi nebude veriť napriek znameniam, ktoré som uprostred neho vykonal? ¹²Dopustím naň mor a vydedím ho; z teba však urobím väčší a mocnejší národ, než je on.“ ... ¹⁵Ak tento ľud vyhubíš, potom si národy, ktoré počuli správu o tebe, povedia: ¹⁶Pretože Hospodin nemohol doviesť tento ľud do krajiny, ktorú im slúbil pod prisahou, pozabíjal ich na púšti. ¹⁷Nech sa však teraz prejaví moc môjho Pána vo svojej veľkosti, ako si vyhlásil: ¹⁸Hospodin je zhovievavý a veľmi milosrdný, odpúšťa vinu a priestupok nenecháva bez trestu, ale trestá vinu otcov na synoch do tretieho i štvrtého pokolenia. ¹⁹Odpusť, prosím, vinu tohto ľudu, podľa svojho veľkého milosrdenstva, ako si odpúšťal tomuto ľudu od Egypta až posiaľ!“ ²⁰Hospodin odpovedal: „Odpúšťam mu, ako si prosil. (4Moj 11.12.15–19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Hospodin pred Mojžišom uvažuje o zničení Izraelitov a o tom, že namiesto nich urobí veľký národ práve z Mojžiša (4Moj 14,11.12). Aká bola Mojžišova reakcia? Ako vnímal otvorenú vzburu národa voči Bohu? Čo ťa na Mojžišovej reakcii oslovuje najviac? Pozri 4Moj 14,13–19.

V tomto príbehu môžeme sledovať ozajstného Božieho muža v akcii. Mojžišova reakcia je predzvesťou Príhovorcu, ktorý sa o viac ako štrnásť storočí neskôr bude modliť za učeníkov v ich ťažkostiach (Ján 17). Niet sa čo čudovať, že mnohí teológovia vidia v Mojžišovom konaní predobraz Krista a jeho služby. O vine Izraelitov (podobne ako o našej vine) niet pochybností. Napriek tomu sa Mojžiš obracia na Hospodina s prosbou o odpustenie, pretože je presvedčený o jeho milosrdenstve (4Moj 14,19). Hospodin vtedy vypočul Mojžišovu príhovornú prosbu za Izraelitov. Dnes Boh odpúšťa aj nám pre Ježiša, jeho smrť, vzkriesenie a službu, ktorú koná na našu záchranu.

Mojžiš hovorí: „Odpusť, prosím, vinu tohto ľudu, podľa svojho veľkého milosrdenstva, ako si odpúšťal tomuto ľudu od Egypta až posiaľ!“ (4Moj 14,19) Milosť víťazí nad vzburou a nespokojnosťou v ich podstate. Odpustenie prináša nový začiatok. Milosť má však svoju cenu, ktorá nie je nikdy malá. Hospodin ľuďom na púšti odpustil, ale naďalej znášali následky svojej vzbury. Celá generácia vzbúrencov sa napokon do zaslúbenej krajiny nedostala (4Moj 14,20–23).

Vyzerá to ako rozsudok, ale v skutočnosti ide naozaj o milosť. Ako by si táto generácia mohla podmaniť mocné kanaánske mestá, keď sa nenaučila dôverovať Hospodinovi? Ako by mohli byť svetlom národom, keď sa sami tackali v tme?

Áno, Boh sa bude o nich starať ďalších tridsaťosem rokov. Bude ich živiť. Bude sa im prihovárať zo svätyne. Bude ich na púšti chrániť. Potom však zomrú a zodpovednosť za nájdenie pokoja v zaslúbenej krajine bude musieť prevziať nová generácia.

APLIKÁCIA ■ Aká je tvoja osobná skúsenosť s následkami hriechu a previnenia? Čo naopak pre teba znamenalo a znamená odpustenie? Čo môžeš urobiť preto, aby si znova získal pokoj, ktorý nám, hriešnym ľuďom, ponúka náš Spasiteľ?

VIERA ALEBO TRÚFALOSŤ?

³⁹Keď Mojžiš oznámil tieto slová všetkým Izraelitom, ľud sa veľmi zarmútil. ⁴⁰Včasráno vstali, vystúpili na temeno vrchu a povedali: „Vystúpme na miesto, o ktorom hovoril Hospodin, hoci sme zhrešili!“ ⁴¹Mojžiš im však povedal: „Prečo prestupujete príkaz Hospodina?! To sa vám nepodarí!“ ⁴²Hospodin nie je medzi vami, preto nevystupujte, aby vás nepriatelia neporazili. ⁴³Ved' tam budú proti vám Amalékovia a Kanaánčania a vy padnete ich mečom. Pretože ste sa odvrátili od Hospodina, Hospodin nebude s vami!“ ⁴⁴Oni sa však napriek tomu odvážili vystúpiť na temeno vrchu. Ani archa Hospodinovej zmluvy, ani Mojžiš sa však z tábora nepohli. ⁴⁵Amalékovia a Kanaánčania, ktorí bývali na tom pohorí, zostúpili, bili ich a rozháňali až po Chormu. (4Moj 14,39–45)

Uvažuj o texte 4Moj 14,39–45. Akým spôsobom Izraeliti reagovali na Boží súd? Ako vnímaš ich reakciu?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Reakcia Izraelitov bola typická: „Vystúpme na miesto, o ktorom hovoril Hospodin, hoci sme zhrešili!“ (4Moj 14,40) Ich hriechom bola nevier. Keby Bohu dôverovali, mohli obsadiť zaslúbené územie. Keďže sa však Bohu vzopreli, Boh ich odsúdil a na púšti mali zahynúť. Teraz nadobudli presvedčenie, že ak predsa len urobia to, čo mali urobiť na začiatku, odčinia svoju nevieru a zbavia sa Božieho odsúdenia. Aj tento pokus bol však prejavom toho, že Bohu neveria a jeho súd neprijímajú. Bezprostredným následkom ich trúfalého a tvrdohlavého konania bez podpory Boha a Mojžišovho vedenia však boli smrť a klamanie.

Keď sa človek vo veciach viery rozhodne konať trúfalo a na vlastnú päsť, môže to skončiť fatálne. Takéto konanie často vychádza z našich obáv. Máme strach a urobíme rozhodnutie, ktoré však neskôr olutujeme.

Apoštol Pavol v 1Kor 10,1–11 naznačil zaujímavú paralelu medzi putovaním Izraelitov po púšti a životom Božieho ľudu pred druhým príchodom Ježiša Krista. Počas dejín Boží ľud na svojej ceste do zaslúbenej krajiny opakovane putoval púšťou. Táto púšť mala a má rôzne podoby. Momentálne tá púšť vyzerá ako prechod všadeprítomnou záplavou médií, nepretržitého pípania prichádzajúcich správ a nekonečného hluku zábavy rôzneho druhu. Pornografia je predávaná ako recept na šťastný vzťah a materializmus ako riešenie na všetky problémy. Keby sme len boli o čosi mladší, zdravší, zdatnejší, bohatší alebo zvodnejší, všetky ťažkosti by sa vyriešili.

Podobne ako Izraeliti, ani my nevieme nájsť odpočinok a uspokojenie hľadáme na nesprávnych miestach.

- Uvažuj o svojich rozhodnutiach a krokoch, ktoré vychádzali z viery. Aké kroky si podnikal vo vlastnej trúfalosti, v snahe niečo si dokázať? V čom sa prejavili základné rozdiely rôznych typov konania? Ako tvoje vlastné kroky prispeli k tomu, aby si v živote prežíval uspokojenie, pokoj a mier?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Zdalo sa, že teraz konečne úprimne ľutujú svoje hriešne počínanie. Neznepokojovala ich však vlastná nevďačnosť a neposlušnosť, skôr ich trápili následky ich hriešneho počínania. Keď poznali, že Hospodin zo svojho rozhodnutia neustúpi, ešte viac sa zatvrdili vo svojom vzdore a vyhlásili, že na púšť sa nevrátia. Keď im Boh prikázal, aby sa od krajiny svojich nepriateľov vzdialili, skúšal vlastne ich pokoru. Ukázalo sa však, že to bola pokora len zdanlivá, nie úprimná. Izraeliti pochopili, že spáchali veľký hriech, keď v návale prudkej vášne chceli zabiť vyzvedačov, ktorí ich prosili, aby poslúchli Boha. Vylakala ich však len predstava zhubných následkov ich strašného omylu. V hĺbke srdca sa však nezmenili a pri najbližšej príležitosti by sa búrili znova. Príležitosť sa práve naskytila, keď im Mojžiš z Božieho poverenia vydal príkaz, aby sa vrátili na púšť.“ (PP 289; PP /sk/ 391)

„Viera nemá nič spoločné s trúfalosťou. Len ten, kto má pravú vieru, môže byť bezpečný pred sebaistou trúfalosťou. Tá je totiž satanskou napodobeninou viery. Viera sa spolieha na Božie zaslúbenia a prináša ovocie poslušnosti. Trúfalosť sa tiež odvoláva na tieto sľuby, ale satansky nimi ospravedľňuje prestúpenie. Viera mala viesť našich prarodičov k dôvere v Božiu lásku a k poslušnosti jeho prikázaní. Trúfalosť ich však zviedla k prestúpeniu Božieho zákona v domnienke, že Božia veľká láska ich zachráni pred následkami ich hriechu. Bez splnenia podmienok, na ktorých spočíva milosť, nemôžeme hovoriť o viere. Pravá viera má svoj základ v zaslúbeniach a podmienkach Písma.“ (DA 126; TV 78)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. **Uvažujte o rozdieloch medzi vierou a trúfalosťou. Prečo mohlo byť na začiatku úsilie o zabratie Kanaánu vnímané ako krok viery, ale napokon, keď sa Izraeliti rozhodli zaútočiť, išlo o trúfale konanie? Prečo okolnosti a naše pohnútky zohrávajú takú veľkú úlohu v rozpoznaní, čo sú kroky viery a čo je trúfalosť?**
2. **Uvažujte o skutočnosti, že hoci Boh nám odpúšťa naše hriechy, často musíme žiť s ich následkami. Ako môžete pomôcť tým, ktorí síce vedia, že im Boh odpustil, ale následky hriechu aj tak ovplyvňujú nielen ich samých, ale aj ich milovaných?**

KORENE NESPOKOJNOSTI A NEPOKOJA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mat 10,34–39; Luk 12,13–21; Luk 22,24–27; Mat 23,1–13; Ján 14,1–6

ZÁKLADNÝ TEXT

Ved' kde je závišť a neznášanlivosť, tam je nepokoj a všetko možné zlo. (Jakub 3,16)

Osiky sú nádherné stromy, ktoré dorastajú do výšky 15 až 30 metrov. Dará sa im v chladnejšom podnebí s nie príliš teplým letom. Ich drevo sa využíva v nábytkárstve a pri výrobe zápaliek a papiera. Vysoká zver aj iné zvieratá sa počas krutých zím krmia mladými osikami, pretože sú pomerne výživné. Osiky potrebujú veľa slnka. Ich kôra má schopnosť produkovať fotosyntézu, a preto môžu rásť, aj keď im opadnú listy.

Osiky sú známe tým, že majú obrovský koreňový systém, ktorého jednotlivé výhonky sa môžu objaviť až vo vzdialenosti štyridsať metrov od materského stromu. Hoci jednotlivá osika sa môže dožiť veku až 150 rokov, rozsiahly podzemný koreňový systém môže žiť niekoľko tisíc rokov.

Tento týždeň sa budeme venovať koreňom nášho nepokoja. Tomu, čo možno nie je vidieť a zostáva skryté „pod zemou“, ale napriek tomu je základom toho, čo cítime a prežívame. Existuje mnoho príčin, ktoré nám môžu brániť nájsť skutočný odpočinok v Kristovi. Niektoré sú zrejme a nepotrebujú veľa pozornosti. Iné nemusia byť až také viditeľné, podobne ako rozsiahle podzemné koreňové systémy osiek. Často si totiž nie sme vedomí konania a postojov, ktoré nás oddeľujú od nášho Spasiteľa.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa zameriame nielen na časté príčiny, ktoré spôsobujú, že v živote prežívame nepokoj, ale tiež na riešenia, ktoré nám ponúka Ježiš.

1. Možné príčiny nepokoja a nespokojnosti

- Mat 10,34–39: Stretnutie s Ježišom (nedeľa)
- Luk 12,13–21: Sebeckto, túžba mať stále viac (pondelok)
- Luk 22,24–27: Nezdravá ctižiadosť (utorok)
- Mat 23,23–29: Pokrytectvo (streda)

2. Ján 14,1–6: Ježišov liek na náš nepokoj (štvrtok)

JEŽIŠ PRINÁŠA ROZDELENIE

³⁴Nenazdávajte sa, že som prišiel priniesť pokoj na zem. Neprišiel som priniesť pokoj, ale meč. ³⁵Lebo som prišiel postaviť syna proti otcovi a dcéru proti matke a nevestu proti svokre ³⁶a vlastní domáci budú človeku nepriateľmi. ³⁷Kto miluje otca alebo matku viac ako mňa, nie je ma hoden. A kto miluje syna alebo dcéru viac ako mňa, nie je ma hoden. ³⁸Kto neberie na seba svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden. ³⁹Kto nájde svoj život, stratí ho, a kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho. (Mat 10,34–39)

Lebo syn znevažuje otca, dcéra povstáva proti svojej matke, nevesta proti svokre; nepriateľmi človeka sú jeho domáci. (Mich 7,6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Len málo ľudí sa teší zo sporov a z hádok. Väčšina z nás túži po súlade a pokoji. V našich zboroch a inštitúciách dokonca organizujeme semináre o pokojnom riešení konfliktov.

Uvažuj o úvodnom texte (Mat 10,34–39). Ako rozumieš Ježišovým slovám o tom, že neprišiel priniesť pokoj, ale meč? Ako vnímaš túto skutočnosť v kontexte slov proroka, ktorý mu dáva titul „Knieža pokoja“ (Iz 9,5)?

Ježišov výrok je šokujúci a protirečí tomu, čo by sme od neho očakávali. Spasiteľ neprišiel na zem ako mocný kráľ obklopený najlepším silným vojskom, ale ako bezbranné dieťa. Počas svojej služby opakovane kázal o láske k blíznym aj k nepriateľom. Teraz však svojim nasledovníkom hovorí o rozdelení a boji. Jeho učeníci a poslucháči si mohli rovnako ako my klást' oprávnenú otázku, čo to má znamenať.

Text Matúš 10,35–39 hovorí v skutočnosti o vernosti a lojálnosti. Ježiš oživuje slová proroka Micheáša (7,6) a vyzýva svojich poslucháčov, aby urobili správne rozhodnutia. Áno, dieťa má milovať a ctiť si svojich rodičov. Išlo o požiadavku zákona, ktorý Mojžiš prijal na vrchu Sinaj. Bola to súčasť toho, čo Boh očakával od svojho ľudu. Ak by sa však láska k rodičom mala dostať do konfliktu s nasledovaním Ježiša, potom by mal človek urobiť veľmi vážne rozhodnutie. Otec a matka majú svoje dieťa milovať a starať sa oň. Ak by však táto láska mala prevyšovať oddanosť rodičov Ježišovi, potom aj oni musia veľmi dôkladne zvážiť svoje ďalšie kroky. V tejto stati nám Ježiš pripomína, že na prvom mieste v našom rebríčku hodnôt by malo stáť vždy to najdôležitejšie.

Ježiš o tejto voľbe hovorí v troch vetách, z ktorých každá obsahuje slovo „hoden“. To však nevyjadruje myšlienku, že by si človek mohol svojimi kvalitami alebo vlastným úsilím niečo zaslúžiť. Človek je Ježiša „hoden“ vtedy, keď má s ním vzťah. Znamená to, že máme Ježiša na prvom mieste. Keď sa budeme musieť v živote rozhodnúť, zvolíme si utrpenie, kríž a nasledovanie Ježiša. A to veru niekedy môže byť veľmi náročné rozhodnutie.

„Mojím najväčším prianím je, aby bola naša mládež naplnená duchom čistého náboženstva, ktorý ich bude viesť k tomu, aby vzali svoj kríž a nasledovali Ježiša. Kráčajte vpred, mladí nasledovníci Krista, nechajte sa viesť jeho princípmi v rúchu čistoty a spravodlivosti. Váš Spasiteľ vás povedie na miesto, ktoré bude najlepšie zodpovedať vašim darom a na ktorom budete najužitočnejší.“ (5T 87)

APLIKÁCIA

- **Niekedy musíme niesť kríž, pre ktorý sme sa nerozhodli, inokedy sa dobrovoľne rozhodneme niesť kríž, ktorému by sme sa mohli vyhnúť. Nech už je to v našom živote akokoľvek, čo musíme urobiť, aby sme svoj kríž niesli verne?**

SEBECTVO A POKORA

¹³Ktosi zo zástupu mu povedal: „Učiteľ, povedz môjmu bratovi, aby sa so mnou rozdelil o dedičstvo.“ ¹⁴On mu odpovedal: „Človeče, kto ma ustanovil za sudcu alebo rozhodcu medzi vami?“ ¹⁵A pokračoval: „Dajte pozor a vyvarujte sa akejkolvek chamtivosti po nadbytku! Lebo život človeka nezávisí od jeho majetku a hojnosti.“ ¹⁶A potom im povedal toto podobenstvo: „Istému boháčovi prinieslo pole hojnú úrodu. ¹⁷Rozmýšľal a hovoril si: ‚Čo urobím? Veď nemám kam pozvážať úrodu.‘ ¹⁸Potom si povedal: ‚Urobím toto: Zrúcam svoje sýpky a postavím väčšie. Tam potom uložíť všetko obilie i svoj majetok a ¹⁹poviem si: Duša, máš veľa majetku na mnoho rokov. Odpočívaj, jedz, pi a vesel sa!‘ ²⁰Ale Boh mu povedal: ‚Blázon! Ešte tejto noci požiadajú o tvoj život a komu ostane to, čo si nahonobil?‘ ²¹Tak bude s každým, kto zhŕňa poklady pre seba, a nie je bohatý v Bohu.“ (Luk 12,13–21)

Podobne ako pri osikách a ich veľkom podzemnom koreňovom systéme, aj sebecstvo je súčasťou väčšieho problému, ktorý sa nazýva „hriech“ a ktorý nám bráni nachádzať skutočný pokoj a odpočinok v Kristovi. Zo všetkých prejavov hriechu v našom živote je práve sebecstvo najzjavnejšie. Pre väčšinu z nás je sebecstvo rovnako prirodzené ako dýchanie.

Uvažuj o podobenstve O chamtivom boháčovi (Luk 12,13–21). Aká je hlavná myšlienka tohto podobenstva? Je plánovanie budúcnosti sebecstvom a vyjadrením ľahostajnosti voči Božiemu kráľovstvu? Pred čím Ježiš varuje svojich poslucháčov?

Toto podobenstvo sa nachádza len u Lukáša a je odpoveďou na otázku od neznámeho poslucháča. V odpovedi na spor o dedičstvo Ježiš zareagoval tak, že odmietol byť rozhodcom medzi bratmi. Namiesto toho sa rozhodol poukázať na oveľa väčší problém, ktorý stojí v pozadí mnohých hádok a nerozumení – sebecstvo. Odhalil, čo leží pod povrchom a čo ovplyvňuje naše rozhodnutia a činy.

Uvažuj o tom, ako sa prejavuje sebecstvo v tvojom živote. Ako sebecstvo ovplyvňuje náš vzťah s Bohom, s našimi partnermi a rodinami, s našimi zborovými rodinami, s blíznymi a s kolegami? Ako ťa pri tomto uvažovaní inšpirujú slová z Listu Filipanom 2,5–8?

Tým, že sa muž z Ježišovho podobenstva zameril výhradne na svoje potreby a túžby, celkom prehliadol nebeskú realitu. Atribúty ako *väčší, lepší* alebo *početnejší* nepatria k základným princípom Božieho kráľovstva. Pavol prináša inšpirovaný pohľad na Ježišovu motiváciu, ktorá ho viedla k tomu, aby sa stal naším Spasiteľom.

Text Filipanom 2,5–8 opisuje podstatu nesebeckého konania naplneného pokorou a láskou. Ak naša láska k Bohu a k blíznym neovplyvní aj naše rozhodnutia a priority, potom si tu budeme sami pre seba stavať ďalšie stodoly, ale len máločo si uložíme pre nebeský poklad (Mat 6,20).

- **Prečo môže človek pomerne jednoducho sklznúť k túžbe po bohatstve a majetku? Samozrejme, každý z nás potrebuje na prežitie určitú čiastku. Čím to však je, že nech máme koľkokoľvek, vždy by sme chceli mať viac?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NEZDRAVÁ CTIŽIADOSŤ

²⁴Vznikla medzi nimi aj hádka, kto z nich je najväčší. ²⁵Povedal im: „Králi národov panujú nad národmi, a tí, čo majú nad nimi moc, si hovoria dobrodinci. ²⁶Vy tak nerobte! Kto je medzi vami najväčší, nech je ako najmenší a vodca nech je ako služobník. ²⁷Lebo kto je väčší? Ten, čo sedí za stolom, či ten, čo obsluhuje? Nie ten, čo sedí? Ale ja som medzi vami ten, čo obsluhuje. (Luk 22,24–27)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Štúdium Ježišovho života je vždy zdrojom povzbudenia a inšpirácie. V protiklade k Ježišovej motivácii si môžeme uvedomiť, ako ctižiadosť, závisť a nespojnosť vedú ľudí k neuváženému konaniu a nerozumným rečiam.

Uvažuj o texte Lukáš 22,14–30. Aké asi boli Ježišove pocity počas tejto sviatočnej večere, keď učeníci začali diskutovať o tom, kto z nich je najdôležitejší (Luk 22,24)? Prečo sa ich pozornosť v tejto vážnej chvíli sústredila na oblasť, v ktorej naplno prejavili svoju ľudskú malosť?

Zrejme nie príliš často diskutujeme o tom, kto je najväčší a najdôležitejší v našom zborovom spoločenstve, v rodine alebo na pracovisku. Možno o tom uvažujeme, ale kto by sa púšťal do otvorenej, verejnej diskusie na túto tému? Táto otázka sa v spoločenstve Ježišových nasledovníkov neobjavila prvýkrát. Matúš 18,1 hovorí o tom, ako učeníci kladú Ježišovi otázku o „velkosti“ vo všeobecnej a trocha hypotetickej rovine: „Kto je najväčší v nebeskom kráľovstve?“ Ježiš odpovedá (hraným) podobenstvom, keď si zavolá dieťa a postaví ho doprostred skupiny. Jeho konanie si vyžaduje vysvetlenie a všetci napäto očakávajú, čo povie. Matúš zaznamenáva Ježišovu odpoveď takto: „³Amen, hovorím vám: Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nikdy nevojдете do nebeského kráľovstva. ⁴Kto sa teda pokorí ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.“ (Mat 18,3,4)

Obrátenie je základom pre nájdenie skutočného odpočinku v Kristovi. Súvisí s pochopením, že potrebujeme pomoc zvonka, pretože sami na seba sa spoliehať nemôžeme. Zisťujeme, že sa musíme spoľahnúť na Ježiša. Prežívame pritom zmenu našich hodnôt a túžob. Ježiš svojim učeníkom hovorí: *Dôveruj mi a spoľahni sa na mňa ako dieťa. Ozajstná veľkosť znamená vzdať sa vlastných nárokov a prijať hodnoty Kráľovstva.*

V uvedenom príbehu však môžeme vidieť, že v čase poslednej večere učeníci ešte nechápali Ježišove slová o obrátení a pokore. Ich hašterenie a šarvátky zničili možnosť dokonalého spoločenstva, ktoré sa už len tak ľahko nemalo zopakovať.

Toto všetko sa odohralo po rokoch blízkeho vzťahu s Ježišom, po spoločnej službe a po počúvaní a učení sa pri Jeho nohách? Je to smutný príklad skazenosti ľudského srdca. Opakom je však realita neustále prítomnej Božej milosti, vďaka ktorej sa Ježiš nevzdal svojich nasledovníkov ani napriek ich trápnej, v danej situácii nanajvyš nemiestnej diskusii.

APLIKÁCIA

- **Ako je možné odlišiť zdravé sebavedomie (vedomie vlastnej hodnoty) od egoistickej túžby presadiť sám seba? V čom ti môže pohľad upretý na Krista na kríži pomôcť ochrániť sa pred vyvyšovaním samého seba?**

POKRYTECTVO

²³Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Dávate desiatky z mäty, kôpru a rasce, ale zanedbali ste to, čo je závažnejšie v Zákone: spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť. Toto bolo treba robiť, ale tamto nezanedbávať. ... ²⁵Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Čistíte čašu a misu zvonka, ale vnútri sú plné lúpeže a nemiernosti. ... ²⁷Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Podobáte sa obieleným hrobom, ktoré sa zvonku zdajú krásne, ale vnútri sú plné umrličích kostí a všelijakej nečistoty. ... ²⁹Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Staviate hrobky prorokom a ozdobujete pomníky spravodlivých. (Mat 23,23–29)

Pokrytec je ten, kto sa pretvaruje a snaží vyzerat' a konať ako niekto, kým v skutočnosti nie je. U Matúša 23 sa tento výraz nachádza sedemkrát. Ježiš takto nazýva zákonníkov a farizejov, ktorí patrili k vedúcim predstaviteľom židovského náboženstva (Mat 23,13–16.23.25.27 a 29). Evanjeliá ukazujú, že Ježiš ponúka odpustenie smilníkom, okrádačom na daniach, prostitútkam a dokonca vrahom, ale voči pokrytcom nemá takmer žiadne zľutovanie. (Preštuduj si aj ďalšie odkazy v Mat 6,2.5.16; 7,5; 15,7–9 a 22,18.)

Uvažuj o texte Mat 23,1–29. Pokús sa opísať hlavné vlastnosti pokrytcov, o ktorých hovorí Ježiš.

V kontexte judaizmu prvého storočia farizeji predstavovali – vyjadrené dnešným slovníkom – konzervatívnu náboženskú pravicu. Sústreďovali sa na písaný zákon a ústnu tradíciu. Zdôrazňovali rituálnu čistotu. Na opačnej strane spektra sa nachádzali saduceji, skupina bohatých predstaviteľov spoločnosti, často úzko spojená s kňazskou triedou. Boli pod silným vplyvom helenizmu (ovládali gréčtinu a orientovali sa v antickej gréckej filozofii), neverili v súd a vo vzkriesenie. Dnes by sme ich považovali za liberálnych veriacich. Obe skupiny však mali problém s pokrytectvom.

Podľa Ježiša sme pokrytcami vtedy, keď naše slová nie sú v súlade s našimi činmi, keď máme na druhých iný meter ako na seba – a to aj v náboženských otázkach; keď vystavujeme na obdiv vlastnú náboženskú horlivosť a keď si vyžadujeme úctu a obdiv, ktoré náležia len nášmu nebeskému Otcovi.

Áno, Ježišove slová na adresu farizejov sú priame a ostré, kritizuje ich za prejavy pokrytectva. Zároveň mu na nich záleží a prejavuje im svoju lásku.

„Tvár Božieho Syna prenikol súcit pri pohľade na chrám i na poslucháčov. Hlasom poznamenaným hlbokou úzkosťou srdca a úprimnými slzami zvolal: *Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý vraždíš prorokov a kameňuješ tých, čo boli poslaní k tebe! Kolkokrát som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídla, ale nechceli ste.* (Mat 23,37) Je to zápas lúčenia. V tomto Kristovom náreku je vyjadrená bolesť Božieho srdca. Lúči sa tu dlhohzovievajúca Božia láska.“ (DA 620; TV 431)

- **Ako môžeme odhaliť pokrytectvo v našom vlastnom konaní? Ako sa ho môžeme zbaviť?**

**OSOBNÉ
ŠTUDIUM**

APLIKÁCIA

JEŽIŠOV LIEK NA LÚDSKÝ NEPOKOJ

1 „Nech sa vám srdce neznepokojuje! Verte v Boha, verte aj vo mňa! **2** V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám azda povedal, že vám idem pripraviť miesto? **3** Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. **4** A cestu, kam idem, poznáte.“ **5** Tomáš mu povedal: „Pane, nevieme, kam ideš. Ako môžeme poznať cestu?“ **6** Ježiš mu povedal: „Ja som cesta, pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa.“ (Ján 14,1–6)

„Vráťte sa, odpadlíci, vyliečim vás z odpadlícva.“ „Pozri, prichádzame k tebe, lebo ty si Hospodin, náš Boh.“ (Jer 3,22)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o texte Ján 14,1–6 v súvislosti s твоjím vlastným nepokojom. Čo môže človek urobiť preto, aby prekonal rozdelenie, sebeckvo, nezdravú ctižiarosť a pokrytectvo? Ako môže nájsť skutočný odpočinok a pokoj?

Na prekonanie nepokoja treba vždy začať u Ježiša. On je Cesta, Pravda a Život. Keď bezcieľne blúdime púšťou nášho médiami naplneného sveta, On pozná správny smer. Ako nebeský Zákonodarca je on sám zosobnením pravdy a jeho Duch nás povedie do celej pravdy (Ján 16,13). Keď sme zranení, unavení, vyčerpaní, chorí a znechutení, On je Život – nie hocijaký život. Ježiš zaslubuje život „v hojnej miere“, v plnosti (Ján 10,10). Súčasťou jeho ponuky sú nielen večný domov a večný život, ale aj úplne odlišná kvalita života tu na zemi. Náš Stvoriteľ je pripravený zmeniť a obohatiť náš život už tu a teraz.

Ježišove slová: *Nech sa vám srdce neznepokojuje!* sú pozvaním žiť v očakávaní niečoho dobrého. Keď sa cítime na dne, on je schopný nás pozdvihnúť. Keď zápasíme s temnotou a hriechom, on nielen začne, ale v nás aj dokončí svoje dobré dielo (Fil 1,6).

Nech je situácia naokolo akokoľvek náročná, upriam svoj pohľad na zaslúbenia, ktoré sme dostali v Ježišovi. On pre nás pripravuje „miesto“, kde už naveky nebude bolesť, nepokoj a utrpenie. Túto nádej sme dostali v Ježišovi Kristovi. Je to ponuka, ktorú dostáva každý z nás, bez ohľadu na náš pôvod a naše doterajšie zápasy a zlyhania.

Základom je prísť k Bohu v našej slabosti, s našimi zraneniami a trápeniami, v našej skazenosti. Môžeme mať istotu, že On nás prijíma napriek tomu všetkému – alebo práve preto. V tom je podstata milosti. Môžeme veriť, že ak ju vierou prijímame, dostávame ju v plnosti.

Uvažuj o texte Jer 3,22. Akú výzvu adresoval Boh Izraelitom? Ako sa táto výzva týka teba dnes? Ako na ňu môžeš odpovedať?

APLIKÁCIA

- Ježiš hovorí: „Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja.“ (Ján 14,3) Čo tieto slová hovoria o dôležitosti druhého príchodu? Prečo je zaslúbenie o druhom príchode také cenné? Ako ho vnímaš v súvislosti s otázkou smrti, trápenia a bolesti?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Kto sa stará len o seba, nerastie a neprináša ani plody. Ak si prijal Krista za svojho Spasiteľa, musíš zabúdať na seba a pomáhať iným. Rozprávaj im o Ježišovej láske a добрote. Splň každú nevyhnutnú povinnosť. Uvažuj o problémoch iných ľudí a všetkými dostupnými prostriedkami sa snaž zachraňovať hynúcich. Keď prijmeš Ducha Kristovej nesebeckej lásky a budeš pracovať pre iných, porastieš a prinesieš ovocie. V tvojej povahe dozrejú plody Ducha, tvoja viera sa posilní, prehĺbi sa tvoje presvedčenie a tvoja láska zvrúcnie. Čoraz viac sa budeš podobáť Kristovi v tom, čo je čisté, ušľachtilé a krásne.“ (COL 67.68; KP 46)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Uvažujte spoločne o praktických spôsoboch, akými sa dá prekonať sebeckosť. Ako si môžeme navzájom pomôcť, aby sme tieto myšlienky uplatňovali vo svojich životoch?
2. Cieľavedomosť nie je vo svojej podstate zlá vlastnosť. Uvažujte o pozitívnych stránkach cieľavedomosti. V čom spočíva nebezpečenstvo nezdravej cieľavedomosti? Prečo nemôžeme od Boha očakávať veľké veci a zároveň sa z celej sily snažiť o presadenie vlastných túžob a želaní?
3. Mnohí z nás navonok vôbec nemusia vyzeráť ako ctižiadostiví, pokryteckí, sebeckí alebo závistliví. Veľmi často sme schopní ukazovať vlúdnu a láskavú tvár. Ale podobne ako pri rozsiahlom koreňovom systéme osiek, aj naše zlé vlastnosti sa môžu ukrývať pod povrchom. Ako by mala vyzeráť skutočná zmena, ktorú v nás pôsobí Duch? Ako môžeme zdolať podstatu nepokoja a nespokojnosti a nájsť skutočný odpočinok v Ježišovi?
4. Vráťte sa spoločne k záverečnej otázke z časti na štvrtok, ktorá sa týkala druhého príchodu Krista. Akú nádej by sme mali bez tohoto zaslúbenia? Prečo je v súvislosti so vzkriesením toto zaslúbenie také mimoriadne?

Týždeň od 18. do 24. júla

KRÁĽ DÁVID: CENA POKOJA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2. Samuelova 11–12; Žalm 51

ZÁKLADNÝ TEXT

Stvor mi čisté srdce, Bože, obnov vo mne pevného ducha! (Žalm 51,12)

Mnohí ľudia priam túžobne hľadajú pokoj, odpočinok a stíšenie. Dokonca sú ochotní si za to zaplatiť. V niektorých veľkých mestách si človek môže prenajať miestnosť, v ktorej nie je žiadne internetové či mobilné pokrytie a je tam úplné ticho. Ľudia sú ochotní si zaplatiť za to, aby mohli len potichu sedieť alebo si zdriemnuť. Slúchadlá redukujúce hluk alebo zátky do uší na spanie – to všetko sa dnes veľmi dobre predáva.

Skutočný odpočinok má svoju cenu. Rôzni samozvaní experti na internete nás síce presviedčajú, že si sami môžeme zvoliť svoj osud a že odpočinok je len otázkou rozhodnutia a plánovania. Keď sa však nad tým čestne zamyslíme, uvedomíme si našu neschopnosť prežívať v srdci a v mysli ozajstný pokoj. Augustín to stručne zhrnul vo svojom slávnom diele *Vyznanie* (Kniha prvá) zo štvrtého storočia. Keď uvažoval o Božej milosti, napísal: „Stvoril si nás, Bože, pre seba a nepokojné je naše srdce, kým nespočinie v tebe.“

Tento týždeň sa budeme stručne venovať človeku „podľa Božieho srdca“ a pokúsime sa zistiť, ako práve on objavil skutočnú cenu pokojného spočinutia v Bohu.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa podrobnejšie pozrieme na smutnú životnú skúsenosť kráľa Dávida. Uvidíme tak nielen jeho veľké morálne zlyhanie, ale aj túžbu po odpustení a hľadaní strateného vnútorného pokoja.

1. **Strata radosti a vnútorného pokoja**
 - 2Sam 11,10–25: Dávidov hriech (nedeľa)
 - 2Sam 12,7–9: Pochopenie vlastnej situácie (pondelok)
2. **Hľadanie riešenia**
 - 2Sam 12,13–16: Prosba o odpustenie (utorok)
 - Žalm 51,9–14: Prosba o novú radosť a pokoj (streda)
3. **Dôsledky nájdenia nového pokoja**
 - Žalm 51,15–21: Šírenie Božej lásky (štvrtok)

PÁD NA DNO

¹⁰Dávidovi oznámili, že Uriáš neodišiel domov. Dávid sa ho spýtal: „Prišiel si predsa z cesty. Prečo nejdeš domov?“ ¹¹Uriáš odpovedal Dávidovi: „Archa, Izrael i Júda bývajú v stanoch, môj pán Joáb a jeho služobníci tábora v poli, a ja by som mal ísť domov, aby som jedol, pil a spal so svojou ženou? Akože žiješ ty a tvoja duša, niečo také neurobím.“ ¹²Vtedy Dávid povedal Uriášovi: „Zostaň tu ešte dnes, zajtra ťa prepustím.“ Uriáš teda zostal v Jeruzaleme v ten deň i v nasledujúci deň. ¹³Dávid si ho pozval, aby s ním jedol a pil, a opil ho. Večer si šiel Uriáš ľahnúť na svoje lôžko spolu so sluhami svojho pána, domov však nešiel. (2Sam 11,10–13)

²²Posol odišiel a pri svojom príchode oznámil Dávidovi všetko, čo po ňom Joáb odkázal. ²³Posol hlásil Dávidovi: „Tí muži mali nad nami prevahu a vyrazili proti nám do boja, no my sme ich zatlačili ku vchodu do brány.“ ²⁴Lukostrelci strieľali z hradieb na tvojich služobníkovi a niektorí z kráľových služobníkov zahynuli. Zahynul i tvoj služobník Chetita Uriáš.“ ²⁵Dávid povedal poslovi: „Joábovi oznám: Netráp sa tým, lebo meč zasiahne toho či onoho. Zosilni svoj nápor na mesto a znič ho. Tak ho posmeľuj!“ (2Sam 11,22–25)

V príjemný jarný podvečer sa nepokojný kráľ Dávid prechádzal po streche svojho paláca. Ako kráľ mal byť so svojím vojskom na opačnom brehu rieky Jordán. Mal viesť Boží ľud v spore s Ammónčanmi a zabezpečiť tak kráľovstvu pokoj. Kráľ však zostával v pohodlí a v bezpečí svojho paláca. V 2. Samuovej 11,1–15 sa však dozvedáme, že v bezpečí rozhodne nebol. Podľahol pokušeniu, ktoré malo bolestivé dôsledky.

Dávid videl „na pohľad veľmi peknú ženu“, ktorá sa kúpala. V ten večer jeho hriechne chute ovládli to dobré v ňom. Vyspal sa s Batšebou, manželkou spoľahlivého vojaka, ktorý patril medzi hrdinov Izraela (pozri 2Sam 23,22.23.39). Podobne ako mnoho kráľov staroveku, aj Dávid mal absolútnu moc. Ako kráľ mal pocit, že nemusí dodržiavať pravidlá, ktoré platili pre všetkých ostatných. Bolestný príbeh Dávidovej rodiny, ktorý nasleduje po jeho morálnom zlyhaní, ukazuje na skutočnosť, že ako kráľ rozhodne nestál nad Božím zákonom.

Jednou z funkcií zákona je chrániť nás. Keď sa však kráľ postavil proti zákonu, malo to hrozné dôsledky. Hneď ako Dávid prestúpil hranice Božieho zákona, pocítil následky vo všetkých oblastiach svojho života. Dávid mal pocit, že jeho ľúbostná aféra zostane nepovšimnutá. Ale stalo sa, že Batšeba otehotnela, hoci jej manžel bol ďaleko od domova.

Prečítaj si text 2Sam 11,6–27. Ako sa Dávid snažil zakryť svoj hriech? Aké kroky podnikol? Prečo sa podľa teba nezachoval čestne?

Dávidovi nevyšli jeho lstivé plány dostať Uriáša domov k Batšebe. Uriáš mal skvelú povesť a na Dávidove rafinované narážky odpovedal: „Archa, Izrael i Júda bývajú v stanoch, môj pán Joáb a jeho služobníci tábora v poli, a ja by som mal ísť domov, aby som jedol, pil a spal so svojou ženou?“ (2Sam 11,11) Zúfalý Dávid sa napokon uchýlil k úkladnej vražde (na diaľku), aby zakryl svoj hriech.

- Je pozoruhodné, že Dávid, ktorý dostal od Boha toľko darov a požehnaní, mohol klesnúť tak hlboko. Čím je pre teba jeho skúsenosť výstrahou?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PRECITNUTIE

⁷Vtedy povedal Nátan Dávidovi: „Ty si ten muž! Takto vraví Hospodin, Boh Izraela: „Ja som ťa pomazal za kráľa nad Izraelom a vyslobodil ťa z moci Šaula. ⁸Dal som dom tvojho pána i jeho ženy do tvojho náručia. Dal som ti dom Izraela a dom Júdu. Keby to nestačilo, ešte k tomu pridám. ⁹Prečo si znevážil Hospodinovo slovo a dopustil sa toho, čo sa mu nepáči? Chetitu Uriáša si dal odstrániť mečom a privlastnil si si jeho ženu. Jeho samého si dal zabiť mečom Ammónčanov.““ (2Sam 12,7–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uprostred jedného z najtemnejších období Dávidovho života zaznieva dobrá správa: *Boh posielal svojho proroka*. Nátan a Dávid sa poznali veľmi dobre. Nátan radil Dávidovi pri plánovaní stavby chrámu (2. Samuelova 7). Teraz však prorok prichádza ku kráľovi s úplne iným poslanstvom.

Uvažuj o texte 2Sam 12,1–14. Prečo podľa teba Nátan rozpráva Dávidovi príbeh namiesto toho, aby kráľa hneď obvinil a zahanbil?

Nátan vedel, čo má povedať. Urobil to spôsobom, ktorý Dávid pochopil. Dávid ako bývalý pastier veľmi dobre rozumel príbehu. Nátan vedel, že Dávid má vyvinutý zmysel pre spravodlivosť a čestnosť. Dalo by sa povedať, že Nátan svojím príbehom nastražil Dávidovi pascu, do ktorej sa nič netušiaci kráľ nechal chytiť.

Keď Dávid vyslovil nad mužom z príbehu rozsudok smrti, nevedel ešte, že hovorí o sebe samom. Nátan mu povedal: „Ty si ten muž!“ (2Sam 12,7) Takéto konštatovanie sa dá vysloviť viacerými spôsobmi. Nátan mohol na Dávda rozhorčene zakričať, mohol mu pohroziť päsťou pred očami. Zdá sa však, že prorokove slová sprevádzal postoj milosti. Dávid totiž pocítil bolesť, ktorú cíti Boh, keď jedno z jeho detí odíde a koná podľa svojej vlastnej vôle. Dávid pochopil niečo veľmi dôležité o sebe aj o Bohu. Niečo v jeho srdci sa zlomilo.

Prečo Dávid reagoval slovami: „Zhrešil som proti Hospodinovi.“? Prečo nepovedal radšej „zhrešil som proti Batšebe“ alebo „som vrah“? (Pozri 2Sam 12,13 a Ž 51,6.)

Dávid pochopil, že hriech, ktorý znepokojuje naše srdcia, spočíva predovšetkým v tom, že urážame a potupujeme Boha, nášho Stvoriteľa a Spasiteľa. Áno, hriechom ubližujeme sebe aj ľuďom okolo nás a spôsobujeme hanbu svojej rodine aj cirkvi. Ale v konečnom dôsledku tým ubližujeme Bohu a akoby sme zatĺkali ďalší klince do drsného kríža, ktorý čnel na Golgote.

„Prorokovo poslanstvo Dávda krajne znepokojilo, ozvalo sa v ňom svedomie. Videl svoj hriech v celej jeho ohavnosti. V pokore a v lútnosti sa sklonil pred Bohom a rozochvene povedal: „Zhrešil som proti Hospodinovi!“ (2Sam 12,13). Všetko zlo, čo pášeme na druhých, vracia sa od postihnutého k Bohu. Dávid si v hĺbke duše uvedomoval, že sa na Uriášovi a na Batšebe dopustil ťažkého hriechu. Neskonale väčší bol však jeho hriech proti Bohu.“ (PP 722; PP /sk/ 549)

APLIKÁCIA

- **Kedy si na vlastnej koži pocítil ťažobu hriechu a skutočnosť, že tvoje konanie alebo postoje ublížili priamo Bohu? Aká bola tvoja reakcia?**

ODPUSTENIE A ZABUDNUTIE?

¹³Vtedy povedal Dávid Nátanovi: „Zhrešil som proti Hospodinovi.“ Nátan odpovedal Dávidovi: „Hospodin ti odpustil tvoj hriech, nezomrieš. ¹⁴Pretože si tým popudil Hospodinových nepriateľov k rúhaniu, zomrie syn, ktorý sa ti narodí.“ ¹⁵Keď Nátan odišiel domov, Hospodin dopustil chorobu na dieťa, ktoré Dávidovi porodila Uriášova žena. ¹⁶Dávid prosil Boha za chlapca a prísne sa postil. Vrátil sa domov a celú noc ležal na zemi. (2Sam 12,13–16)

Potom, ako Dávid nevedomky vyslovil súd nad sebou samým (2Sam 12,5,6), Nátan mu ukázal ohavnosť hriechu, ktorého sa kráľ dopustil. Dávid si to s ľútosťou uvedomil a vyznal svoj hriech. Bezprostredne nato ho Nátan uistil: „Hospodin ti odpustil tvoj hriech...“ (2Sam 12,13) Dávid nemusel čakať na Hospodinovo odpustenie, nemusel dokazovať, že to myslí naozaj úprimne. Nátan však už predpovedal aj dôsledky Dávidovho hriechu v 2Sam 12,10–12 a hovoril o smrti dieťaťa, ktoré sa malo narodiť.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ako rozumieš skutočnosti, že Boh „odpustil“ (Roh: „preniesol“) Dávidov hriech? Vymazal ho? Urobil hrubú čiaru za minulosťou? Zabudol? Uvažuj o tom v súvislosti s textom 2Sam 12,10–23.

Dávid si pravdepodobne kládol podobné otázky, keď videl, ako sa mu svet rozpadá pod rukami – smrť dieťaťa, zmätky v rodine (príbeh Amnóna a Absolóna sú výstižnými príkladmi ozajstných rodinných problémov) a neistá budúcnosť. Ale aj napriek dôsledkom jeho hriechu, ktorý ovplyvnil nevinných (Uriáša a novonarodené dieťaťko), Dávid začína chápať, že Božia milosť to dokáže prekryť a že jedného dňa budú všetky dôsledky hriechu odstránené. Medzičasom Dávid môže nachádzať odpočinok a mier pre svoje utrápené svedomie v Božej milosti.

Uvažuj o texte Žalmu 51,3–12. Po čom Dávid túžil zo všetkého najviac?

Prostredníctvom slov Žalmu 51 Dávid otvára svoje srdce a verejne vyznáva svoje hriechy. Prosí o milosť, dovoľáva sa Božej lásky a Hospodinovho veľkého milosrdenstva. Túži po obnove.

Odpočinok a nový pokoj, ktorý môžeme prežiť v Ježišovi Kristovi, má obrovskú hodnotu. Potrebujeme si uvedomiť, že potrebujeme pomoc zvonku, že sme hriešnici a že potrebujeme Spasiteľa. Potrebujeme si uvedomiť naše hriechy a volať k tomu, ktorý jediný nás môže očistiť a obnoviť. K Bohu môžeme pristúpiť nielen s pokorou, ale aj s odvahou. Máme pred sebou príklad Dávida – cudzoložníka, manipulátora, vraha a priestupníka Desatora –, ktorý volá o pomoc a dovoľáva sa zaslúbenia Božieho odpustenia.

- **Ako vnímaš skutočnosť, že Boh odpustil Dávidovi jeho hriechy? V čom je to pre teba povzbudením? Aké otázky v tebe vyvoláva tento príbeh? Aké odpovede si našiel v Dávidovej skúsenosti?**

APLIKÁCIA

„DAJ MI POČUŤ SLOVÁ RADOSTI“

⁹Zbav ma hriechu yzopom a budem čistý, umy ma a budem belší ako sneh!
¹⁰Daj mi počuť slová radosti a potešenia, nech zajasajú kosti, čo si zdrvil.
¹¹Zakry si tvár pred mojimi hriechmi a zotri všetky moje viny! ¹²Stvor mi čisté srdce, Bože, obnov vo mne pevného ducha! ¹³Neodvrhni ma od seba, neodnímaj mi svojho svätého ducha! ¹⁴Vráť mi radosť z tvojej spásy a podopri ma duchom poslušnosti! (Žalm 51,9–14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Dávid vyznal svoj hriech. Neignoroval ho, nesnažil sa zbaviť viny ani ju hodiť na niekoho iného. Prišiel k Bohu so svojimi prosbami. Uvažuj o jeho slovách zaznamenaných vo veršoch Žalmu 51,9–14.

Dávidov odkaz na očistenie yzopom poznal každý Izraelita, ktorý niekedy navštívil svätyňu. Dávid spomína obradný akt očistenia, o ktorom sa hovorí v Mojžišovom zákone (3Moj 14,4). Vyjadruje tým svoju vieru v moc obete – Obete –, ktorá mala prísť v budúcnosti, aby sňala hriechy sveta.

Dávid prosí aj o *radosť* a *potešenie*. Nie je vari takáto prosba tvárou v tvár obludnosti jeho hriechu predsa len trochu trúfalá? Dávidova prosba by sa dala prerozprávať aj nasledovne: „Povedz mi, že si mi odpustil, aby som mohol znova vstúpiť do tvojej svätyne, kde budem vidieť radosť a potešenie tých, ktorí ťa uctieujú.“

Ked' Adam a Eva zhrešili, skrývali sa pred Bohom (1Moj 3,8). Prečo je podľa teba Dávidov postoj a jeho prosba taká odlišná? Uvažuj o tom v kontexte Žalmu 51,13.14.

Dávidovi záležalo na tom, aby neprišiel o vedomie toho, že žije v Božej prítomnosti. Pochopil, že bez Svätého Ducha je bezmocný. Bolo mu jasné, že opäť môže veľmi rýchlo padnúť do hriechu – podobne ako sa mu to stalo pri hriechu s Batšebou. Jeho sebavedomie bolo otrasené, uvedomoval si svoju slabosť. Dávid vedel, že budúce víťazstvá nebudú vychádzať z neho samého. Budú mať svoj pôvod v Bohu, ak sa mu úplne odovzdá a spoľahne sa na neho. Víťazný život viery nezávisí len od nás. Závisí od našej dôvery v Boha a odozvanosti Ježišovi. Túžime po Jeho prítomnosti, dožadujeme sa Jeho Ducha, chceme Jeho radosť zo spasenia. Uvedomujeme si, že potrebujeme obnovu. Potrebujeme prežívať jeho pokoj, ktorý je znamením Božieho činu znovustvorenia. Odpočinok súvisí s odpustením a novým stvorením. „Stvor mi čisté srdce, Bože, obnov vo mne pevného ducha!“ (Žalm 51,12) V Starej zmluve môže len Boh naozaj „stvorit“. Keď v nás Boh tvorí nové srdce, môžeme prežívať skutočný pokoj.

APLIKÁCIA ■ Čo ti bráni prežívať radosť a potešenie z oslobodenia od hriechu a pocitov viny? V čom ti Dávidova skúsenosť môže pomôcť vnímať radosť ako súčasť odpustenia?

NESENIE POKOJA

¹⁵Chcem učiť neverných tvojim cestám, aby sa hriešnici obrátili k tebe. ¹⁶Vytrhni ma z viny krviprelievania, Bože, Boh mojej spásy, nech zaplesá môj jazyk nad tvojou spravodlivosťou! ¹⁷Pane, otvor mi pery a moje ústa budú ohlasovať tvoju chválu. ¹⁸Veď nemáš záľubu v obete a keby som priniesol spaľovanú obeť, nepáčila by sa ti. ¹⁹Skrúšený duch, to je obeta Bohu; skrúšeným a zdrveným srdcom nepohrdaš, Bože. ²⁰Svojou priazňou preukáž dobro Sionu, vybuduj múry Jeruzalema! ²¹Potom si oblúbiš náležité obety, spaľované obety a celostné obety. Vtedy budú obetovať býčky na tvojom oltári. (Žalm 51,15–21)

Zdá sa, že väčšina z nás sa snaží zabudnúť na zahanbujúce zlyhania. Spomienky na vlastné pády sú totiž často veľmi bolestné.

Uvažuj o veršoch v Žalme 51,13–19. Čo chce Dávid urobiť so svojou bolestnou skúsenosťou?

Keď sa nám rozbije porcelánová misa alebo sklenená váza, zvyčajne si povzdychneme a črepy vyhodíme. V Japonsku existuje tradičné umenie nazývané *kintsugi*, ktoré sa aplikuje na rozbité hrnčiarске výrobky. Pomocou špeciálnych zmesí a drahých kovov sa spájajú jednotlivé kúsky rozbitých nádob a premieňajú sa tak na niečo vzácne a užitočné. Filozofiou tejto techniky je prijímanie a oslava nedokonalosti a chýb.

Vždy, keď nám Boh odpúšťa naše prestúpenia a pretvára nás, niečo sa mení. Božie drahocenné odpustenie dáva dokopy našu porušenosť a zlomenosť. Viditeľné rany a jazvy upriamujú pozornosť na Jeho milosť. Môžeme sa tak stať Božimi hovorcami: „Vytrhni ma z viny krviprelievania, Bože, Boh mojej spásy, nech zaplesá môj jazyk nad tvojou spravodlivosťou!“ (Ž 51,16) Bohu sa nemusíme snažiť zapáčiť tým, že budeme na sebe pracovať a meniť sa (hoc aj postupne). Naš zlomený duch a naše skrúšené srdce sú dostatočnou chválou Boha a naše okolie môže vidieť svetlo Božej milosti, ktorá nás obklopuje. Naša skúsenosť prežitého odpustenia môže zaujať a pritiahnúť všetkých, ktorí túžia po odpustení.

Aký je vzťah medzi textom Žalmu 51 a 1Ján 1,9?

Verš 1Ján 1,9 môžeme chápať aj ako stručné zhrnutie hlavnej myšlienky Žalmu 51. Dávid vie, že „Skrúšený duch, to je obeta Bohu; skrúšeným a zdrveným srdcom nepohrdaš, Bože.“ (Ž 51,19). Ján nás zasa uistuje, že „ak vyzná vame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej nepravosti.“ (1Ján 1,9) Bohu a jeho slovu môžeme dôverovať.

Dávid nemohol napraviť obrovskú skazu, ktorú pôsobil svojím konaním okoliu a vlastnej rodine. Trpel dôsledkami svojich rozhodnutí a činov. Pochopil však, že Boh mu odpustil. Vedel, že potrebuje vierou prijať, že jedného dňa sa skutočný Baránok Boží postaví na jeho miesto.

- **Čo pre teba znamená zaslúbenie, „ak vyzná vame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej nepravosti.“ (1Ján 1,9)? Ako sa cítiš, keď Bohu vyznáš svoje hriechy a keď si uvedomíš, aká je Božia odpoveď?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Dávidova ľútosť bola úprimná a hlboká. Svoj zločin nijako neospravedlňoval. Svojou modlitbou nechcel uniknúť neodvratnému súdu. Uvedomoval si však hrôzu svojho prestúpenia voči Bohu; cítil, ako si poškvrnil dušu a ako sa mu hriech oškliví. Neprosil len o odpustenie, ale o čistotu srdca. Dávid sa vo svojom zúfalstve nevzdával boja. V Božom zaslúbení kajúcny hriešnikom poznal istotu, že Boh mu hriech odpustí a prijme ho na milosť. *...Bohu milou obeťou je duch skrúšený; ty, Bože, nepohrdaš srdcom skrúšeným a zdrveným.* (Ž 51,18.19)

Dávid síce padol, Hospodin ho však zodvihol. ... Dávid sa pokoril a vyznal svoj hriech, kým Saul pohrdol napomenutím a vo svojej vzdorovitosti sa zatvrdil. ... Tento úsek Dávidovho života je pre kajúceho hriešnika mimoriadne poučný. ...Tisíce Božích detí, zvedených do hriechu, si v zúfalstve spomenulo, ako Boh prijal Dávidovu úprimnú ľútosť a vyznanie, aj keď musel trpieť za svoje prestúpenie, a znova nadobudli odvahu kajať sa a nanovo vykročiť cestou Božích príkazaní. ... Každý, kto dostane od Boha napomenutie a kajúčne vyzná a oľutuje svoj hriech, ako to urobil Dávid, môže si byť istý, že smie mať nádej. ... Hospodin nezavrhne ani jediného úprimne kajúceho hriešnika.“ (PP 725.726; PP /sk/ 552.553)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Na jednej strane si uvedomujeme, že sme zdedili hriešnu prirodzenosť a potrebujeme odpustenie, na druhej strane môžeme žiť ako synovia a dcéry Kráľa vesmíru. Ako medzi týmito dvomi polohami nájsť vyváženosť?
2. Prečo je každý hriech v konečnom dôsledku hriechom proti Bohu?
3. Ako by si neveriacemu človeku vysvetlil utrpenie nevinných ľudí (akými boli Uriáš aj dieťaťko, ktoré sa narodilo Dávidovi a Batšebe)? Ako rozumieš napätiu medzi láskou a spravodlivosťou v takejto situácii? V čom nám koncept veľkého sporu pomáha lepšie chápať tento problém?
4. Uvažujte o myšlienke, že hriech nás oddeluje od Boha, ako je vyjadrená v Žalme 51,13.14. Akú skúsenosť s tým máte? Ako ste sa vtedy cítili? Ako by ste niekomu vysvetlili, prečo môže byť takéto oddelenie bolestivé alebo nepríjemné? Prečo je zaslúbenie milosti jediným liekom?

POĎTE KU MNE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mat 11,28–30

ZÁKLADNÝ TEXT

Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť. (Mat 11,28)

„Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť.“ Aké nádherné zaslúbenie sme dostali od Ježiša. Veď kto z nás sa občas (alebo často) necíti preťažený a vyčerpaný. Príčinou nemusí byť len samotná práca (hoci to tak zvyčajne je), ale aj rôzne bremená, ktoré v živote nesieme. Ježiš hovorí, že vie, čím prechádzame, a že nám s tým vie a chce pomôcť – ak mu dovolíme.

Po výzve, aby sme si vzali jeho jarmo, hovorí: „Veď moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.“ (Mat 11,30) Inými slovami: *Vzdajte sa bremien, ktoré vládite (dajte ich mne) a vezmite si namiesto nich moje jarmo, pretože to moje sa nesie ľahšie.*

Ako môžeme prežívať odpočinok, o ktorom hovorí Ježiš? Veď predsa žijeme vo svete, kde Boh po páde prvých ľudí do hriechu hovorí Adamovi: „V pote tváre budeš jesť chlieb...“ (1Moj 3,19) Každý z nás veľmi dobre vie, čo to znamená namáhať sa a niesť bremeno, ktoré môže byť nesmierne ťažké, najmä ak sa ho snažíme niesť sami.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii budeme premýšľať o Ježišovej jedinečnej ponuke každému z nás, ktorú vyjadril slovami: „²⁸Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť. ²⁹Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. ³⁰Veď moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.“ (Mat 11,28–30)

1. Verš 28: „Ja vám dám odpočinúť.“ (nedeľa)
2. Verš 29a: „Vezmite na seba moje jarmo.“ (pondelok)
3. Verš 29b: „Som tichý a pokorný srdcom.“ (utorok)
4. Verš 30a: „Moje jarmo je príjemné.“ (streda)
5. Verš 30b: „Moje bremeno je ľahké.“ (štvrtok)

„JA VÁM DÁM ODPOČINUTIE“

²⁵V tom čase povedal Ježiš: „Veľbím ťa, Otče, Pán neba a zeme, že si toto skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si to maličkým. ²⁶Áno, Otče, tak sa ti to zapáčilo. ²⁷Všetko mi odovzdal môj Otec. Nikto nepozná Syna, iba Otec a ani Otca nepozná nikto, iba Syn a ten, komu to chce Syn zjaviť. ²⁸Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťaženi; ja vám dám odpočinúť. ²⁹Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. ³⁰Ved' moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.“ (Mat 11,25–30)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažujte o texte Mat 11,20–28 a sústreďte sa na slová: „Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťaženi; ja vám dám odpočinúť.“ V akej súvislosti ich Ježiš povedal? Ako nám Ježiš „dáva“ odpočinok?

Všetky Ježišove slová odzneli v určitej konkrétnej súvislosti. Aby sme Ježišove výroky správne pochopili, vždy sa potrebujeme sústrediť na daný kontext, v ktorom odzneli. V opačnom prípade by sme mohli Ježiša zle pochopiť.

Od jedenástej kapitoly Matúšovho evanjelia sa začíname stretávať so silnejšou opozíciou voči Ježišovi. Jeho vyjadrenia na adresu dôležitých galilejských miest patria k tomu najdrsnejšiemu, čo dovtedy Matúš zaznamenáva. Ježiš sa nesnaží zapáčiť, namiesto toho veľmi rázne ukazuje na najpálčivejšie problémy. Už predtým sa stretáva s „nevyhovujúcimi“ ľuďmi (Mat 9,9–13) a jeho tvrdenie, že dokáže odpúšťať hriechy, považujú náboženské predstavitelia za škandál (Mat 9,1–8).

V jedenástej kapitole zaznievajú Ježišove tvrdé, odsudzujúce slová. Tvrdohlavých ľudí nelichotivo prirovnáva k Sodome, ktorú aj dnes vnímame ako symbol bezcitnosti a hriechnosti. „Hovorím vám však, že v deň súdu bude ľahšie sodomskej krajine ako tebe.“ (Mat 11,24)

Celá atmosféra postupne hustla a napätie stúpalo. Ježiš vtedy zrazu akoby zmenil tempo a ponúkol skutočný odpočinok. Svoju moc urobiť niečo také odvádza priamo od Otca: „Všetko mi odovzdal môj Otec. Nikto nepozná Syna, iba Otec a ani Otca nepozná nikto, iba Syn a ten, komu to chce Syn zjaviť.“ (Mat 11,27) Ježišova schopnosť obdariť nás pokojom a odpočinkom vychádza z jeho božstva a jednoty s Otcom.

Skôr, ako sa budeme môcť zbaviť svojho bremena, potrebujeme pochopiť, že ho nedokážeme niesť sami. Mnohí z nás by napokon k Ježišovi neprišli, keby sme si nezačali byť vedomí svojho stavu. Spasiteľovo pozvanie vychádza z našich ozajstných potrieb.

Ježišov výrok z Mat 11,28 sa v gréčtine začína rozkazovacím spôsobom. „Podte“ nie je možnosť. Vyjadruje predpoklad na nájdenie odpočinnutia. „Podte“ znamená, že sa prestaneme snažiť mať všetko pod kontrolou. Dnes, keď väčšinu svojho života ovládame prostredníctvom telefónov, nie je úplne prirodzené, aby sme prišli k Ježišovi. Pre väčšinu ľudí je práve podriadenie sa najťažšou časťou kresťanského života.

Je dobre, že radi hovoríme o tom, čo pre nás Boh urobil v Kristovi a ako nemôžeme zachrániť samých seba, ale potrebujeme Spasiteľa. To všetko je pravda. Ale v konečnom dôsledku musí každý z nás urobiť vedomé rozhodnutie a „prísť“ k Ježišovi, čo znamená, že sa mu podriadime. Práve tu sa realita slobodnej vôle stáva dôležitým bodom kresťanského života.

APLIKÁCIA ■ Aké bremená nesieš teraz? Ako sa môžeš naučiť odovzdať ich Ježišovi a prežívať odpočinok, ktorý má takú obrovskú cenu?

„VEZMITE NA SEBA MOJE JARMO“

²⁹Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. ³⁰Ved' moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké. (Mat 11,29.30)

Po prvej výzve „podťe“ v Mat 11,28 nasledujú dve ďalšie v Mat 11,29. Obe – „vezmite“ a „učte sa“ – upriamujú pozornosť poslucháčov (a čitateľa) na Ježiša. Máme si vziať Jeho jarmo a učiť sa od Neho.

Velmi dôverný vzťah medzi Otcom a Synom (naznačený už vo veršoch Mat 11,25–27) je výbornou ilustráciou, ktorá môže pomôcť vysvetliť metaforu jarma v týchto veršoch. Otec a syn spolupracujú na záchrane ľudstva. Kým jarmo je symbolom podriadenia (pozri Jeremiáš 27), je aj metaforou, ktorá vyjadruje spoločný cieľ. My sa podriadujeme jeho jarmu a prijímame jeho úlohu byť požehnaním pre naše okolie. Nie je to tak, že by sme sami niesli jeho jarmo. My sa len pripájame („pripriahame“) k nemu, pretože jeho jarmo je „príjemné“ a jeho bremeno je „ľahké“ (Mat 11,30).

V druhej výzve „učte sa odo mňa“ sa opakuje podobný koncept. V gréčtine existuje podobné prepojenie medzi slovesom „učiť sa“ a „učeník“ ako v slovenčine. Keď sa učíme od Ježiša, sme jeho ozajstnými učeníkmi. Poslušnosť a odozvanosť sú charakteristickými vlastnosťami učenictva.

Aký je rozdiel medzi tým, keď je človek „preťažený“ (Mat 11,28) a skutočnosťou, že na seba vezme Ježišovo jarmo (Mat 11,29)?

V judaizme bolo jarmo bežným symbolom zákona. V Skutkoch 15,10 sa o jarme hovorí v súvislosti so zákonom obriezky. Galaťanom 5,1 dáva do protikladu slobodu, ktorú ponúka Ježiš, s jarmom otroctva, ktoré odkazuje na zákon ako prostriedok spasenia. Byť spojený jarmom s Ježišom zdôrazňuje poslušnosť a oddanosť kráčať v jeho šľapajach a mať podiel na jeho misii. Hoci v žiadnom prípade nemôžeme nič pridať k spaseniu, ktoré pre nás Ježiš vydobyl na kríži, môžeme sa stať jeho vyslancami a niesť dobrú správu ľuďom okolo nás. Ježišov výklad zákona, ktorý nachádzame v Kázaní na vrchu (Matúš 5–7), je ešte radikálnejší, než si mysleli farizeji. Vyžaduje si úplnú zmenu srdca a premenu našich pohnútok – a jeho jarmo je príjemné a bremeno ľahké (Mat 11,30).

- **Aké nádherné zaslúbenie! *Odpočinutie pre svoje duše. Ako prežívaš toto odpočinutie? Ako sa to prejavuje? Čomu by si to pripodobnil? Ako môžeme spoznať toto odpočinutie?***

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„SOM TICHÝ A POKORNÝ SRDCOM“

²⁹Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. ³⁰Veď moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké. (Mat 11,29.30)

Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme. (Mat 5,5)

Takto hovorí Najvyšší a Vznesený, čo tróni večne a sväté je jeho meno. „Prebývam na vysokom a svätom mieste so skrúšeným a pokorným v duchu, aby som oživil ducha pokorných a srdce skrúšených. (Iz 57,15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Tichosť sa dnes nenosí. Z pokory sa robí posmech. Sociálne médiá nás učia všímať si to, čo je hlučné, namyslené, výstredné, bláznivé a divoké. Mnohé z toho, čo si všíma a uprednostňuje tento svet, je v rozpore s tým, čo považuje za dôležité a hodnotné Boh.

„Poznanie pravdy nezávisí ani tak od cháповosti človeka, ako skôr od čistoty úmyslov, jednoduchosti úprimnej viery a od dôvery k Bohu. Tým, čo pokorne hľadajú Pána, pomáhajú Boží anjeli a Duch Svätý im odkrýva poklady večných právd.“ (COL 59; KP 39)

Uvažuj o veršoch Mat 5,5; 1Pet 3,4 a Iz 57,15. Ako by si na základe týchto textov charakterizoval tichosť a pokoru?

Apoštol Pavol v 2Kor 10,1 hovorí o Kristovej miernosti a vlúdnosti. Pokora a tichosť nie sú opisom tých, čo by sa nevedeli obhájiť. Ježiš nevyhľadával spory a často sa snažil vyhnúť konfliktom, pretože jeho poslanie ešte nebolo naplnené (Ján 4,1–3). Keď však narazil na odpor, odpovedal smelo. Zároveň však hovoril láskavo a vlúdne. Keď napríklad Ježiš nariekal nad Jeruzalemom nedlho pred svojim ukrižovaním, v jeho slovách nenachádzame kľatby, ale slzami naplnené obrazy sveta a zničujúcej budúcnosti (Luk 19,41–44).

V Novej zmluve je Ježiš často vykreslený ako druhý Mojžiš. Pri vysvetľovaní princípov svojho kráľovstva hovorí z vrchu (Mat 5,1). Zázračne syti obrovské zástupy (Mat 14,13–21). V 4. Mojžišovej 12,3 je Mojžiš predstavený ako „pokorný“. Táto charakteristika zaznieva práve v Mat 11,29, kde rovnako o sebe hovorí Ježiš. Ľudia, ktorí boli svedkami nasýtenia päťtisícového zástupu, užasnuto hovorili: „Toto je naozaj prorok, ktorý má prísť na svet.“ (Ján 6,14) Tieto slová sú ozvenou textu 5Moj 18,15 a Mojžišovho postavenia ako proroka.

Ježiš svojou pokorou a tichosťou nahrádza a predstihuje Mojžiša. Veď napokon, On je naším Spasiteľom. Kým Mojžiš ponúkol samého seba za záchranu svojho ľudu (2Moj 32,32), jeho smrť by nič nezmožila, lebo samotný Mojžiš bol hriešnik a potreboval Záchrancu, ktorý by zaplatil za jeho hriechy. Z príbehu Mojžiša sa môžeme naučiť, že v človeku, nech je akokoľvek odovzdaný Bohu a „pokorný“, nemôžeme hľadať záchranu.

My potrebujeme Spasiteľa, ktorý sa postaví na naše miesto nielen ako Sprostredkovateľ, ale aj ako Náhrada. Príhovor je dôležitý, ale len Boh, ktorý zomrel na kríži, aby z nás sňal naše hriechy a sám zaplatil trest za našu vinu, nás môže zachrániť zo situácie, v ktorej sa ako hriešnici nachádzame. A hoci je pre nás Ježiš nádherným a nasledovaniahodným príkladom, bez jeho smrti na kríži by sme nemali záchranu.

APLIKÁCIA

- Ktorí „pokorní“ a „tichí“ ľudia sú pre teba inšpiráciou? Čo je pre teba najťažšie, aby si bol „pokorným“? Ako sa z človeka môže stať „tichý“ a „pokorný“ kresťan?

„MOJE JARMO JE PRÍJEMNÉ“

²⁹Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. ³⁰Ved' moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.“ (Mat 11,29.30)

Povedali sme si už, že u Matúša je v tejto kapitole výraz „jarmo“ ozvenou toho, ako sa s týmto pojmom pracovalo v judaizme, a že v Novej zmluve sa jarmo spomína v súvislosti s nesprávnym chápaním zmyslu zákona.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Vo verši Mat 11,30 sa v gréčtine nachádza slovo, ktoré je možné prekladať ako „príjemné“ (SEKP) alebo „užitočné“ (Roh.). Mnohí ľudia sa pozerajú na Boží zákon ako na to, čo je zložité na pochopenie, náročné na dodržiavanie a pre dnešnú dobu nepodstatné. Ako im môžeme pomôcť vnímať krásu zákona a ukázať im lásku Zákonodarcu?

Rodičia si zvyčajne veľmi dobre pamätajú na prvý krok svojho dieťaťa. Neistý prvý krok je nasledovaný váhavým druhým krokom, potom možno tretím – a je veľmi pravdepodobné, že dieťa sa potom potkne a spadne. Možno sa rozplače, možno sa udrie. Ale keď raz pocíti slobodu pohybu, vstane a skúša to znova a znova. Kráča, padá, vstáva, kráča, padá, vstáva. Opakuje sa to mnohokrát, kým dieťa začne kráčať istejšie. Ale uprostred potknutí a pádov môžeme pozorovať detskú tvár, na ktorej sa zračí hrdé: *Mami, oci, ja kráčam!*

Chodenie s Ježišom nemusí byť vždy jednoduché, ale vždy je správne a dobré. Môžeme sa potknúť, alebo dokonca padnúť. Ale vždy sa môžeme postaviť a pokračovať s ním po boku.

V Liste Galaťanom apoštol Pavol napísal: „Kristus nás oslobodil, aby sme boli slobodní. Stojte teda a nedajte sa znova zapriať do jarma otroctva.“ (5,1) Čo tieto slová znamenajú? Ako nás Kristus oslobodil? Aký je rozdiel medzi jarmom, ktoré s ním máme niesť, a „jarmom otroctva“, pred ktorým nás Pavol varuje?

Je zrejmé, že nech už Pavol myslel pod „jarmom otroctva“ čokoľvek, nemal na mysli poslušnosť Božiemu zákonu – Desatoru. Naopak, prostredníctvom nasledovania Krista a jeho príkladu a prostredníctvom života viery chápeme, že naše spasenie je isté. Naša záchrana nie je založená na dokonalej poslušnosti zákonu, ale na Kristovej spravodlivosti, ktorá nás prikrýva. To je cesta, prostredníctvom ktorej získavame skutočné odpočinutie a slobodu.

- **Čo pre teba znamená v tvojom každodennom živote poslušnosť Božiemu zákonu? Prináša ti pokoj a voľnosť? Alebo je pre teba skôr obmedzením a komplikáciou? Prečo?**

APLIKÁCIA

„MOJE BREMENO JE ĽAHKÉ“

²⁹Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. ³⁰Ved' moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.“ (Mat 11,29.30)

¹Bratia, keby aj niekoho pristihli pri nejakom priestupku, vy, čo ste vedení Duchom, napravte ho v duchu miernosti a každý daj si pozor sám na seba, aby si i ty nebol pokúšaný. ²Neste si navzájom bremená, a tak naplníte Kristov zákon. (Gal 6,1.2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ježišovo záverečné vyjadrenie v Mat 11,30 používa obraz nesenia bremena: „Ved' moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.“

Po vyjdení z Egypta a po prechode Červeným morom sa Mojžiš tešil zo stretnutia so svojim testom Jetrom. Uvažuj o texte 2Moj 18,13–22. Ako sa v tomto príbehu prejavuje nesenie bremena druhého človeka?

Za Mojžišom prichádzali „od rána do večera“ ľudia, aby riešil ich problémy a nezhody. Keď to videl Mojžišov test, naliehavo vyzval svojho zaťa, aby ustanovil systém, ktorý by Mojžišovi umožnil sústrediť sa na tie najdôležitejšie problémy a zároveň by riešenie menej závažných otázok s dôverou zveril iným. Písmo nám ukazuje, že Mojžiš poslušchol Jetrovu radu a uskutočnil tieto užitočné zmeny.

Keď Ježiš povedal, že jeho bremeno je ľahké, chcel svojim poslucháčom pripomenúť, že sa na neho môžu spoľahnúť. On je ten, kto v konečnom dôsledku nesie každé naše bremeno. Podobne ako Mojžiš, aj my sa potrebujeme naučiť podeliť sa o naše bremená. V 1Kor 12,12–26 apoštol Pavol prostredníctvom obrazu Kristovho tela ponúka príhodnú ilustráciu toho, čo znamená spoločné nesenie bremien. Aby sme mohli niesť nejaké bremeno, potrebujeme, aby naše telo fungovalo. Potrebujeme nohy, ruky, ramená, svaly a šľachy.

Uvažuj o texte Gal 6,2. Ako nám vzájomné nesenie bremien pomáha naplniť Kristov zákon?

Bezprostredný kontext tohto verša nám môže pomôcť pochopiť jeho zmysel. V Gal 6,1 Pavol hovorí, že ak by náš spoluveriaci upadol do pokušenia, máme mu pomôcť v duchu miernosti (spomeňme si, že v Mat 11,29 Ježiš o sebe hovorí, že je tichý a pokorný srdcom). Nesenie bremena znamená nápravu a obnovu niekoho, kto zišiel z cesty, aby opäť mohol prežívať Božiu milosť. Zároveň ide o vzájomnú pomoc, keď niekto prežíva ťažkosti a trápenie. Grécky výraz pre „bremeno“ môže odkazovať na veľký kameň alebo ťažké záväzie. Je pripomienkou, že každý z nás vláči určité bremeno a že všetci potrebujeme pomoc priateľov, známych, rodiny. Vzájomné nesenie bremien je spoločné, Bohom dané konanie cirkvi, ktoré si vyžaduje pokoru a miernosť a ktorého výsledkom je milosrdenstvo.

APLIKÁCIA

- Spomeň si na situáciu, v ktorej ti niekto pomohol niesť bremeno, s ktorým si sa trápil. V čom to pre teba bolo dôležité? Komu a ako pomáhaš niesť jeho bremeno práve teraz?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Keď sa ti zdá práca ťažká, keď sa sťažuješ na problémy a skúšky, keď máš pocit, že nemáš dosť sily obstáť v pokušení, že nedokážeš prekonať netrpezlivosť a že kresťanský život je namáhavý, potom celkom určite nenesieš Kristovo jarmo. Nesieš jarmo úplne iného pána.“ (Ellen G. White, Child Guidance, str. 267)

„Potrebujeme neustálu opatrnosť a úprimné, láskyplné odovzdanie. To však bude prichádzať prirodzene, keď bude naša duša uchvátená Božou mocou prostredníctvom viery. My sami nemôžeme robiť nič, vôbec nič, aby sme si naklonili Božiu priazeň. Vôbec sa nemôžeme spoliehať na seba ani na svoje dobré skutky. Keď však ako chybné hriešne bytosti prídeme ku Kristovi, nájdeme odpočinutie v jeho láske. Boh prijme každého, kto príde k nemu a úplne sa spoľahne na zásluhy ukrižovaného Spasiteľa. Láska vytryskne v jeho srdci. Možno nepôjde o citové vzplanutie, ale človek prežije pokojnú a trvalú dôveru. Každé bremeno je ľahké, pretože Kristovo jarmo je príjemné. Povinnosť sa stáva potešením a obeť radosťou. Cesta, ktorá sa predtým zdala byť zahalená temnotou, stáva sa jasnou, ožiarenou lúčmi Slnka Spravodlivosti. Je životom vo svetle, preto sám Kristus je vo svetle.“ (Faith and Works, str. 38, 39)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Spomínate si na tú chvíľu, keď ste sa v živote podriadili Kristovi? Podelte sa o túto skúsenosť vo svojej triede. Zamerajte sa na dôvody, ktoré vás viedli k podriadeniu sa Kristovi.
2. Uvažujte o Ježišovej modlitbe zaznamenatej u Matúša 11,25–27. Ako v živote nadobúdame poznanie milosti? Prečo Boh ukrýva plán spásenia („tieto veci“) pred múdrymi a rozumnými a zjavuje ich maličkým?
3. Ako môžeme praktickým spôsobom pomôcť tým, ktorých tlačia k zemi ich bremená? Ako im môžeme pomôcť nájsť odpočinutie v Kristovi?
4. Uvažujte o tom, čo znamená byť „tichý a pokorný srdcom“. Nie je to nevýhodné pre vlastné sebavedomie alebo sebahodnotu – najmä u ľudí, ktorí majú o sebe pochybnosti? Nemali by sme byť na seba skôr hrdí? Ako nám môže kríž a jeho význam pomôcť pochopiť, čo Ježiš myslel tým, že je „tichý a pokorný“? Prečo sú pod krížom tým jediným správnym postojom práve tichosť a pokora?

Týždeň od 1. do 7. augusta

JOZEF: POKOJ V RODINNÝCH VZŤAHOCH

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1. Mojžišova 34; Heb 11,17–22; 5. Mojžišova 4,29; 1 Ján 3,1,2; 1. Mojžišova 39; Ef 6,1–13

ZÁKLADNÝ TEXT

17 Vy teda, milovaní, keď to už vopred viete, chráňte sa, aby ste sa nedali zviest' bludom nemravníkov a nepadli zo svojho pevného postavenia, ¹⁸ale vzrastajte v milosti a poznávaní nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Jemu sláva i teraz, až do dňa večnosti. Amen. (2Pet 3,17.18)

Mladík sa dôkladne rozhlíadal do dialky. Napokon ich predsa len zahliadol. Svojich bratov hľadal už niekoľko dní. Zrýchlil krok, mával im a radostne na nich volal. Keď sa k nim však priblížil, videl len zachmúrené tváre, v ktorých bolo vidieť všeličo, len nie radosť a srdečné privítanie. *Jeho vlastní bratia ho chceli zabiť.* Keby nebolo Rúbena, celý príbeh by sa skončil veľmi rýchlo. Rúben však našťastie presvedčil bratov, aby Jozefa len hodili do prázdnej nádrže na vodu. Neskôr Júda prišiel s plánom zbaviť sa brata a ešte si aj zarobiť jeho predajom akejsi prechádzajúcej karaváne.

Ukážkový príklad nefunkčnej rodiny!

V živote robíme mnoho dôležitých rozhodnutí, ale nemôžeme si vybrať, do akej rodiny sa narodíme. Nikto nie je dokonalý a nikto z nás nemá bezchybnú rodinu a perfektné rodinné vzťahy. Niektorí z nás prežívajú požehnanie vďaka rodičom, súrodencom a iným členom rodiny, ktorí odzrkadľujú Božiu lásku. Mnohí sa však musíme vyrovnávať so vzťahmi, ktoré majú k ideálu poriadne ďaleko. Rodinné vzťahy sú často komplikované a bolestivé, spôsobujú nepokoj a zranenia. Nezriedka sú pre nás veľkým emocionálnym bremenom, ktoré niekedy nevedomky prenášame na ostatných.

Ako môžeme prežívať Boží pokoj v tejto oblasti života? Tento týždeň sa budeme venovať príbehu Jozefa a jeho rodinným väzbám. Budeme sledovať, ako Boh prináša do života ľudí uzdravenie a pokoj aj napriek nefunkčným rodinným vzťahom.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa budeme zamýšľať nad životnými osudmi patriarchu Jozefa a jeho blízkymi vzťahmi, ktoré pre neho neboli vždy zdrojom pokoja a pohody. Zároveň však uvidíme, akým spôsobom prinášala Božia prítomnosť do jeho života práve nový pokoj.

1. Heb 11,17–22: Nefunkčný domov (nedeľa)
2. 1Moj 39,2.9.21: Nové smerovanie (pondelok)
3. 1Moj 30,22–24; 39,1.2: Hľadanie vlastnej hodnoty (utorok)
4. 1Moj 39,7–10: Vzťahy podľa Božej vôle (streda)
5. 1Moj 39,21–23: Veľký spor na vlastnej koži (štvrtok)

NEFUNKČNÝ DOMOV

¹⁷Vo viere Abrahám obetoval Izáka, keď bol skúšaný, a jednorodeného priňal ako obeť ten, ktorý dostal prislúbenia ¹⁸a ktorému bolo povedané: Po Izákovi sa bude volať tvoje potomstvo. ¹⁹Usudzoval totiž, že Boh má moc vzkriesiť aj mŕtvych. Preto dostal Izáka naspäť aj ako predobraz vzkriesenia. ²⁰Vo viere Izák požehnal Jákoba a Ezáva v pohľade do budúcnosti. ²¹Vo viere Jákob, keď umieral, požehnal každého z Jozefových synov a poklonil sa opretý o vrch svojej palice. ²²Vo viere Jozef, keď zomieral, hovoril o odchode synov Izraela a pripomenul im, čo majú urobiť s jeho kosťami. (Heb 11,17–22)

Jozef poznal prostredie porušenej rodiny. Všetko sa to začalo už jeho prastarými rodičmi Abrahámom a Sárrou. Keď Sára začala pochybovať, či sa vôbec niekedy dočká potomka, presvedčila Abraháma, aby sa vyspal s Hagar. Len čo Hagar otehotnela, v rodine sa začala stupňovať nevraživosť. Napätá atmosféra, v ktorej vyrastali Izmael a Izák, sa neskôr preniesla aj do ich vlastných rodín. Izák sa dopustil uprednostňovania Ézava. Jákob sa celý život usiloval získať si otcovu lásku a priazeň. Neskôr sa Jákob stal obeťou podvodu, keď si musel vziať za manželky dve sestry, ktoré spolu nevychádzali a súťažili o Jákoba rodením detí – aj prostredníctvom svojich slúžok.

Uvažuj o príbehoch opísaných v 1. Mojžišovej 34. Aké citové a vzťahové vplyvy mohli mať opísané udalosti na rodinu ako celok a tiež na mladého Jozefa?

Rivalita a spory medzi matkami sa preniesli aj na ich deti, ktoré boli vždy pripravené na akúkoľvek šarvátku. Ako mladíci sa Jozefovi starší bratia podieľali na pozabíjaní všetkých mužov v meste Šechem (1Moj 34,25). Rúben, najstarší z bratov, prejavil nedostatok rešpektu a poslušnosti voči svojmu starnúcemu otcovi, keď sa vyspal s Bilhou, Ráchelinou slúžkou a matkou niekoľkých Jákobových detí (1Moj 35,22). Medzičasom Jozefov brat Júda omylom pokladal svoju ovdovenú nevestu za neviestku a napokon sa jej narodili dvojčiky (1. Mojžišova 38).

Aby tých rodinných ťahaníc nebolo málo, Jákob prilial olej do ohňa tým, že začal uprednostňovať Jozefa (1Moj 37,3). Ak by sme chceli v dejinách nájsť príklad disfunkčnej rodiny, rodina patriarchov by bola vynikajúcou ilustráciou.

Abrahám, Izák aj Jákob sú zaznamenaní medzi hrdinami viery v Heb 11,17–22. Ako tomu rozumieš v súvislosti s množstvom ich zlyhaní v rodinnom živote?

Hrdinovia viery veľmi často nenapĺňajú predstavy, ktoré by sme od nich očakávali. Boli si vedomí svojich chýb, hriechov a zlyhaní. Napriek tomu sa nachádzajú v zozname tých, čo boli Bohu blízko a ku ktorým sa Boh hlásil. Aj keď nezriedka zaplatili za svoje hriechy veľkú cenu oni aj ich rodiny, spoznali Božiu lásku a naučili sa Bohu dôverovať.

- **Aké problémy si zdedil vo svojej rodine ty? Ako ti podriadenie sa Bohu a jeho spôsobu uvažovania môže pomôcť prekonať nesprávne postoje a prístupy? Kedy je dôležité vyhľadať odbornú pomoc?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NOVÉ SMEROVANIE

²Hospodin bol však s Jozefom, takže sa mu darilo a zostal v dome egyptského pána. ... ²¹Hospodin bol však s Jozefom, zľutoval sa nad ním a u správcu žalára vzbudil k nemu náklonnosť. (1Moj 39,2,21)

V tomto dome ma nikto neprevyšuje. Pán si okrem teba nič nevyhradil pre seba, lebo ty si jeho žena. Ako by som teda mohol spáchať takú veľkú neprávosť a zhrešiť proti Bohu?! (1Moj 39,9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Jozefa poznačili komplikované vzťahy v rodine. Do Egypta, kde ho predali ako otroka, si priniesol svoju bolesť a úzkosť. Rozhodne nešlo o výlet či oddychovú dovolenku.

„Keď sa karavána kupcov, ktorí Jozefa odvážali do Egypta, blížila k južným hraniciam Kanaánu, chlapec v dialke zahliadol pahorky, pri ktorých stáli otcove stany. Pri pomyslení na opusteného a nešťastného otca trpko zaplakal. Pripomínal si zážitok z Dótana. V duchu videl svojich rozhnevaných bratov a bolestne počítoval ich nenávistné pohľady. Ešte stále mu v ušiach zneli ich výsmešné a urážlivé slová, ktorými odpovedali na jeho žalostné prosby o zľutovanie. S obavou hľadel do budúcnosti. Aká to zmena – obľúbený syn bude opusteným otrokom bez priateľov! Čo ho čaká v cudzej krajine, do ktorej ho vedú? Jozefa premáhal nevýslovný bôľ a strach. ... Cestou Jozef premýšľal aj o Bohu svojich otcov. V detstve sa ho naučil milovať a báť sa ho. Doma neraz počul otca rozprávať o tom, ako na úteku z domova dostal nebeské videnie. ... V pamäti sa mu teraz živo vynárali všetky tieto vzácne naučenia. Jozef uveril, že Boh jeho otcov bude aj jeho Bohom. *Bezvýhradne sa oddal do Božích rúk s prosbou, aby ho Ochranca Izraela neopúšťal v krajine, kde bude žiť ako cudzinec.*“ (PP 213.214; PP /sk/ 153)

Uvažuj o nasledujúcich veršoch. Čo hovoria o osobnom odovzdaní sa Bohu?

5Moj 4,29

Joz 24,15

1Kron 16,11

Ž 14,2

Prísl 8,10

Iz 55,6

Ak chceme nájsť pokoj, potrebujeme urobiť osobné rozhodnutie nasledovať Boha a podriaďiť sa mu. Viera našich predkov sa neprenáša geneticky. Pamätaj si, že Boh má len deti, nie vnúčatá.

APLIKÁCIA

- **Prečo je dôležité odovzdať sa Bohu nielen každý deň, ale doslova v každú chvíľu? Aké nebezpečenstvo nám hrozí, ak začneme brať náš vzťah s Bohom vľahne a prestaneme cítiť dôležitosť prichádzať do jeho blízkosti?**

HĽADANIE VLASTNEJ HODNOTY

²²Vtedy sa Boh rozpamätal na Ráchel, vypočul ju a otvoril jej lono. ²³Počala, porodila syna a povedala: „Boh ma zbavil potupy.“ ²⁴Dala mu meno Jozef a povedala: „Kiež by mi Hospodin pridal aj druhého syna!“ (1Moj 30,22–24)

¹Keď Jozefa odvedli do Egypta, od Izmaelitov, ktorí ho ta doviedli, ho kúpil Egyptan Pótifar, faraónov dvoran, veliteľ telesnej stráže. ²Hospodin bol však s Jozefom, takže sa mu darilo a zostal v dome egyptského pána. (1Moj 39,1.2)

Zdalo sa, že všetky Jozefove nádeje utiecť a vrátiť sa domov stroskotali po jeho príchode do Egypta, kde sa dostal do rodiny veliteľa faraónovej stráže (1Moj 39,1). Mladík bol vystavený cudzej kultúre a neznámemu jazyku.

Naše rodiny a najbližšie vzťahy zohrávajú kľúčovú úlohu v budovaní vlastnej sebahodnoty. Jozef vyrastal v prostredí, v ktorom mal dôležité postavenie – bol najstarším synom Jákobovej milovanej Ráchel (1Moj 29,18). Celkom určite bol otcovým miláčikom (1Moj 27,3.4).

Ale kým bol po príchode do Egypta? Otrokom, ktorého mohli kedykoľvek predať alebo kúpiť. Ako rýchlo sa zmenila jeho situácia a jeho postavenie! Celý jeho život sa v priebehu okamihov obrátil naruby.

Jozef sa však naučil niečo veľmi dôležité. Ak odvodzujeme svoju hodnotu podľa toho, čo nám hovoria ľudia naokolo, potom budeme v živote neustále prežívať neistotu a zmätok, pretože nie každý bude oceňovať, kým sme a akí sme. Je potrebné, aby sme sa naučili odvodzovať svoju hodnotu od toho, čo si o nás myslí Boh a ako sa na nás pozerá.

Uvažuj o nasledovných textoch. Ako nás Boh vníma? Aký je jeho postoj k nám?

Iz 43,1

Mal 3,17

Ján 1,12

Ján 15,15

Rim 8,14

1Ján 3,1.2

Boh sa na každého z nás pozerá pohľadom naplneným milosťou. Vidí v nás potenciál, krásu a talent, čo si nevieme ani len predstaviť. A napokon, bol pripravený pre nás zomrieť, aby sme sa mohli stať všetkým, pre čo sme boli stvorení. Kríž nám neukazuje len náš hriech a obrovskú cenu zaplatenú za naše vykúpenie, ale aj obrovskú hodnotu, ktorú máme pre Boha. Bez ohľadu na to, čo si o nás myslia ostatní, alebo čo si dokonca myslíme o sebe my sami, Boh nás miluje a robí všetko pre našu záchranu z moci hriechu a smrti.

Kľúčová otázka znie stále rovnako: Ako odpovieme na realitu Božej lásky, ktorá sa zjavuje v Ježišovi Kristovi?

- **Mnohí ľudia nám dnes radia, aby sme milovali samých seba a prijímali sa nekriticky takí, akí sme. Hoci tieto rady nemusia byť vo svojej podstate nevyhnutne zlé, môžu nás zavádzať. V čom? Prečo je dôležité, aby naša sebahodnota nevychádzala z toho, čo sme my sami dosiahli a kým sme? Prečo máme budovať na tom, ako nás vidí Boh? Ako vnímaš sám seba a svoju hodnotu?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

VZŤAHY PODĽA BOŽEJ VÔLE

⁷Po týchto udalostiach sa žena jeho pána zahľadela do Jozefových očí a naliehala naňho: „Ľahni si ku mne!“ ⁸On však odoprel a žene svojho pána povedal: „Pozri, kým som tu ja, môj pán sa v dome o nič nestará, lebo všetok svoj majetok zveril mne. ⁹V tomto dome ma nikto neprevyšuje. Pán si okrem teba nič nevyhradil pre seba, lebo ty si jeho žena. Ako by som teda mohol spáchať takú veľkú nepravosť a zhrešiť proti Bohu?!“ ¹⁰Hoci dennodenne Jozefa nahovárala, neposlúchol ju, aby si k nej ľahol a bol s ňou. (1Moj 39,7–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Spočiatku sa zdalo, že Jozefovi sa bude v Egypte dariť. Jozef sa odovzdal Bohu a Boh ho za to požeňal takým postavením v Pótifarovom dome, o akom sa mladému otrokovi ani len nesnívalo.

Uvažuj o texte 1Moj 39,1–6. V čom môžeme v Jozefovom živote pozorovať Božie požeňnanie? Ako vyzerali Jozefove vzťahy?

Hoci Jozef zo začiatku v dome Pótifara prosperoval a jeho vzťahy vyzerali pokojné, čoskoro sa objavili problémy.

Uvažuj o texte 1Moj 39,7–10. Ako sa Jozef vyrovnal s ťažkosťami, ktorým musel čeliť? Ako reagoval?

Pre Jozefa sa stal kritickým vzťah s Pótifarovou ženou. Správnejšie by asi bolo povedať, že *problém mala Pótifarova manželka*. Ľudí okolo seba vnímala ako „predmety“, ktorými je možné manipulovať a ktoré je možné využívať a zneužívať. Jozefa chcela „použiť“. O Jozefovi je napísané, že „bol pekne urastený a mal krásny vzhľad“ (1Moj 39,6). Biblia len málokedy opisuje fyzický vzhľad človeka. Boh povedal Samuelovi: „Ja neposudzujem tak ako človek. Ten si všíma zovňajšok, Hospodin si však všíma srdce.“ (1Sam 16,7) Zdá sa, akoby bol Jozefovi jeho vzhľad skôr prekážkou než pomocou v snahe zachovať si čistotu a vernosť Božím princípom.

Napriek naliehaniu samopašnej ženy sa Jozef rozhodol urobiť niečo, čo malo zdanlivo protichodný účinok. Rozhodol sa aplikovať Božie princípy na všetky svoje vzťahy – vrátane vzťahu k manželke svojho pána. Biblické princípy platné pre vzťahy nie sú staromódne. Môže to potvrdiť ktokoľvek (a teda každý), kto trpí dôsledkami hriechu.

Biblický príbeh naznačuje, že nešlo o ojedinelé pokušenie. Pótifarova žena presviedčala Jozefa dennodenne (1Moj 39,10). Jozef sa usiloval vysvetliť a obhájiť svoje počínanie a rozhodnutie (1Moj 39,8.9), ale príliš sa mu to nedarilo.

Jozef pochopil, že nemôže zamedziť nesprávnym rozhodnutiam a činom druhých ľudí. Napriek tomu sa rozhodol žiť a pristupovať k ľuďom okolo neho takým spôsobom, ktorý bude na Božiu česť. Jozef sa učil žiť pred Božou tvárou. A práve tento postoj mu pomohol odolať pokušeniu.

APLIKÁCIA

- **Ako sa ti darí aplikovať biblické princípy na tvoje vzťahy? Ako ti to funguje vo vzťahoch, v ktorých ten druhý „nehrá fér“? Uvažuj o texte Mat 5,43–48. V čom vidíš dôležitosť princíпов obsiahnutých v uvedených veršoch?**

VEĽKÝ SPOR NA VLASTNEJ KOŽI

²¹Hospodin bol však s Jozefom, zľutoval sa nad ním a u správcu žalára vzbudil k nemu náklonnosť. ²²Správca žalára ustanovil Jozefa za dozorcú nad všetkými väzňami, čo boli v žalári. Jozef dohliadal na všetko, čo sa tam malo urobiť. ²³Správca žalára nedohliadal na nič, čo mu zveril, lebo Hospodin bol s Jozefom a s úspechom spravdal všetko jeho úsilie. (1Moj 39,21–23)

Z príbehu (1Moj 39,11–20) sa dozvedáme, že Jozef trpel pre svoje rozhodnutie zostať verný Božím princípom. Dostal sa do väzenia, hoci ako Pótifarov majetok mohol byť bez mihnutia oka na mieste zabitý. Pótifar zrejme svojej manželke príliš neveril, ale musel dbať aj na svoju povesť. Napriek beznádejnej situácii, v ktorej sa Jozef ocitol, Písmo hovorí: „Hospodin bol však s Jozefom.“ (1Moj 39,21)

Život na našej planéte nie je spravodlivý. Dobro nie je vždy docenené a zlo je len málokedy hneď potrestané. Napriek tomu však zaznieva dobrá správa: Jozef mohol nájsť pokoj dokonca aj vo väzení, pretože Boh tam bol s ním. Vo väzení mohol zúfať nad svojou bezútešnou situáciou, mohol upadnúť do depresie, alebo sa dokonca vzdať Boha.

Prečítaj si text 1Moj 39,21–40,22. Čo Jozef prežíval vo väzení? Ako sa správal k ľuďom, ktorí boli okolo neho?

Vo väzení sa Jozef snažil žiť ako najlepšie vedel. Budoval vzťahy, pomáhal ostatným, hoci vzťahy vo väzení mali ďaleko od ideálu. Jozef sa nebál požiadať o pomoc, nebál sa ukázať svoju slabosť.

Uvažuj o texte Ef 6,1–13. Aké princípy vzťahov opisuje Pavol v týchto veršoch?

Naše vzťahy v malom odzrkadľujú veľký spor medzi Bohom a satanom, ktorý zúri v priebehu dejín. Znamená to, že neexistujú dokonalé vzťahy. Každý vzťah má svoju dynamiku a mení sa v čase. Satan sa z celej sily usiluje zneužiť všetky naše vzťahy – zvlášť tie najbližšie – vo svoj prospech, aby zmaril a zničil Božiu vôľu pre naše životy. Môžeme byť vďační, že v tomto boji nie sme ponechaní sami na seba. Božie slovo ukazuje princípy, ktoré majú platiť pre naše vzťahy. Jeho zaslúbenie múdrosti (Jak 1,5) sa týka aj vzťahov. A tak ako bol s Jozefom, chce byť prítomný aj v našich vzťahoch, ktoré sú často príliš komplikované a bolestivé.

- **Uvažuj o Božom zaslúbení v Jak 1,5. Modli sa o múdrosť pre vzťahy v tvojom živote. Ako sa môžeš otvoriť pre pôsobenie Svätého Ducha tak, aby to ovplyvňovalo aj tvoje vzťahy?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V kontexte udalostí, ktoré sa stali Jozefovi, Ellen Whiteová napísala: „Máme tu príklad pre všetky generácie, ktoré žijú na zemi. ... Boh je prítomnou pomocou a Duch je štítom. Hoci sme obklopení náročnými pokušeniami, existuje tu zdroj moci, na ktorý sa môžeme obrátiť a tak pokušeniam odolať. Aký zúrivy bol útok na Jozefove princípy. Veľmi ľahko sa mohlo stať, že sa dostane na scestie. Napriek tomu zostal pevný a odolal. ... Svoju povest' a svoje presvedčenie vložil do Božích rúk. A hoci nejaký čas strádal a prežíval utrpenie, pripravilo ho to na dôležitú úlohu. Boh chránil Jozefa a jeho povest', ktorú sa snažil zničiť jeho žalobca. Napokon Boh spôsobil, že Jozefov charakter naplno zažiaril. Boh pozdvihol Jozefa dokonca aj vo väzení. Poctivosť napokon vždy prinesie svoje ovocie. Štítom, ktorý chránil Jozefovo srdce, bola jeho bázeň pred Hospodínom. Práve preto bol Jozef verný a čestný voči svojmu pánovi aj voči svojmu Bohu. Nedbal na nevďačnosť, ktorá ho ponížila v pánových očiach, hoci ten sa to možno nikdy nedozvedel.“ (*The Spirit of Prophecy*, zv. 1, str. 132)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ak je niekto len formálnym kresťanom či kultúrnym adventistom, nepomôže mu to prežívať pokoj vo vzťahoch. Aký je rozdiel medzi „kultúrnym“ adventistom a skutočným veriacim?
2. Sestra XY sa práve pridala k cirkvi. Jej manžel nie je veriaci. Svojho muža miluje, ale jemu sa príliš nepozdávajú zmeny, ktoré na nej vidí. Čo by ste jej poradili na základe biblických princípov?
3. Ruský spisovateľ L. N. Tolstoj napísal: „Všetky šťastné rodiny sú rovnaké. Každá nešťastná rodina je nešťastná svojím vlastným spôsobom.“ Všetky rodiny sú nejakým spôsobom poznačené, pretože všetky sú tvorené hriešnikmi. Každý si do rodiny prináša svoju vlastnú nedokonalosť a chyby. Ako môže každý z nás prostredníctvom Božej milosti nasledovať biblické princípy lásky, odpustenia alebo nesenia bremien, aby sme pomohli priniesť uzdravenie našim rodinným vzťahom?
4. Mnohí z nás majú skúsenosť, že nejaký čas boli naše vzťahy dobré, ale potom sa zrazu čosi pokazilo alebo do života vstúpila nejaká tragédia. Prečo je v takejto situácii dôležité držať sa viery a zaslúbení Božieho slova? Prečo je v dobrých časoch dôležité pripravovať sa aj na možný príchod ťažkostí?

JOZEF: ODPUSTENIE A NOVÝ POKOJ

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 42,7–20; Mat 25,41–46; 1Moj 42,21–24; 1Moj 45,1–15; Luk 23,34; 1Moj 50,15–21

ZÁKLADNÝ TEXT

Teraz sa však už netrápte a nech vás to nemrzí, že ste ma sem predali, lebo sem ma pred vami poslal Boh na záchranu života. (1Moj 45,5)

Muža obvinili zo sexuálneho útoku na ženu. Pri rekognícii na polícii ho jednoznačne určila. A hoci dôkazy jeho viny spochybovali, žena neoblomne trvala na tom, že „Johnny“ bol vinníkom.

A tak sa Johnny dostal do väzenia, kde strávil štrnásť rokov za zločin, ktorý nespáchal. Až keď ho DNA dôkaz zbavil viny, pochopila aj „Joan“, že sa dopustila hrozného omylu.

Keď Johnnyho prepustili, chcela sa s ním stretnúť. Ako sa zachová človek, ktorý si toľko vytrpel, keď sa postaví tvárou v tvár žene, ktorá mu na taký dlhý čas zničila život?

Stála v miestnosti a čakala na jeho príchod. Keď vošiel a stretli sa im pohľady, Joan sa srdcervúco rozplakala.

„Johnny sa len pomaly naklonil, chytil mi ruku, pozrel sa na mňa a povedal: *Odpúšťam ti*. Nemohla som tomu uveriť. Stál predou mnou muž, ktorého som tak dlho nenávidela a priala som si len jeho smrť. Ale teraz bol predou mnou a hovoril mne, ktorá som mu tak veľmi ublížila, že mi odpúšťa? Až vtedy som začala rozumieť, čo znamená ozajstná milosť. A až vtedy som začala prežívať uzdravenie a skutočný pokoj.“

Tento týždeň sa budeme venovať téme odpustenia a budeme sa zaujímať o to, čo môže priniesť odpustenie do života človeka.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii budeme pokračovať v našom uvažovaní nad príbehom patriarchu Jozefa. Zameriame sa predovšetkým na odpustenie, ktoré do boľavých a rozbitých vzťahov po rokoch prinieslo nový pokoj a mier.

1. 1Moj 42,18–20: Jozefove bolestivé zranenia z minulosti (nedeľa)
2. 1Moj 42,21–24: Jozefova ochota odpustiť „neodpustiteľné“ (pondelok)
3. Mat 18,28–35: Ježišovo podobenstvo o odpustení (utorok)
4. Luk 23,34: Ježišov príklad odpustenia (streda)
5. 1Moj 50,15–21: Dôsledky odpustenia v Jozefovom živote (štvrtok)

BOLESTIVÉ ZRANENIA Z MINULOSTI

¹⁸Na tretí deň im Jozef povedal: „Ja sa bojím Boha. Ak chcete zostať nažive, urobte toto: ¹⁹Ak ste statoční, nech jeden z vás ostane vo väzení. Ostatní chodte domov a zaneste obilie svojim hladujúcim rodinám. ²⁰No svojho najmladšieho brata mi privedte! Tak sa dokáže, že vaše slová sú pravdivé a nezomriete.“ Oni to aj urobili. (1Moj 42,18–20)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Do Jozefovho života však napokon prišla obrovská zmena. Dostal sa z väzenia a po výklade faraónových snov sa z neho stal dokonca „predseda vlády“ (1. Mojžišova 41). Oženil sa a narodili sa mu dvaja synovia (1Moj 41,50–52). Egypťské sýpky boli plné a prišli predpovedané neúrodné roky a hlad. A práve vtedy sa v Egypte objavili Jozefovi bratia.

Uvažuj o stretnutí Jozefa s jeho bratmi, ako je zaznamenané v 1Moj 42,7–20. Načo bola taká komplikovaná zápleтка? O čo sa Jozef snažil počas ich prvého stretnutia?

Jozef mal moc a mohol sa bratom právom pomstiť. Namiesto odplaty ho však zaujímalo, ako sa darí jeho rodine doma. Mal starosti o svojho otca. Žil ešte, alebo je jeho problematická rodina už bez patriarchu? A čo jeho brat Benjamín, ktorý bol teraz pravdepodobne v pozícii, akú mal kedysi Jozef? Tešil sa z neho otec? A bratia? Neobrátili teraz svoju nebezpečnú žiarlivosť na Benjamína? Jozef sa zaujímal o všetkých členov svojej rodiny – o tých nebezpečných aj tých zraniteľných.

Uplatňovanie biblických zásad v našich vzťahoch neznamená, že by sme mohli súhlasit' s akoukoľvek formou násillia či ubližovania alebo ju prehliadať. Každý z nás má v Božích očiach obrovskú hodnotu. Na kríži Ježiš zaplatil najvyššiu cenu za každého z nás.

Uvažuj o texte Mat 25,41–46. Prečo berie Ježiš ubližovanie alebo zanedbávanie iných tak veľmi osobne?

Každý z nás bol vykúpený Ježišovou krvou a právne mu všetci patrime. Každý, kto prejavuje násillie, útočí na Ježišovo vlastníctvo.

Sexuálne, citové alebo fyzické násillie nesmú byť nikdy súčasťou rodinného života. Takéto správanie nikdy nie je len vnútornou záležitosťou konkrétnej rodiny. Členovia takejto rodiny potrebujú pomoc a ochranu zvonku. Ak ste vy alebo niekto z vašej rodiny vystavený akejkoľvek forme násillia alebo zneužívania, obráťte sa o pomoc na dôveryhodných odborníkov.

APLIKÁCIA

- **Ktoré biblické princípy by si mohol aplikovať do života svojej rodiny a vzťahov, v ktorých teraz prežívaš akékoľvek ťažkosti?**

PRÍPRAVA NA STRETNIUTIE

²¹Medzi sebou si vraveli: „Naozaj sme sa previnili proti svojmu bratovi. Videli sme úzkosť jeho duše, keď nás úpenlivo prosil o zľutovanie, no nepočúvali sme ho, preto dolahlo na nás toto súženie.“ ²²Rúben im povedal: „Nevravel som vám, aby ste sa neprehráli proti tomu chlapcovi? No neposlúchli ste ma. Teraz sa máme zodpovedať za jeho krv.“ ²³Oni však nevedeli, že Jozef im rozumie, lebo sa s nimi rozprával prostredníctvom tlmočníka. ²⁴Jozef sa od nich odvrátil a zaplakal. Opäť sa k nim obrátil a zhováral sa s nimi. Nato spomedzi nich vybral Šimeóna a pred ich očami ho dal zviazať. (1Moj 42,21–24)

Jozef svojim bratom odpustil. Nevieme presne, kedy sa to stalo, ale bolo to celkom určite skôr, než sa objavili v Egypte. Jozefovi by sa zrejme v Egypte nikdy tak dobre nedarilo, keby bol naplnený hnevom a zatrpknutosťou. Takýto postoj by zožieral jeho vnútro a ničil aj jeho vzťah s Bohom.

Niekoľko štúdií ľudí, ktorí prežili utrpenie vinou druhých ľudí zvýraznilo skutočnosť, že pre obeť veľkého utrpenia bolo odpustenie kľúčovým faktorom, ktorý im pomohol uzdraviť sa a začať žiť naplno. Bez odpustenia zostávame obeťami. Odpustenie oveľa viac súvisí s nami než s tými, ktorí nám ublížili.

A hoci Jozef odpustil svojim bratom, nechce nadviazať tam, kde sa s nimi rozišiel, teda vo vyschnutej nádrži v Dótane. Potrebuje sa uistiť, že jeho bratia sa zmenili.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o texte 1Moj 42,21–24. O čom sa Jozef dozvedel? Čo sa z toho naučil o svojich bratoch?

Všetka ich komunikácia sa odohrávala prostredníctvom tlmočníka, a preto Jozefovi bratia netušili, že im rozumie. Jozef počul vyznanie svojich bratov. Bratia boli presvedčení, že keď sa Jozefa zbavia, bude ich život jednoduchší. Nebudú musieť počúvať jeho poburujúce sny a pozeráť sa, ako si užíva otcovu priazeň. Namiesto pokoja však do ich vnútra vstúpilo utrpenie, ktoré ich roky sužovalo. Ich skutky im priniesli nepokoj a ochromujúci strach pred odplatou mocného Boha. Jozef vnímal ich utrpenie a trápil sa tým. Plakal pre nich.

Jozef vedel, že hlad bude trvať ešte niekoľko nasledujúcich rokov. Preto trval na tom, aby keď znova prídu po obilie, priviedli so sebou aj Benjamína (1Moj 42,20). Okrem toho si ponechal Šimeóna ako rukojemníka (1Moj 42,24).

Keď videl, že Benjamín je živý, zorganizoval hostinu, na ktorej celkom viditeľne preukazoval náklonnosť voči Benjamínovi (1Moj 43,34). Chcel zistiť, či budú bratia reagovať podobne závistlivo ako v jeho prípade. Na bratoch síce nebadal žiadne známky žiarlivosti, no vedel, akí ľstiví dokážu byť. Ved' kedysi sa im podarilo podvieť celé mesto (1Moj 34,13) a bolo mu jasné, že aj ich vlastnému otcovi museli klamať o jeho osude (1Moj 37,31–34). Vymyslel teda ešte jednu náročnú skúšku. (Pozri 1. Mojžišova 44.)

- **Uvažuj o texte 1Moj 45,1–15. Čo tento text hovorí o Jozefových pocitoch a jeho vzťahu k bratom? Čo sa v texte dozvedáme o Jozefovom odpustení? Čo sa z tohto prípadu môžeš naučiť pre seba?**

APLIKÁCIA

ODPUSTENIE AKO VEDOMÝ ČIN

²⁸Len čo ten sluha odišiel, stretol jedného zo svojich spolusluhov, ktorý mu bol dlžný sto denárov. Chytil ho, škrtil a volal: 'Vráť, čo si dlžný!' ²⁹Spolusluha mu padol k nohám a prosil ho: 'Pozhovej mi a vrátim ti.' ³⁰Ten však nechcel, ale odišiel a uvrhol ho do väzenia, kým mu nesplatí dlžobu. ³¹Keď jeho spolusluhovia videli, čo sa stalo, veľmi sa zarmútili. Išli a oznámili svojmu pánovi všetko, čo sa stalo. ³²Tu si ho pán zavola a povedal mu: 'Ty zlý sluha, odpustil som ti celý dlh, pretože si ma prosil. ³³Nemal si sa teda aj ty zľutovať nad svojim spolusluhom, ako som sa ja zľutoval nad tebou?' ³⁴Jeho pán sa rozhneval a vydal ho mučiteľom, dokiaľ nesplatí celú dlžobu. ³⁵Tak aj môj nebeský Otec urobí vám, ak neodpustíte každý zo srdca svojmu bratovi. (Mat 18,28–35)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Odpustenie je možné charakterizovať ako upustiť od práva na potrestanie, odplatu alebo odsúdenie voči previnilcovi alebo skupine, ktorá koná nezákonne. Rodinný terapeut Marilyn Armour pracoval s ľuďmi, ktorí prežili holokaust. Okrem iného si kládol otázku, ako sa im podarilo vyrovnať s hroznou bolesťou a utrpením. Vo svojich záveroch napísal: „Celou podstatou odpustenia je, že ide o zámerný, uvážení čin obeť. Nie je to niečo, čo sa len tak stane.“ Odpustenie neznamená, že nenastanú žiadne následky. Odpustenie neznamená, že útočník bude pokračovať vo svojom agresívnom konaní. Naopak, odpustenie znamená, že svoj hnev a svoju túžbu po odplate vložíme do Božích rúk. Ak to nespravíme, hnev, zatrpknutosť a nenávisť spôsobia, že nám bude ešte horšie.

Uvažuj o texte Mat 18,21–35. Aký vplyv má na človeka odpustenie?

Je zrejmé, že ak sa chceme naučiť odpúšťať, potrebujeme pochopiť, čo všetko nám odpustil Kristus. Všetci sme sa previnili nielen voči ľuďom, ale aj voči Bohu. Každý hriech je v konečnom dôsledku hriechom proti Bohu Stvoriteľovi. Napriek tomu môžeme v Kristovi prežívať úplné odpustenie našich hriechov. Nie preto, že by sme si to zaslúžili, ale len a len vďaka Božej milosti. Keď pochopíme túto svätú pravdu, keď sa odpustenie stane súčasťou nášho života a keď prežijeme realitu Božieho odpustenia, môžeme prežívať pokoj a naplno odpúšťať iným. Odpúšťame nie preto, že by si to ostatní zaslúžili, ale preto, že my sami sme od Boha prijali odpustenie. Odpustenie potrebuje každý z nás, ale nikto si ho nemá čím zaslúžiť.

Videli sme, že Jozef dal svojim bratom druhú šancu. V jeho konaní nevidíme žiadnu zlosť, žiadnu snahu pomstiť sa a pripomínať staré krivdy.

Takýto nový začiatok je takmer nemožný v rodine, kde sme sa stali odborníkmi na to, ako si čo najúčinnejšie navzájom ubližovať. Jozef však takto nereagoval. Zdá sa, že chce na minulosť zabudnúť a kráčať vpred naplnený láskou a prijatím. Keby mal Jozef iný postoj, tento príbeh by rozhodne nemal šťastný koniec.

APLIKÁCIA

- „⁷Blahoslavení, ktorým boli odpustené neprávosti a ktorých hriechy sú prikryté. ⁸Blahoslavený človek, ktorému Pán nezaráta hriech.“ (Rim 4,7,8) Ako rozumieš týmto Pavlovým slovám o odpustení? Ako by Ježišovo zaslúbenie malo ovplyvniť náš postoj k ľuďom, ktorí nám ublížili?

ODPUSTENIE V PRAXI

Ježiš povedal: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.“ Potom si rozdelili jeho šaty a losovali o ne. (Luk 23,34)

Žehnajte tých, ktorí vám zlorečia a modlite sa za tých, ktorí vás urážajú. (Luk 6,28)

⁴⁴Ja vám však hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú, ⁴⁵aby ste boli synmi svojho Otca v nebesiach. Lebo on dáva vychádzať slnku nad zlými aj nad dobrými a zosiela dážď na spravodlivých aj nespravodlivých. (Mat 5,44.45)

Aby som niekomu mohol odpustiť, musím si priznať, že mi ten človek naozaj ublížil. Niekedy to môže byť ťažké, pretože máme tendenciu naše pocity ukryť a pochovať, nie o nich uvažovať a spracovať ich. Priznať pred Bohom, že prežívam zlosť a hnev, je v poriadku a môže to mať uzdravujúce účinky. V Žalmoch sa táto téma vyskytuje často. Mal by som sa cítiť slobodný povedať Bohu, že sa mi niečo nepáči a že ma zranilo alebo nahnevalo konanie iného človeka.

V príbehu o Jozefovi a jeho bratoch vidíme, že Jozef plače, keď znova vidí svojich bratov a keď sa mu vracajú niektoré z minulých pocitov.

Uvažuj o texte Luk 23,34. Ako rozumieš týmto Ježišovým slovám na kríži? Čo hovoria o načasovaní odpustenia?

Ježiš nečakal, že ho najprv my začneme prosiť o odpustenie. Ani my nemúsime čakať, kým nás nejaký previnilec začne prosiť o odpustenie. Môžeme odpúšťať druhým bez toho, aby o odpustenie stáli alebo ho prijali.

Uvažuj o textoch Luk 6,28 a Mat 5,44.45. Čo tieto verše hovoria o našom vzťahu k tým, čo nám ublížili alebo sa voči nám nejako previnili?

Odpustenie sa podobne ako láska začína skôr rozhodnutím než pocitom. Môžeme sa rozhodnúť odpustiť dokonca aj vtedy, keď naše pocity nie sú s takýmto rozhodnutím v dokonalom súlade. Boh vie, že v našej vlastnej sile je takéto rozhodnutie a najmä jeho uskutočnenie nemožné, ale „Bohu je všetko možné“ (Mar 10,27). Práve preto sa máme modliť za tých, ktorí nám ublížili. Niekedy sa môže stať, že takýto človek medzičasom zomrel, ale aj tak sa môžeme modliť o silu a schopnosť odpustiť mu.

Odpustenie je niekedy nesmierne náročné. Bolesť a zranenie, ktoré sme prežili, môžu mať devastačné následky, zanechávajú v nás hlboké rany alebo nás paralyzujú v ďalšom konaní. Uzdravenie príde, keď sa mu otvoríme. Keď sa však budeme držať zatrpknutosti, hnevu a túžby po odplate, uzdravenie je takmer nemožné.

Kríž je najlepším dôkazom toho, akú obrovskú cenu stálo Božie odpustenie nám. Boh prešiel touto cestou aj napriek tomu, že vedel, ako ho mnohí odmietnu. My by sme ho mali nasledovať a vydať sa tiež cestou odpustenia.

- **Komu potrebuješ odpustiť – ak aj nie pre dobro daného človeka, tak pre svoje vlastné?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

POKOJ AKO OVOCIE ODPUSTENIA

¹⁵Keď si Jozefovi bratia uvedomili, že ich otec je mŕtvy, povedali si: „Len aby Jozef na nás nezanevrel a neodplácal sa nám za všetko, čo sme mu vykonali!“
¹⁶Preto mu odkázali: „Tvoj otec pred smrťou prikázal: ¹⁷Povedzte Jozefovi toto: Odpusť, prosím, svojim bratom prestúpenie a hriech, lebo spáchali na tebe zločin. Odpusť teda, prosím, služobníkom Boha tvojho otca to prestúpenie.“ Jozef sa nad ich odkazom rozplakal. ¹⁸Potom prišli za ním sami bratia, padli pred ním a vraveli: „Tu sme, budeme ti otrokmi!“ ¹⁹Jozef im však odvetil: „Nebojte sa! Som tu azda namiesto Boha?“ ²⁰Vy ste proti mne osnovali zlo, Boh to však obrátil na dobro, takže učinil, čo je dnes: zachoval pri živote mnohých ľudí. ²¹Teraz sa už nebojte! Ja budem živiť vás i vaše deti.“ Tak ich utešoval a vlúdne sa im prihovárал. (1Moj 50,15–21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Jozefova rodina konečne doputovala do Egypta. Medzi nimi už neboli žiadne skryté tajomstvá. Jeho bratia sa museli priznať, že predali Jozefa, keď otcovi vysvetľovali, že syn, o ktorom tvrdili, že je mŕtvy, je teraz vládcom v Egypte. Aj keď niekedy nie je múdre alebo možné obnoviť vzťahy, neznamená to, že by sme nemali odpúšťať. Možno sa nebudeme môcť objasniť s tým, kto nám ublížil, ale svoje odpustenie môžeme dať najavo slovné či formou listu. A potom nastáva chvíľa, keď sa môžeme začať oslobodzovať od bolesti, ako to len ide. Možno nejaká bolesť v nás zostane, ale aspoň môžeme kráčať cestou uzdravenia.

Uvažuj o texte 1Moj 50,15–21. Čoho a prečo sa obávali Jozefovi bratia? Čo ich strach vypovedá o spôsobe ich uvažovania a o nich samých?

Jozefovi bratia žili spolu s Jozefom v Egypte sedemnaásť rokov (1Moj 47,28). Keď však ich otec Jákob zomrel, začali mať obavy, či sa im Jozef nebude chcieť pomstiť. Opäť si uvedomili, ako veľmi Jozefovi ublížili. Jozef ich opäť uistil o svojom odpustení. Takýto krok pomohol po Jákobovej smrti všetkým. Ak sú rany hlboké, možno budeme musieť odpúšťať opakovane. Ak sa nám vracajú spomienky na prežitú útrapy, musíme čo najskôr prísť k Bohu so svojou bolesťou a znova urobiť rozhodnutie odpustiť.

Uvažuj znova o verši 1Moj 50,20. Ako tento text aspoň čiastočne vysvetľuje Jozefovu ochotu odpustiť bratom hriech, ktorého sa voči nemu dopustili?

Jozef pevne veril, že jeho život bol súčasťou veľkého Božieho plánu zachrániť vtedajší svet pred hladom a neskôr uskutočniť Božie zaslúbenie o veľkom národe. Videl, že Boh je mocnejší ako hriechne plány jeho bratov. Toto poznanie pomohlo Jozefovi odpustiť jeho bratom opakovane.

APLIKÁCIA

- Jozefov príbeh sa skončil šťastne. Aký je tvoj postoj, keď sa príbehy ľudí okolo tebe nekončia rovnako šťastne? Môžeme sa odvolávať na to, že na úplnom konci, keď veľký spor vyvrcholí, sa napokon všetko skončí dobre? Ako ti toto vedomie môže pomôcť vyrovnáť sa s nie príliš dobrými koncami naokolo?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Tak ako Jozefa predali pohanom jeho vlastní bratia, aj Krista predal jeho úhlavný nepriateľ, jeden z jeho učeníkov. Ako Jozefa krivo obvinili a vrhli do väzenia pre jeho cnostný život, tak nenávideli a zavrhli aj Krista, pretože svojim spravodlivým a sebazapieravým životom karhal ich hriech; a hoci sa nedopustil ničoho zlého, bol odsúdený na základe výrokov falošných svedkov. Jozefova trpezlivosť a krotkosť v bezpráví a útlaku, ochota odpúšťať a usláchtilá veľkorysosť k jeho krutým bratom sú predobrazom Spasiteľovej neochvejnej trpezlivosti voči zlu a nactiutrhaniu bezbožníkov. Takisto sú predobrazom odpúšťania nielen jeho vrahom, ale všetkým, čo mu prichádzajú vyznať svoje hriechy a prosiť ho o odpustenie.“ (PP 239.240; PP /sk/ 174)

„Neochotu zmieriť sa nemôže nič ospravedlniť. Kto nie je milosrdný k iným, dáva najavo, že neprijal Božiu odpúšťajúcu milosť. Božie odpustenie priťahuje srdce blúdiaceho k veľkému srdcu večnej Lásky. Boží súcit preniká hriešnika a prenáša sa na iných ľudí. Súcit a milosrdenstvo, ktoré prejavil Kristus vo svojom živote, budú zjavné aj v živote tých, čo prijali jeho milosť.“ (COL 251; KP 194)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ktosi raz povedal: „Neodpustiť je ako piť jed a dúfať, že zomrie tá druhá osoba.“ Ako rozumiete tomuto výroku?
2. Aký cieľ sledoval Jozef všetkým svojim naplánovaným konaním predtým, než pred bratmi odhalil svoju totožnosť? Ako to ovplyvnilo jeho samého a ako jeho bratov?
3. Jozefov sluha sa podieľal na uskutočnení niektorých Jozefových plánov (napríklad 1Moj 44, 1–12). Ako môže naša skúsenosť odpustenia ovplyvniť okolie?
4. „Boh nikdy nevedie svoje deti inak, než ako by sa samy dali viesť, keby smeli vidieť koniec od začiatku a mohli pochopiť slávny zámer, ktorý ako Boží spolupracovníci plnia.“ (DA 224.225; TV 149) Uvažujte o vlastnom živote v súvislosti s uvedeným citátom. Ako nám pochopenie tejto myšlienky môže pomôcť v rôznych zápasoch a problémoch, s ktorými sa musíme vyrovnávať?

Týždeň od 15. do 21. augusta

CHOROBA A VYTÚŽENÁ ÚLAVA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mar 2,1–12; 1Kráľ 19,1–8

ZÁKLADNÝ TEXT

Hospodin je moje svetlo a moja spása. Koho sa mám báť? Hospodin je útočisko môjho života. Pred kým sa mám triasť? (Ž 27,1)

Mnohí ľudia, s ktorými sa Ježiš stretol počas svojej pozemskej služby, boli chorí, často na pokraji smrti. Davy ľudí sa zhromažďovali okolo Ježiša a hľadali u neho uzdravenie a úľavu od svojho utrpenia. A Ježiš naplňal ich potreby.

Niekedy stačilo, aby Ježiš povedal slovo a ľudia boli zázračne uzdravení. Niekedy sa chorého človeka dotkol, a tak mu vrátil zdravie. Inokedy ľudí poslal domov a uzdravenie sa udialo na ceste. Ježiš uzdravoval mužov, ženy a deti, Židov aj pohanov, bohatých aj chudobných. Ani tie najhoršie prípady malomocenstva či slepoty neboli nad jeho sily. A dokázal pomôcť aj tým, ktorí podľahli tomu najväčšiemu nepriateľovi – smrti.

Tento týždeň sa pozrieme na dva veľmi rozdielne príklady uzdravenia. V jednom bol trpiteľ tak veľmi chorý, že sa ani sám nemohol dostať k Ježišovi. Jeho symptómy boli jasne viditeľné všetkým. V tom druhom prípade nebolo na prvý pohľad nič zrejmé. V oboch prípadoch uzdravenie prišlo v Bohom danom čase a spôsobom.

Keď budeme študovať tému úľavy od bolesti a utrpenia, zamyslíme sa aj nad otázkou, s ktorou sme sa vo svojom kresťanskom živote stretli neraz: Čo sa deje, keď naše modlitby za uzdravenie zostávajú nevy počuté?

Ako vtedy nájdeme pokoj?

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu tejto lekcie sa zameriame na túžbu po úľave, ktorú prežívajú všetci chorí, nech už ide o choroby fyzické, psychické alebo duchovné. Názorne to uvidíme na príbehoch dvoch biblických mužov – ochrnutého muža z Ježišovej doby a proroka Eliáša.

1. Marek 2: Ochrnutý muž túžiaci po úľave

- Mar 2,1–4: Choroba, zúfalstvo a beznádej (nedeľa)
- Mar 2,8,9: Potreba odpustenia (pondelok)

2. 1. Kráľov 19: Eliáš v depresii

- 1Kráľ 19,1–5: Depresia ničí Eliášov život (utorok)
- 1Kráľ 19,4: Eliášovo vyčerpanie (streda)
- 1Kráľ 19,5–8: Boží dar úľavy a odpočinku (štvrtok)

UZDRAVUJÚCI POKOJ

¹Po niekoľkých dňoch sa znovu vrátil do Kafarnauma. Rozchýrilo sa, že je v dome. ²Zhromaždilo sa tam veľa ľudí, takže už nemali miesta ani pred dvermi. A vravel im Slovo. ³Vtedy k nemu prišli štyria, ktorí priniesli ochrnutého človeka. ⁴Pretože sa k nemu nemohli dostať kvôli zástupu, otvorili strechu tam, kde bol Ježiš, a otvorom spustili lôžko, na ktorom ležal ochrnutý. (Mar 2,1–4)

Uprostred choroby všetci túžime prežívať úľavu a pokoj. Telesný odpočinok pomáha nášmu imunitnému systému bojovať s ochorením.

Veľmi často potrebujeme aj duševný odpočinok. Pri niektorých stavoch, akými sú napríklad prechladnutie alebo migréna, si jednoducho ľahneme a snažíme sa nemyslieť na všetky povinnosti, ktoré práve teraz nie sme schopní vykonať. Inokedy, keď čelíme potenciálne nebezpečnej diagnóze, nemôžeme zaspáť a stresujeme sa, ako dopadnú výsledky testov či vyšetrení. Nezriedka našu myseľ začnú trápiť otázky a pochybnosti. Dobehol nás práve teraz náš nezdravý spôsob života? Je za tým naše hýrenie pred dvadsiatimi rokmi? Môže za to nadváha, ktorej sme boli leniví sa zbaviť? Trestá nás Boh za tajný hriech, o ktorom nikto iný nevie?

Uvažujte o texte z úvodu (Mar 2,1–4). Čo vás na tomto príbehu upútalo?

Pre ochrnutého človeka z tohto príbehu bolo všetko jasné. V knihe *Túžba vekov* (DA 267–271; TV 177–181) sa môžeme dočítať o súvislostiach zaznamenaných v týchto veršoch. Onen ochrnutý človek sa v živote dopustil konania, na ktoré nemohol byť hrdý. Jeho hriešny spôsob života viedol k chorobe. Duchovní „odborníci“ mali vo veci jasno a videli priame spojenie medzi príčinou a následkom. Svoju chorobu si onen nešťastník vlastne privolať svojím hriechom. A na to nebolo žiadne uzdravenie.

Toto býva typický spôsob uvažovania. Veľmi často sme posadnutí otázkou, *koľko to môže*. Keď sa stane nejaký zločin, niekto si to musí odpykať. Keď sa stane nehoda, niekto musí byť potrestaný. Nájdenie vinníka však neprinesie uzdravenie tomu, kto trpí a stráda.

Pôvodný Boží zámer nepočítal s bolesťou, ochorením a utrpením. Choroby sa objavili na našej planéte až ako následok hriechu. Aj to je dôvod, prečo nám Boh dáva pravidlá zdravého spôsobu života. Túži, aby sme žili zdravšie a kvalitnejšie. Ale kým žijeme na tomto bolesťou a hriechom presiaknutom svete, nemáme žiadnu záruku zdravia. A to ani vtedy, keď sa z celej sily snažíme žiť podľa dostupných princípov zdravej životosprávy.

Dobrou správou je, že Boh nás môže naplniť pokojom bez ohľadu na to, či sme chorí alebo zdraví. Bez ohľadu na to, či je naša choroba následkom nášho spôsobu života, zanedbania starostlivosti niekoho iného, našich génov alebo jednoducho vedľajším produktom života vo svete poznačenom hriechom. Boh vie, ako nás naplniť pokojom.

- Keď je niekto chorý, nie je správne prichádzať s obviňovaním. Zároveň však platí, že pochopenie príčiny ochorenia môže viesť v niektorých prípadoch k uzdraveniu a zotaveniu. Aké s tým máš skúsenosti?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

LIEČBA PRÍČIN CHOROBY

8 Ježiš hneď svojím duchom spoznal, že takto uvažujú, a povedal im: „Prečo takto uvažujete vo svojom vnútri? **9** Čo je ľahšie? Povedať ochrnutému: ‚Odpúšťajú sa ti hriechy‘ alebo povedať: ‚Vstaň, vezmi si lôžko a chod!‘?“ (Mar 2,8.9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ochrnutého muža spustili do Ježišovej prítomnosti a všetky oči sa upierali na veľkého Učiteľa. Rozhodne sa uzdravíť jasného hriešnika? Povie slovo, ktoré prinesie uzdravenie?

Uvažuj o texte Mar 2,5–12. Ako Ježiš pristúpil k uzdraveniu ochrnutého muža? Aký bol Ježišov prvý krok?

Choroby si často nie sme vedomí až do chvíle, kým sa neobjavia symptómy. Preto o chorobe často uvažujeme len v kontexte jej prejavov. Domnievame sa, že keď sa zbavíme symptómov (napríklad bolesti hlavy), sme vlastne uzdravení. Ježiš pristupuje k chorobe rozdielne. Pozná príčiny každého utrpenia a ochorenia a chce ich odstrániť.

V prípade ochrnutého muža sa Ježiš nesústredil na očividné následky choroby, ale išiel priamo k podstate problému. Muž pociťoval oveľa viac svoju vinu a odlúčenie od Boha než následky svojho ochorenia. Človek, ktorý nachádza pokoj v Bohu, vie zvládnuť akékoľvek telesné utrpenie, ktoré prežíva v tomto hriechom a bolesťou postihnutom svete. A preto Ježiš prechádza priamo k podstate a ponúka mu najprv odpustenie.

Náboženských predstaviteľov šokovalo, keď počuli slová odpustenia. Na ich nevyšlované obvinenie Ježiš odpovedal otázkou.

Znova uvažuj o veršoch Mar 2,8.9. Akú výzvu adresuje zákonníkom? Na aký problém sa Ježiš sústreďuje?

Slová väčšinou nemajú príliš veľkú váhu. Keď však hovorí Boh, je to úplne iné. Boh svojím mocným slovom tvorí a povoláva k existencii (1. Mojžišova). A hoci odpustenie nie je nič, čo môžeme vidieť, má svoju veľkú cenu. Odpustenie stálo život Božieho Syna na kríži. Všetko ostatné je druhotné. Aby Ježiš ukázal moc a realitu odpustenia, rozhodol sa uzdraviť ochrnutého muža.

Boh chce najprv uzdraviť naše vnútro. A až následne sa niekedy rozhodne uzdraviť aj naše telesné neduhy, ako to urobil pri ochrnutom mužovi. Je však bežné, že na telesné uzdravenie budeme musieť počkať až do dňa vzkriesenia. Nech je to akokoľvek, náš Spasiteľ chce, aby sme nachádzali uistenie o jeho láske, milosti a odpustení aj teraz, uprostred utrpenia.

APLIKÁCIA

- **Ako môžeme prežívať pokoj a istotu aj vtedy, keď naše modlitby o uzdravenie zostávajú, aspoň nateraz, bez odpovede?**

ÚTEK

¹Acháb oznámil Izebel všetko, čo vykonal Eliáš, aj to, ako pozabíjal mečom všetkých prorokov. ²Izebel poslala Eliášovi odkaz: „Nech ma bohovia čo najprísnejšie potrescú, ak zajtra o tomto čase nenaložím s tvojím životom, ako si ty naložil s hociktorým z nich.“ ³Keďže šlo Eliášovi o život, zo strachu vstal a odišiel do judskej Beér-Šeby, kde zanechal svojho sluhu. ⁴Sám sa vydal na jednoduchú cestu púšťou. Keď prišiel, sadol si pod kručinu a žiadal si smrť. Povedal: „Dost' už, Hospodin; vezmi si môj život, lebo nie som lepší než moji otcovia.“ ⁵Potom si ľahol a zaspal pod kručinou. Zrazu sa ho dotkol anjel a povedal mu: „Vstaň a jedz!“ (1 Kráľ 19,1–5)

Na základe údajov Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) sa dozvedáme, že najrozšírenejšie ochorenie, ktoré ročne ovplyvňuje takmer dvesto miliónov ľudí (viac ako 2% svetovej populácie), nemusí mať viditeľné symptómy. Depresia výrazne ovplyvňuje schopnosť človeka pracovať, žiť naplnený život a výraznou mierou prispieva k nákladom na zdravotnú starostlivosť.

V kresťanských kruhoch sa téma depresie často obchádza s rôznymi predsudkami, medzi ktoré patrí aj predstava, že depresia je prejavom nedostatku viery. Nemali by byť vari kresťania neustále naplnení radosťou a šťastím? Nie je teda depresia len znamením, že človek nemá správny vzťah s Bohom?

Väčšina ľudí chápe, že to nie je pravda. Dokonca aj verní kresťania môžu zápasiť s depresiou, a to nielen po prežití ťažkých a bolestných udalostí alebo zranení. V žiadnom prípade nejde o znamenie nedostatku viery v Boha. Veď aj pri čítaní Žalmov opakovane vidíme bolesť, utrpenie a sklúčenosť, ktorými trpia verní Boží ľudia.

Niekedy sa nás depresia zmocňuje nebadane a uvedomíme si ju, až keď naplno prepukne. Inokedy udrie rýchlo ako následok vyčerpávajúceho emocionálneho alebo telesného vypätia. Verný Boží prorok Eliáš bol napríklad po zápase na hore Karmel úplne citovo aj telesne vyčerpaný.

V 1. knihe kráľov 18 vidíme, ako sa Eliáš stal svedkom Božieho zázraku, keď z neba zostúpil oheň. Na jeho prosbu začalo po trojročnom suchu konečne pršať. Prečo Eliáš reagoval na hrozbu Izebel (Jezábel) útekom? (Pozri 1 Kráľ 19,1–5.)

Eliáš prežil nesmierne vysilujúci deň. Táto skúsenosť v spojení s nepríjemným precitnutím a hrozbou smrti bola u Eliáša spúšťačom depresie.

Okrem toho bol Eliáš pri pobití okolo 850 falošných prorokov. Zdá sa, že mnohí z nich boli zabíť Eliášovou rukou (1 Kráľ 18,40). Takáto udalosť, nech už bola vedená akokoľvek správnymi motívmi, mohla veľmi ľahko vyvolať traumatický stres nielen u tých, čo ju sledovali, ale hlavne u tých, čo boli jej aktívnymi vykonávateľmi.

A tak Eliáš začal bežať – pred hrozbou, pred strachom, pred sebou samým. Niekedy utekáme do chladničky, aby sme zajedli svoj smútok a stres a cítili sme sa spokojní. Niekedy sa rozhodneme spať a spíme hodiny a dni, aby sme sa zbavili emocionálneho vyčerpania. Inokedy hľadáme nový vzťah, novú prácu či nové miesto, len aby sme utiekli od všetkého, čo nás trápi. A niekedy sa snažíme nabrat' si čo najviac práce, schôdzok a úloh, aby sme utiekli pred tou neznámou temnotou, ktorá nás zbavuje radosti a pokoja. Mnohí ľudia siahnu v takejto situácii po nejakých „liekoch“ v snahe utlmiť tyravú bolesť v duši. Takéto snahy často len zakrývajú prejavy depresie, ale neriešia jej podstatu a často ju môžu ešte zhoršiť.

- Aká je tvoja skúsenosť s depresiou? Ako si sa s ňou vysporiadal ty alebo niekto z tvojich známych? Čo považuješ na depresii za najhoršie?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

UNAVENÝ A VYČERPANÝ

Sám sa vydal na jednoduchú cestu púšťou. Keď prišiel, sadol si pod kručinu a žiadal si smrť. Povedal: „Dost' už, Hospodin; vezmi si môj život, lebo nie som lepší než moji otcovia.“ (1Král 19,4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Eliáš bol príliš unavený bežať ďalej. A tak sa znova modlil. Jeho modlitba sa veľmi líši od jeho triumfálnej modlitby na hore Karmel (1Král 18,36.37), kde stál pred Baálovými kňazmi a prorokmi a obrovským zástupom ľudí. Teraz sú jeho slová naplnené zúfalstvom.

V 1Král' 19,4 Eliáš hovorí, že nie je lepší ako jeho otcovia. Ako rozumieš jeho slovám?

Keď sa napokon Eliáš zastavil, zaplavil ho pocit viny a výčítiek. Uvedomil si, že jeho útek možno zmaril príležitosť pre obrovskú reformu Izraela. Možno nadobudol pocit, že sklamal tých, čo s ním počítali a potrebovali ho. Teraz nemal silu na nič. V tejto bolestivej chvíli si uvedomuje, že je slabý a nemohúci. A keď sa porovnáva so svojimi predkami, sú jeho pocity ešte viac skľučujúce.

Pre každého z nás môže byť nesmierne bolestivé uvidieť samých seba takých, akí naozaj sme. V takýchto chvíľach pre nás môže byť povzbudením, že napriek hriechnosti našich životov sa Boh na nás v Kristovi pozerá tak, akoby videl Krista. Akú väčšiu nádej môžeme prežívať než vedomie, že prostredníctvom viery sa môžeme dovoliť Kristovej spravodlivosti? (Pozri Fil 3,9.)

Depresia nás však môže vtahovať do tmavého víru zhnusení sebou samým. Niekedy dokonca môžeme prísť k záveru, že jediným východiskom je smrť.

Zdá sa, že podobne uvažoval aj Eliáš. Cítil sa zahľtený, všetkého toho bolo na neho až príliš. Povedal: „Dost' už, Hospodin; vezmi si môj život, lebo nie som lepší než moji otcovia.“ (1Král' 19,4)

Dobrou správou je, že veľký Lekár Eliáša neodsúdil. Boh nám rozumie a vie lepšie než my sami, s čím zápasíme, keď nás ovládne depresia.

„Vtedy možno nebudeme mať nijaký zvláštny dôkaz, že sa k nám skláňa tvár nášho Vykupiteľa, a predsa je to tak. Zjavne to nemusíme pociťiť, no jeho láskavá a súcitná ruka sa nás nežne dotýka.“ (SC 97; CK 65)

Boh nám rozumie a vie, že nás čaká „dlhá cesta“ (1Král' 19,7). Niekedy však musí počkať, kým prestaneme utekať – pred ním, pred sebou, pred okolnosťami. A vtedy môže zasiahnuť.

Topiaci sa ľudia sú niekedy takí zmätení, že budú bojovať aj s plavčíkom, ktorý sa ich snaží zachrániť. Vtedy je potrebné počkať až do chvíle, keď sa obeť úplne vysilí.

APLIKÁCIA ■ Uvažuj o nasledujúcich veršoch. Akú nádej a útechu prinášajú? Ž 34,19; Mat 5,1–3; Ž 73,26; Iz 53,4–6

UPOKOJENIE A ODPOČINOK

⁵Potom si ľahol a zaspal pod kručinou. Zrazu sa ho dotkol anjel a povedal mu: „Vstaň a jedz!“ ⁶Poobzeral sa a tu pri hlave mal posúch, upečený na žeravých uhľíkoch, a krčah vody. Zajedol si, napil sa a zase si ľahol. ⁷Nato sa ho anjel Hospodina druhý raz dotkol a povedal: „Vstaň a jedz, čaká ťa dlhá cesta.“ ⁸Vstal teda a najedol sa i napil a posilnený tým pokrmom putoval štyridsať dní a štyridsať nocí až na Boží vrch Horeb. (1Král' 19,5–8)

¹⁵Hospodin mu povedal: „Vydaj sa na spiatočnú cestu smerom k Damaskej púšti. Keď ta prídeš, pomazeš Chazaela za sýrskeho kráľa, ¹⁶Nimšiu syna Jehua pomazeš za kráľa nad Izraelom a Šafátovho syna Elizea z Abél-Mecholy pomazeš za proroka ako svojho nástupcu. (1Král' 19,15.16)

Boh vie, že Eliáša jeho zápas na vrchu Karmel a zbesilý útek vyčerpali. Boh vie aj to, že Eliáš je vyčerpaný nielen telesne, ale predovšetkým emocionálne. Okrem toho si nesie obrovský náklad pocitov vlastnej viny. Podobne, ako Ježiš o mnoho rokov neskôr pomohol ochrnutému, aj Eliášovi Boh pomáha tým, že umožňuje „obrátiť list“ v jeho živote, a naplňa ho znova svojím pokojom. Konečne sa mohol Eliáš vyspať občerstvujúcim a upokojujúcim spánkom. Mohlo by sa nám zdať, že tu sa príbeh skončí. Ale nie je to tak. Pokoj, ktorý prináša Boh, nie je jednorazovou záležitosťou. Vstúpiť do Božieho odpočinku súvisí s uzdravením, pri ktorom sa pomaly zbavujeme negatívnych myšlienok, spôsobov uvažovania a zničujúcich návykov. Boh nás uzdravuje postupne.

Uvažuj o texte z úvodu (1Král' 19,5–8). Ako sa ďalej vyvíjala Eliášova cesta?

Po odpočinku sa Eliáš znova rozbehol. Tentoraz však dal jeho behu smer Boh. On vie, že životné okolnosti nás v tomto svete často vedú do depresie. Chápe našu snahu utekať a túži nám dať správny smer. Namiesto sebazničujúceho úteku chce, aby sme bežali k nemu. A keď sa vydáme na cestu k nemu, túži nás naučiť počuť zvuk jemného ticha (1Král' 19,12), ktorý nás naplní pokojom. Eliáš nemal silu vstať a vybrať sa na cestu k Bohu. Boh mu však silu dal a uistil ho o lepšej budúcnosti.

Keď si Eliáš líhal, chcel zomrieť. Bol presvedčený, že jeho najlepšie dni sa už pominuli.

Uvažuj o textoch 1Král' 19,15.16 a 2Král' 2,11. Čo všetko mal Boh pre Eliáša pripravené?

Boh vedel, že to najlepšie Eliáša ešte len čaká. Prorok prežil uzdravenie a naučil sa lepšie ovládať svoj život, prijal Boží rytmus a Boží odpočinok. Mal pred sebou ešte veľké dielo, ktoré mal vykonať. Boh už vedel o Elizeovi, ktorý sa mal stať Eliášovi blízky ako syn. Boh vedel, že Eliáš znova vo viere privolá oheň z neba (2Král' 1,10). A napokon, Eliáš nezomrie kdesi v púšti pod kríkom, ale ohnivý voz ho privezie do nebeského odpočinku.

- **Čo sa môžeme z Eliášovho príbehu naučiť o tom, že nech sa cítíme akokoľvek zle, v Božej moci sa nemusíme vzdávať a v novej sile môžeme kráčať ďalej?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ako sa neustále menia okolnosti nášho života, mení sa aj naša skúsenosť. Tieto zmeny v nás spôsobujú radosť alebo smútok. Zmena okolností však nemá moc zmeniť Boží vzťah k nám. On je ten istý včera, dnes aj naveky. A túži, aby sme bezpodmienečne dôverovali jeho láske.“ (*In Heavenly Places*, str. 120)

„Modlite sa, upriamte svoj pohľad na Ježiša a prijmite jeho silu, aj keď ju necítite. Kráčajte vpred, akoby každá vaša modlitba vystúpila až k Božiemu trónu a našla odpoved' u toho, ktorého zaslúbenia nikdy nezlyhajú. Kráčajte vpred, spievajte Bohu z celého srdca, aj keď ste sklúčení smútkom a bremenom, ktoré nesiete. Hovorím vám to ako niekto, kto vie, že napokon zasvieti svetlo, naplní nás radosť, hmla a mraky sa rozplynú. A my budeme môcť vyjsť z tiesnivej moci tieňov a temnoty do jasnej slnečnej žiari jeho prítomnosti.“ (2SM 242.243)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Väčšinou je nesmierne náročné pomáhať niekomu, kto trpí depresiou alebo duševnou chorobou. Čo by ste mohli ako zbor urobiť preto, aby ste sa lepšie naučili rozumieť, ako pomáhať ľuďom s depresiou?
2. Niektorí ľudia majú problém byť pred Bohom otvorení a úprimní. Uvažujte o Žalmoch, v ktorých si autor vylieva srdce pred Bohom a otvorene hovorí o svojich pocitoch. Ako môžete podobný prístup podporovať aj vo vašom zbore? V čom môžu spočívať niektoré úskalia „prílišnej“ otvorenosti pred celým zhromaždením?
3. Keď človek prežíva depresiou, býva pre neho náročné modliť sa. Ako v takýchto prípadoch môže pomôcť príhovorná modlitba?
4. Prečo je dôležité uvedomovať si, že viera nie je pocit? Keď prežívame depresiou, úzkosť, strach alebo obavy, neznamená to, že Bohu neveríme alebo nedôverujeme. Znamená to jednoducho skutočnosť, že podobne ako mnohé biblické postavy a mnohí ľudia okolo nás aj my práve teraz prežívame strach, úzkosť alebo obavy. Prečo je dôležité v takýchto chvíľach neopúšťať svoju vieru, aj keď sa nám zdá, že nefunguje?

SOBOTA – RYTMUS ODPOČINKU

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1. Mojžišova 1 a 2; 2Moj 20,8–11; 2Moj 16,14–31; 5Moj 5,12–15; Iz 58,13,14; 3Moj 19,3

ZÁKLADNÝ TEXT

Boh požeňnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril. (1Moj 2,3)

Nikto z nás si nevie predstaviť, ako prebiehalo stvorenie, ako uprostred temnoty zažiarilo svetlo, ako sa oceány začali hmýriť životom alebo ako sa na oblohe zrazu objavili vtáky. A stvorenie Adama a Evy? Naša predstava o tom, ako presne to Boh uskutočnil, úplne zlyháva.

Po všetkých tých zázračných činoch Boh obrátil pozornosť na niečo iné. Na prvý pohľad sa to možno nezdá rovnako veľkolepé ako obrovské veľryby alebo farbami hrajúce pierka vtákov. Boh jednoducho stvoril deň, siedmy deň, a potom mu dal mimoriadny význam. Dokonca ešte predtým, než si ľudia na seba privolali dnešný život naplnený stresom, Boh ustanovil znamenie ako živý pamätník, pripomienku. Boh chcel, aby sa tento deň stal časom zastavenia a vedomej radosti zo života. Chcel, aby sme v tento deň *boli*, nie robili. Chcel, aby sme sa tešili z darov prírody, ktoré vidíme okolo seba. Chce, aby sme sa tešili zo vzťahov. A zo všetkého najviac túži, aby sme sa radovali zo vzťahu s ním ako Stvoriteľom každého dobrého daru.

Toto pozvanie zostalo v platnosti aj po vyhnaní prvých ľudí zo záhrady Eden. Boh sa chcel uistiť, že jeho pozvanie prežije skúšku časom, a preto ho už od začiatku urobil súčasťou samotného času.

Tento týždeň sa budeme venovať štúdiu nádherného pozvania znova a znova vstupovať každý siedmy deň do aktívneho odpočinku.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu tejto lekcie budeme uvažovať nad sobotou ako jedinečným Božím darom, ktorým nám Boh chce dať do nášho hektického života tak veľmi potrebný odpočinok – fyzický, duševný aj duchovný.

1. Sobota a stvorenie

- 1. Mojžišova 1 a 2: Božie dielo pre jeho deti (nedela)
- 2Moj 20,8–11: Sobota ako pripomienka stvorenia (pondelok)

2. Sobota a vykúpenie

- 2Moj 16,25–31: Boh sa stará o svoje zachránené deti (utorok)
- 5Moj 5,12–15: Sobota ako pripomienka záchranu (streda)

3. Prežívanie soboty

- Iz 58,13,14; 3Moj 19,3: Ako prežiť deň odpočinku (štvrtok)

PREDOHRA K ODPOČINKU

²⁶Boh povedal: „Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu. Nech ľudia vládnu nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi!“ ²⁷Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu. (1Moj 1,26.27)

⁷Vtedy Hospodin, Boh, stvárnil človeka, prach zo zeme, a vdýchol mu do nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou. ²¹Hospodin, Boh, dopustil na človeka tvrdý spánok, takže zaspal. Vybral mu jedno z rebier a miesto uzavrel mäsom. ²²Z rebra, ktoré vybral Hospodin, Boh, človekovi, utvoril ženu a priviedol ju k nemu. ²³Tu človek zvolal: „Toto je konečne kosť z mojich kostí a telo z môjho tela! Bude sa volať mužena, lebo bola vzatá z muža!“ ²⁴Preto opustí muž svojho otca i matku a prílehe k svojej žene a budú jedno telo. (1Moj 2,7.21–24)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Na počiatku bol Boh. On prehovoril a stalo sa. Svetlo oddelilo deň od noci. Nebeská klenba, obloha a moria vznikli Božím slovom v druhý deň. Na tretí deň Boh oddelil vody od súše a pevninu obdaril vegetáciou. Sformoval základnú schému času a zemepisu a potom ich počas ďalších troch dní naplňal. Určil svetlá, ktoré vládnu oblohe cez deň a v noci. Na rozdiel od príbehov väčšiny starovekých kultúr, biblický príbeh stvorenia veľmi jasne ukazuje, že slnko, mesiac a hviezdy nie sú božstvami. Na scéne sa objavili až na štvrtý deň a sú podriadené slovu Stvoriteľa.

Mojžišov opis piateho a šiesteho dňa (1Moj 1,20–31) prekypuje životom a krásou. Vtáky, ryby, suchozemské zvieratá – to všetko naplnilo priestor, ktorý pripravil Boh.

V prvej kapitole 1. knihy Mojžišovej Boh opakovane hodnotí stvorenstvo ako dobré. Teší sa, nachádza záľubu v tom, čo stvoril. Je to dokonalé miesto. Zem sa hemží živými tvormi. Ako chytľavý refrén nádhernej piesne znova a znova zaznieva, že Boh videl svoje stvorenie a bolo dobré.

Uvažuj o úvodných veršoch (1Moj 1,26.27 a 1Moj 2,7.21–24). Pokús sa opísať, v čom sa odlišuje stvorenie človeka od stvorenia ostatného sveta?

Boh sa zohol a začal formovať prach zo zeme. Stvorenie človeka na Boží obraz a Božiu podobu je podobenstvom o blízkosti a dôvernosti. Boh sa skláňa a vdychuje do Adama dych života. A Adam oživa. Stvorenie Evy z Adamovho rebra prináša do stvoriteľského týždňa ďalší dôležitý rozmer. Manželstvo je súčasťou Božieho plánu pre ľudstvo. Ide o svätý zväzok dôvery a partnerstva medzi mužom a ženou, medzi *iš* a *išša*.

Keď sa Boh tentoraz pozrel na všetko, čo stvoril v šiesty deň, refrén znel odlišne: „Boh videl, že všetko, čo utvoril, *bolo veľmi dobré*.“ (1Moj 1,31)

APLIKÁCIA

- Uvažuj o biblickej správe o stvorení v súvislosti s tým, čo sa bežne pokladá za pôvod vzniku vesmíru a života. V čom spočíva základný rozdiel? Ako ovplyvňuje skutočnosť, že Boh je darcom a tvorcom života, tvoj pohľad na vlastný život, na Boha a na druhých ľudí?

PRÍKAZ ODPOČÍVAŤ

⁸Pamätaj na sobotný deň, že ho máš svätiti! ⁹Šesť dní budeš pracovať a konať všetku svoju prácu. ¹⁰Siedmy deň je sobota pre Hospodina, tvojho Boha. Nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani tvoja slúžka, ani tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý je v tvojich bránach. ¹¹Veď Hospodin za šesť dní utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, a v siedmy deň odpočíval. Preto Hospodin požehnal sobotný deň a posvätil ho. (2Moj 20,8–11)

Stvorenie bolo „veľmi dobré“, ale ešte nebolo dokončené. Príbeh stvorenia sa končí Božím odpočinkom a špeciálnym požehnaním siedmeho dňa, soboty. „Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril.“ (1Moj 2,3)

Sobota je neoddeliteľnou súčasťou Božieho stvorenia. Dalo by sa povedať, že v určitom zmysle je dokonca vyvrcholením stvorenia. Boh tvorí odpočinok a vytvára miesto pre spoločenstvo, kde človečenstvo (v tom čase Adam a Eva) môže prerušiť svoju každodennú činnosť a prežívať odpočinok po boku svojho Stvoriteľa.

Nanešťastie, do nášho sveta vstúpil hriech, a tým sa všetko zmenilo. Ľudia už nemohli prežívať priame spoločenstvo s Bohom. V stvorení sa objavila bolesť, lopota, krehké a nefunkčné vzťahy – a mnoho ďalšieho súženia a trápenia, ktoré veľmi dobre poznáme z vlastnej skúsenosti alebo zo skúsenosti ľudí okolo nás. Ale aj uprostred tohto všetkého zostáva Božia sobota, trváci symbol nášho stvorenia a zároveň nádeje a zaslúbenia našej obnovy. Ak ľudia potrebovali sobotný odpočinok pred pádom do hriechu, o čo viac ju potrebovali po ňom!

O mnoho rokov neskôr, keď Boh oslobodil Izraelitov z egyptského otroctva, pripomína im mimoriadny význam tohto dňa.

Uvažuj o texte 2Moj 20,8–11. Ako tieto slová dávajú sobotu do súvislosti so stvorením?

Týmto prikázáním nás Boh vyzýva, aby sme pamätali na svoj pôvod. V protiklade s tým, čomu mnohí ľudia veria, nie sme náhodným produktom chladných, nemilosrdných a slepých síl a náhod. Naopak, sme bytosti stvorené na Boží obraz. Boli sme stvorení, aby sme mali spoločenstvo s Bohom. Nezáležalo na tom, že s Izraelitmi sa zaobchádzalo ako s bezcennými otrokmi. Každú sobotu boli zvláštnym spôsobom pozývaní, aby pamätali na to, kým v skutočnosti sú – bytosťami stvorenými na obraz samotného Boha.

„A keďže sobota je pamätníkom stvoriteľského diela, je aj znamením Kristovej lásky a moci.“ (DA 281; TV 189)

- **Aký význam má skutočnosť, že práve Boží akt stvorenia si pripomínáme každý týždeň (a deň, pretože na sobotu máme *pamätat*) prostredníctvom prikázania?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NOVÉ OKOLNOSTI

²⁵Mojžiš povedal: „Zjedzte to dnes, lebo dnes je sobota pre Hospodina. Dnes nenájdete na poli nič. ²⁶Šesť dní budete zbierať, v siedmy deň je však sobota, v ten deň nič nenájdete.“ ²⁷Keď niektorí z ľudu šli zbierať aj v siedmy deň, nič nenašli. ²⁸Vtedy Hospodin povedal Mojžišovi: „Dokedy mi budete odporovať a nebudete zachovávať moje príkazy a zákony? ²⁹Pozrite, Hospodin vám dal sobotu. Preto vám v šiesty deň dáva chlieb na dva dni. Každý nech zostane tam, kde je. V siedmy deň nech nikto nevychádza zo svojho miesta!“ ³⁰Ľud teda v siedmy deň odpočíval. ³¹Tomu pokrmu dali Izraeliti meno manna. Bol biely ako koriandrové semeno a chutil ako medový koláč. (2Moj 16,25–31)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Po štyridsiatich rokoch putovania na púšti mala nová, mladá generácia už len nejasné spomienky na Egypt. Životná skúsenosť mladších sa výrazne líšila od toho, čo prežili ich rodičia. Táto nová generácia bola svedkom opakovaného nedostatku viery rodičov a následkov, medzi ktoré patrilo aj putovanie púšťou, počas ktorého stará generácia pomaly vymierala.

Ich prednosťou bolo, že uprostred tábora videli svätyňu a oblak, ktorý predstavoval Božiu prítomnosť vznášajúcu sa nad svätostánkom. Keď sa oblak pohol, vedeli, že je čas sa zbaliť a vydať na cestu. Tento oblak, ktorý prinášal tieň cez deň a svetlo a teplo v noci, bol neustálou pripomienkou Božej lásky a starostlivosti o ľud.

Uvažuj o texte 2Moj 16,14–31. Akým spôsobom Boh pripomínal Izraelitom sobotu počas ich putovania púšťou?

Na rozdiel od všeobecne rozšíreného názoru tieto verše ukazujú, že sobota ako siedmy deň *predchádzala* vydanie zákona na Sinaji.

O čom hovoria uvedené verše?

Špeciálna strava, ktorú Boh poskytoval Izraelitom, bola každodenným pripomenutím skutočnosti, že Stvoriteľ sa stará o svoje stvorenie. Boh naplnil potreby ľudu na púšti konkrétnym, hmatateľným spôsobom. Každý deň sa jedlo zázračne zjavovalo pri východe slnka a mizlo pri západe. Kedykoľvek sa niekto usiloval nazbierať si jedlo na nasledujúci deň, manna zosmradla a sčervivela. Výnimkou bol deň pred sobotou, keď bolo manny nielen viac, ale diel určený na sobotný deň sa zázračne neskazil.

Izraeliti mali svätyňu, v ktorej prebiehala svätyňová služba a prostredníctvom Mojžiša dostali rôzne zákony a nariadenia. Zostarnutý Mojžiš neskôr opakuje nielen celé ich dejiny, ale pripomína aj zákon, ktorý im Boh dal (pozri 5Moj 5,6–22).

Táto nová generácia Izraelitov bola konečne pripravená na vstup do Zaslúbennej krajiny. Izrael čakala aj zmena vedenia a zostarnutý Mojžiš sa chcel uistiť, že táto generácia si bude pamätať, kým boli a aké je ich poslanie. Mojžiš nechcel, aby opakovali chyby svojich rodičov. Preto im opakuje Božie zákony. Pripomína Desatoro, aby zdôraznil jeho význam pre novú generáciu, ktorá si mala podmaniť Kanaán.

APLIKÁCIA

- Dar manny Izraelitom každý deň pripomínal, že Boh ich miluje a stará sa o nich. Zvlášť v sobotu si mohli uvedomiť, že zaistenie života nie je dôsledkom ich snahy, ale Božej starostlivosti. V čom ti pomáha sobota lepšie rozumieť Bohu a jeho láske?

ĎALŠÍ DŮVOD NA ODPOČINOK

¹²Zachovávaj sobotný deň, aby si ho svätzil, ako ti prikázal Hospodin, tvoj Boh! ¹³Šesť dní budeš pracovať a konať všetku svoju prácu. ¹⁴Siedmy deň je sobota pre Hospodina, tvojho Boha. Nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani tvoja slúžka, ani tvoj vól, ani tvoj osol, ani tvoj ostatný dobytok, ani cudzinec, ktorý je v tvojich bránach, aby si tvoj sluha i tvoja slúžka odpočinuli ako ty. ¹⁵Pamätaj, že si bol otrokom v Egypte a že ťa Hospodin, tvoj Boh, odtiaľ vyviedol mocnou rukou a vystretým ramenom. Preto ti Hospodin, tvoj Boh, prikázal zachovávať sobotný deň. (5Moj 5,12–15)

Izraeliti mali svoj tábor rozložený na východnom brehu rieky Jordán. Prevzali kontrolu nad územím bášanského kráľa a dvoch amorejských kráľov. V týchto dôležitých chvíľach Mojžiš zvoláva Izraelitov a pripomína im, že zmluva, ktorú s nimi Boh uzavrel na Sinaji, nebola platná len pre ich rodičov, ale týka sa aj ich. Neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy bolo aj Desatoro.

Porovnaj texty 2Moj 20,8–11 a 5Moj 5,12–15. V čom sú tieto verše rovnaké a v čom sa odlišujú? Aký je dôvod tejto odlišnosti?

V 2Moj 20,8 sa prikázanie začína slovom „pamätaj“. V 5Moj 5,12 sa začína slovom „zachovávaj“, hoci slovo „pamätaj“ sa v prikázaní vyskytuje tiež, aj keď v inej súvislosti. V 5Moj 5,15 Izraeliti dostávajú pokyn, aby „pamätali“ na to, že boli otrokmi. A hoci nová generácia vyrástla na slobode, keby nebolo zázračného vyslobodenia z Egypta, všetci by sa narodili do otroctva. Sobotné prikázanie im bolo pripomienkou, že ten istý Boh, ktorý stvoril všetko na nebi aj na zemi, bol aktívne prítomný aj pri ich záchrane: „Hospodin, tvoj Boh, [ťa] odtiaľ vyviedol mocnou rukou a vystretým ramenom.“ (5Moj 5,15)

Táto pravda bola dôležitá v súvislosti s tým, že Izraeliti stáli už druhý raz na hranici Zaslúbenej krajiny. Odkedy prvá generácia Izraelitov hanebne zlyhala, uplynulo už takmer štyridsať rokov. Pri snahe prekročiť Jordán a obsadiť zaslúbené územie boli rovnako bezmocní, ako ich predkovia pri úteku z Egypta. Zo všetkého najviac potrebovali Boha, ktorý ich povedie „mocnou rukou a vystretým ramenom“.

Sobota tak mala nadobudnúť nový rozmer. Keďže Boh je Bohom vyslobodenia, Izrael mal zachovávať sobotný deň (5Moj 5,15).

Samozrejme, stvorenie nemá ďaleko od sobotného prikázania ani v 5. Mojžišovej, hoci sa tu spomína iná motivácia. Dá sa povedať, že oslobodenie Izraelitov z Egypta je začiatkom nového stvorenia, podobného príbehu Stvorenia v 1. Mojžišovej. Izrael ako oslobodený národ je Božím novým stvorením (pozri napríklad Iz 43,15).

A keďže exodus je vnímaný ako symbol vyslobodenia od hriechu, teda vykúpenia, sobotu môžeme chápať súčasne ako symbol stvorenia aj vykúpenia. Sobota teda veľmi reálne ukazuje na Ježiša, nášho Stvoriteľa a Vykupiteľa.

- Každá sobota mala Izraelitom pripomínať, že boli zachránení Božou milosťou, nie na základe svojho konania. Prečo sobota nemôže byť dňom, ktorý „dodržiavaš“, aby si bol spasený? V čom ti sobota pomáha lepšie chápať úplne nezaslúženú milosť a záchranu, ktorú od Boha dostávame? Ako ti sobota pomáha „odpočínúť si“ od tvojej snahy urobiť niečo pre vlastné spasenie?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PREŽÍVANIE SOBOTY

¹³Ak v sobotu, v môj svätý deň, odvrátiš nohy od konania toho, čo sa ti páči, ak sobotu budeš volať rozkošou, ak Hospodinov svätý deň bude tvojou slávou a budeš ho sláviť tak, že sa nevydáš na svoje cesty a nebudeš robiť to, čo sa ti páči a viesť plané reči, ¹⁴nájdeš rozkoš v Hospodinovi. Umožním ti vznášať sa nad výšinami zeme a nasýtím ťa dedičstvom tvojho otca Jáкова, lebo Hospodinove ústa prehovorili. (Iz 58,13,14)

Každý nech má v úcte svoju matku a svojho otca. Zachovávajúte moje soboty. Ja som Hospodin, váš Boh. (3Moj 19,3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Boh svojmu ľudu prikazuje, aby zachovával sobotný deň. Spolu s prikázáním nezabíjať a nekradnúť zaznieva prikázanie pamätať na sobotu, hoci Biblia na tomto mieste nehovorí, ako presne máme sobotu zachovávať.

Akú atmosféru by malo mať naše zachovávanie soboty? Ako by malo vyzeráť? Čo by malo byť jeho súčasťou? Uvažuj v tejto súvislosti o Žalme 92 a veršoch v Iz 58,13,14.

Kedže zachovávať sobotu znamená oslavovať Stvoriteľa a Vykupiteľa, sobotu by sme mali zachovávať v duchu radosti a rozkoše. Sobota by rozhodne nemala byť sprevádzaná pochmúrnou náladou a stiesnenosťou.

Pamätanie na sobotu sa nezačína v siedmy deň. Tak ako na počiatku bola sobota vyvrcholením stvoriteľského týždňa, aj my máme „pamätať na deň soboty“ celý týždeň a vopred plánovať, aby sme mohli svoju každodennú prácu odložiť a „svätiť“ sobotu, keď príde. Plánovaná príprava počas týždňa a najmä v piatok, v „prípravný deň“ (Mar 15,42), je kľúčom k očakávanej radosti, ktorú môžeme prežívať v tento mimoriadny deň.

Ktorý dôležitý aspekt zachovávanie soboty zvyrazňuje text 3Moj 19,3?

Zachovávanie soboty znamená aj pestovanie vzťahov v našej rodine a s našimi priateľmi. Boh nám dáva čas, aby sme sa zamerali na spoločenstvo s celou rodinou. Sobota a rodina spolu úzko súvisia.

Hoci odpočinok a čas strávený s rodinou sú dôležité, zachovávanie soboty je spojené aj s účasťou na spoločnom uctievaní Hospodina s našimi spoluveriacimi. Aj Ježiš sa počas svojho života na zemi zúčastňoval na bohoslužobných zhromaždeniach. (Pozri 3Moj 23,3; Luk 4,16 a Heb 10,25.)

Aj keď náš životný rytmus a týždenný rozvrh môžu byť hektické, hlboko v našich srdciach je túžba po skutočnom sobotnom odpočinku a ozajstnom spoločenstve so Stvoriteľom. Pamätajme na to, že máme prerušiť všetky naše povinnosti a plány. Strávme čas s Bohom a rozvíjajme naše rodinné a priateľské vzťahy. Takýmto spôsobom získavame sobotný odpočinok a rytmus.

APLIKÁCIA

- **Aká je tvoja osobná skúsenosť so sobotou a s pozhnaním, ktoré pramení z jej zachovávanie? Čo môžeš urobiť preto, aby sa pre teba sobota stala ešte mimoriadnejším a radostnejším dňom?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Boh dal ľuďom sobotu ako deň odpočinku na pamiatku svojej stvoriteľskej moci, aby ho mohli poznávať v diele jeho rúk. Sobota nás nabáda, aby sme v stvorení poznávali slávu Stvoriteľa. ... Každodenne, no najmä v sobotu by sme mali študovať Ježišove podobenstvá v podobnom prostredí, v akom sa nachádzal on, keď ich rozprával. ... Kedykoľvek sme v prírode, hlbšie si uvedomujeme Kristovu prítomnosť a počujeme jeho posolstvo pokoja a lásky.“ (COL 25.26; KP 14)

„Jedným z dôležitých dôvodov, prečo Hospodin vyviedol Izraelitov z otroctva, bolo, aby mohli zachovávať Jeho svätú sobotu. ... Je zrejmé, že Mojžiš a Áron obnovili učenie o svätosti soboty, pretože faraón sa im sťažoval: „Ľudu v krajine je veľa a vy chcete, aby prestal pracovať?“ (2Moj 5,5) Je to jasný dôkaz, že Mojžiš a Áron viedli ľud k sväteniu soboty už v Egypte.

Pri zachovávaní soboty sa však nemali sústreďovať len na vyvedenie z otroctva v Egypte. Sobota mala byť pripomienkou stvorenia, mala v sebe zahŕňať radostnú oslavu vyslobodenia z náboženského útlaku v Egypte, ktorý im takmer znemožňoval zachovávanie dňa odpočinku. Ich vyslobodenie z otroctva malo v ich srdciach podnecovať láskavú starostlivosť o chudobných a utláčaných, o vdovy a siroty.“ (Ellen G. Whiteová, *From Eternity Past*, str. 549)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Mnohí kresťania, vrátane niektorých adventistov siedmeho dňa, považujú teistickú evolúciu za možné vysvetlenie stvorenia. Akým spôsobom sobota ukazuje, že teistická evolúcia nie je kompatibilná s kresťanstvom?
2. Ako by ste reagovali na argument, že na dni predsa nezáleží a že dôležité je odpočívať jeden deň v týždni? Ako by ste odpovedali na vysvetlenie, že Ježiš je naším sobotným odpočinkom, a preto nemusíme dodržiavať žiadny deň ako deň odpočinku?
3. Ako sa môže zachovávanie dňa odpočinku stať pripomienkou slobody a vyslobodenia? Ako môžeme zabrániť tomu, aby sa sobota stala zákonníckym dňom naplneným rôznymi obmedzeniami?
4. Niektorí ľudia tvrdia, že zachovávanie soboty ako siedmeho dňa je pokusom zaslúžiť si spasenie. Ako by ste reagovali na paradox v tomto tvrdení, že odpočinkom v siedmy deň sa snažíme získať spasenie zo skutkov?

Týždeň od 29. augusta do 4. septembra

SOBOTNÝ ODPOČINOK

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 1,26,27; Rim 6,1–7; 2Moj 23,12; Ján 5,7–16; 2Moj 31,13–17

ZÁKLADNÝ TEXT

Šesť dní sa bude pracovať, v siedmy deň bude sobota sviatočného odpočinku, deň bohoslužobného zhromaždenia. Nebudete vykonávať nijakú prácu. Je to sobota pre Hospodina vo všetkých vašich bydliskách. (3Moj 23,3)

Každý z nás sa už stretol s viacerými argumentmi proti sväteniu soboty ako siedmeho dňa. Medzi najčastejšie patrí, že Ježiš zmenil sobotu na nedeľu, že sobotu zrušil Ježiš alebo dokonca apoštol Pavol, alebo že apoštoli nahradili sobotu nedeľou na pamiatku vzkriesenia. Objavili sa aj iné, prepracovanejšie argumenty, ktoré napríklad tvrdia, že samotný Ježiš je našim sobotným odpočinkom, a preto nepotrebujeme svätiť sobotu ani žiadny iný deň. A samozrejme, neustále sa objavuje aj podivné tvrdenie, že odpočívaním v siedmy deň sa usilujeme vlastnými skutkami získať cestu do neba.

Existujú však aj kresťania, ktorých zaujala myšlienka odpočinku a dňa odpočinku. Argumentujú, že dňom odpočinku je nedeľa alebo že nezáleží na tom, ktorý deň človek svätí, ale že dôležitý je biblický koncept odpočinku.

Samozrejme, ako adventisti siedmeho dňa sa držíme trvalej platnosti Božieho morálneho zákona. Sme presvedčení, že zachovávanie Desatora vrátane doslovného znenia štvrtého prikázania je dôležité. Zároveň však vyznávame, že svätenie soboty nás v konečnom dôsledku nespasí, podobne ako nás nespasí ani poslušnosť piatemu, šiestemu, prvému či ktorémukoľvek inému prikázaniu. Tento týždeň sa budeme podrobnejšie venovať dôležitosti a podstate odpočinku, ktorý nám Boh dal prostredníctvom sobotného prikázania.

OSNOVA LEKCIE

Už druhýkrát sa v tejto lekcii sústredíme na dar pokoja a odpočinku, ktorý od Boha dostávame v oddelenom sobotnom dni. Tentoraz nás bude zaujímať, ako konkrétne sa tento dar môže premietnuť do našich vzťahov k tým, ktorí žijú okolo nás.

1. 1Moj 1,26,27: Sobota a naša zodpovednosť za prírodu (nedeľa)
2. Rim 6,1–7: Sobota ako deň skutočnej slobody (pondelok)
3. 2Moj 23,12: Sobota a náš vzťah k druhým ľuďom (utorok)
4. Ján 5,7–16: Sobota a služba núdznym (streda)
5. 2Moj 31,13–17: Sobota ako znamenie vzťahu s Bohom (štvrtok)

SOBOTA A NAŠA ZODPOVEDNOSŤ ZA SVET

²⁶Boh povedal: „Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu. Nech ľudia vládnu nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi!“ ²⁷Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu. (1Moj 1,26.27)

Ak niekto preleje krv človeka, nech jeho krv preleje človek, lebo Boh utvoril človeka na Boží obraz. (1Moj 9,6)

¹⁵Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil. ¹⁹Keď Hospodin, Boh, stvárnil z hliny všetku polnú zver a všetko nebeské vtáctvo, priviedol ich k človekovi, aby videl, ako ich pomenuje. Ako človek pomenoval každú živú bytosť, tak sa volá. (1Moj 2,15.19)

Zo všetkých desiatich prikázani sa len štvrté začína slovom „pamätaj“. V Desatore nenachádzame „pamätaj, aby si nekradol“ alebo „pamätaj, že nemáš zabíjať“. Jedine vo štvrtom prikázaní zaznieva „pamätaj na deň soboty“.

Myšlienka „pamätania“ predpokladá minulosť, teda že niečo sa kedysi udialo a my si to máme *pamätať*. Keď si pamätáme, robíme si prepojenie s minulosťou. A ono „Pamätaj na sobotný deň, že ho máš svätiť!“ nás vedie priamo do samotného stvoriteľského týždňa.

Uvažuj o textoch 1Moj 1,26.27 a 9,6. Čo tieto verše hovoria o výnimočnom postavení človeka a o jeho zásadnej odlišnosti od zvyšku stvorenia? Prečo je dôležité uvedomiť si túto odlišnosť?

Keď si pripomínáme akt stvorenia, uvažujeme o tom, že sme stворení na Boží obraz. Nič také sa v správe o stvorení nehovorí o nikom a ničom inom. Je zrejmé, že ako ľudské bytosti sa zásadne líšime od všetkého ostatného stvorenia na našej planéte, a to bez ohľadu na to, koľko DNA máme spoločnej s niektorými zvieratami. A na rozdiel od rozšírených názorov nie sme len vyššie vyvinuté ľudooppy alebo formy prehistorických primátov. Ako ľudia stворení na Boží obraz sme jedinečnými bytosťami, ktoré Boh na tomto svete stvoril.

Uvažuj o veršoch 1Moj 2,15.19. Čo nám príbeh stvorenia pripomína o našom vzťahu k stvoreniu?

Uvedomenie si, že Boh stvoril nielen nás, ale aj celý náš svet, je pripomienkou našej zodpovednosti za stvorenie. Písmo hovorí, že jednou z úloh človeka bolo „vládnuť“ (1Moj 1,26) nad stvorenstvom. Vládnúť neznamená zneužívať. Máme vládnuť ako Boží zástupcovia. Máme k stvorenému svetu pristupovať s láskou a starostlivosťou, ako by to robil Boh.

Áno, hriech všetko skazil a zničil, ale naša planéta je stále Božím stvorením a nič nám nedáva právo zneužívať ju, a najmä nie na úkor ostatných ľudí, ako tomu často býva.

- **Hovorili sme, že zachovávanie soboty má byť pripomienkou toho, že Boh je Stvoriteľ. Ako nám tento rozmer soboty pomáha lepšie si uvedomiť, že máme byť dobrými správcami prírody a životného prostredia? Ako konkrétne môžeme ako kresťania prispieť k lepšej starostlivosti o prírodu – faunu, flóru, ovzdušie či vodné zdroje? Čo od nás Boh očakáva (od jednotlivcov aj cirkvi) v tejto oblasti?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

SOBOTA AKO OSLAVA SLOBODY

¹Čo teda povieme? Máme zotrvať v hriechu, aby sa rozmnožila milosť? ²Určite nie! Ako by sme mohli my, ktorí sme zomreli hriechu, v ňom ešte žiť? ³Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Krista Ježiša, boli sme pokrstení v jeho smrť? ⁴Krstom sme teda spolu s ním boli pochovaní v smrti, aby sme tak, ako bol slávou Otca vzkriesený z mŕtvych Kristus, aj my kráčali v novote života. ⁵Ak sme s ním zjednotení podobnosťou jeho smrti, budeme s ním zjednotení aj vo vzkriesení. ⁶Ved' vieme, že náš starý človek bol spolu s ním ukrižovaný, aby bolo zneškodnené telo hriechu, aby sme už viac neboli otrokmi hriechu. ⁷Lebo kto zomrel, stal sa slobodným od hriechu. (Rim 6,1–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako sme si už ukázali, sobota nepripomína len dielo stvorenia. Keď sa v Písme stretávame s Desatorom druhýkrát, Mojžiš hovorí o štyridsiatich rokoch putovania Izraelitov na púšti. Tentoraz dôvod svätenia soboty nesúvisí so stvorením, ale s vyslobodením z egyptského zajatia a otroctva (5Moj 5,12–15).

A hoci dnes nie sme otrokmi v Egypte, každý z nás zápasí s iným druhom otroctva, ktoré môže byť v určitom zmysle rovnako ťaživé.

Čo všetko nás dnes môže zotročovať? Uvažuj o tom v kontexte nasledovných veršov.

1Moj 4,7

Heb 12,1

2Pet 2,19

Sobota je oslavou slobody od všetkého, čo nás spútava a vedie k neslobode. Sobota nám pripomína, že existuje sloboda od hriechu, ktorú nemôžeme dosiahnuť vo vlastnej sile, ale Božou mocou, ktorú prijímame vierou. Sobota nám tiež pripomína, že túto slobodu si nemôžeme ničím zaslúžiť. Prvorodení Izraela boli zachránení krvou baránka, ktorá sa natrela na veraje dverí v predvečer ich vyslobodenia z Egypta (2. Mojžišova 12). Aj my sme boli zachránení krvou Baránka a teraz žijeme v slobode, ktorú máme v Ježišovi Kristovi.

Uvažuj o texte z úvodu (Rim 6,1–7). Ako súvisia Pavlove slová s darom, ktorý nám pripomína sobota?

„Pamätaj, že si bol otrokom v Egypte a že ťa Hospodin, tvoj Boh, odtiaľ vyviedol mocnou rukou a vystretým ramenom.“ (5Moj 5,15) Tieto slová ľuďom pripomínali, že boli zachránení Hospodinovou mocou, ktorá konala v ich prospech. O čo viac by sme si ako kresťania mali znova a znova pripomínať a uvedomovať, že len dielo a moc Ježiša Krista v náš prospech nás môže zachrániť od hriechu? Toto prikázanie nám hovorí, aby sme nachádzali odpočinok v spasení, ktoré pre nás svojou mocou vydobyl Boh. Uvažovanie o Bohu ako Stvoriteľovi nás oslobodzuje od vlastných pokusov dosiahnuť spravodlivosť. Vierou si pripomíname si, že on má moc nás pretvoriť a vyslobodiť z otroctva hriechu. Ak mu dovolíme, aby v nás konal svoje dielo, môže túto zmenu urobiť práve teraz.

APLIKÁCIA

- Aká je tvoja vlastná skúsenosť s otroctvom hriechu? Ako sa môžeme naučiť prijímať zaslúbenia, ktoré sme dostali od Ježiša v súvislosti s vyslobodením z otroctva?

SOBOTA A VZŤAH K DRUHÝM

⁵Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu, budete mojím osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. ⁶Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom. (2Moj 19,5.6)

Šesť dní konaj svoju prácu, v siedmy deň odpočívaj, aby si mohol odpočinúť tvoj býk i osol a oddýchol si aj syn tvojej slúžky a cudzinec. (2Moj 23,12)

Uvažuj o texte 2Moj 19,5.6. Čo tieto verše hovoria o postavení starovekého Izraela? (Na porovnanie pozri aj 1Pet 2,9.)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Izrael bol vyvedený z egyptského zajatia, aby sa stal Božím ľudom zmluvy. Ak by tento národ zostal verný, prostredníctvom neho by sa mohlo evanjelium dostať ku všetkým národom sveta. Je zrejmé, že Izraeliti sa stali objektom mimoriadnej Božej starostlivosti a Božieho záujmu. Dostali nielen mimoriadne výsady, ale aj výnimočnú zodpovednosť.

Uvažuj o texte 2Moj 23,12. Na čo kladie dôraz tento verš? Čo nás učí o Božom pohľade na tých, čo neboli Izraelitmi? (Pozri aj 2Moj 20,10.)

Mnohým ľuďom uniká skutočnosť, že sobota má všeobecnú platnosť. Najčastejším omylom je názor, že sobota bola určená len Židom. Chyba tohto prístupu sa dá odhaliť hneď podľa prvých dvoch kapitol knihy Genezis. Boh je Stvoriteľom všetkých ľudí, a preto všetci majú pamätať na sobotný deň.

Okrem toho, že si máme pripomínať, čím je sobota pre nás, mali by sme pamätať aj na to, čo nám sobota hovorí o iných ľuďoch. náš odpočinok a naše spoločenstvo so Stvoriteľom a s Vykupiteľom nás budú viesť k tomu, aby sme ostatných vnímali novým pohľadom. Aj oni sú stvorení tým istým Bohom ako my, miluje ich ten istý Boh ako nás a zomrel za nich ten istý Vykupiteľ ako za nás. Ako sme už videli (2Moj 20,10; 5Moj 5,14), služobníci, cudzinci, a dokonca aj zvieratá majú mať možnosť v sobotu odpočívať.

Skutočnosť, že zo sobotného odpočinku sa mali radowať a mali mať z neho úžitok aj tí, čo (ešte) nemali účasť na zmluvných zaslúbeniach daných Izraelu, vypovedá o sobotnom odpočinku veľmi veľa. S ľuďmi, ba ani so zvieratami by sa nikdy nemalo zaobchádzať násilne. Nikto by nemal byť vystavený týraniam a zneužívaniu. Hebreji si mali každý týždeň pripomínať, ako veľa majú spoločné s inými ľuďmi. A máme si to pripomínať aj my. Aj keď máme podiel na požehnaní, aké iní nedostávajú, máme si pamätať, že sme súčasťou hrišnej ľudskej rodiny. Mali by sme preto k ostatným pristupovať s úctou a rešpektom.

- **Ako by sa tvoje zachovávanie soboty mohlo stať požehnaním pre tých, čo sobotu nezachovávajú? Ako môžeš použiť sobotu na vydávanie svedectva iným?**

APLIKÁCIA

SLUŽBA DRUHÝM AKO OSLAVA BOHA SOBOTY

⁷Chorý mu [Ježišovi] odpovedal: „Pane, nemám človeka, čo by ma zanesol do rybníka, keď sa zvíří voda; kým ta dôjdem sám, zostúpi predom mnou iný.“

⁸Ježiš mu povedal: „Vstaň, vezmi si lôžko a chod!“ ⁹A ten človek hneď ozdral, vzal si lôžko a chodil. V ten deň však bola sobota, ¹⁰a tak Židia dohovárili uzdravenému: „Je sobota, nesmieš nosiť lôžko!“ ¹¹Ale on im odpovedal: „Ten, čo ma uzdravil, mi povedal: „Vezmi si lôžko a chod!““ ¹²Oni sa ho spýtali: „Ktože je ten človek, čo ti povedal: „Vezmi si lôžko a chod!“?“ ¹³Ale uzdravený nevedel, kto je to, lebo Ježiš sa vytratil zo zástupu, ktorý sa zišiel na tom mieste. ¹⁴Potom Ježiš našiel tohto človeka v chráme a povedal mu: „Pozri, ozdral si! Už nehreš, aby sa ti nestalo niečo horšie!“ ¹⁵Uzdravený odišiel a povedal Židom, že je to Ježiš, kto ho uzdravil. ¹⁶Židia prenasledovali Ježiša aj za to, že to robil v sobotu. (Ján 5,7–16)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zachovávanie soboty mali náboženský predstavitelia v malíčku. V súvislosti so zachovávaním soboty existovali desiatky zákazov a pravidiel.

Medzi ne patrilo aj zákaz čokoľvek zväzovať a rozväzovať, zakladať oheň, prepravovať náklad medzi domovom a verejným miestom alebo na verejnosti prejsť viac než presne stanovenú vzdialenosť.

Z čoho obvinili Ježiša náboženský predstavitelia podľa textu Ján 5,7–16? Ako rozumieš ich obvineniu?

Náboženský predstavitelia vôbec nebrali na vedomie, že Ježiš práve urobil úžasný zázrak. Bolo im jedno, že uzdravený muž sa po tridsiatich ôsmich rokoch mohol postaviť a slobodne kráčať. Boli posadnutí tým, že muž pritom niesol svoje ležadlo – v sobotu a verejne. Namiesto toho, aby videli, ako „Pán soboty“ (Mar 2,28) využil tento špeciálny deň, týmto zákonníkom išlo len a len o zachovávanie ich vlastných pravidiel a predpisov. Musíme si dávať pozor, aby sme v našom kontexte nerobili podobné chyby.

Ako text Izaiáš 58,2.3 odhaľuje Boží pohľad na zachovávanie soboty?

Boh od nás neočakáva mechanické uctievanie alebo zbožné ticho. Chce, aby sa jeho ľud venoval iným ľuďom – najmä utláčaným a prehliadaným.

Izaiáš veľmi jasne hovorí: „¹³Ak v sobotu, v môj svätý deň, odvrátiš nohy od konania toho, čo sa ti páči, ak sobotu budeš volať rozkošou, ak Hospodinov svätý deň bude tvojou slávou a budeš ho sláviť tak, že sa nevydáš na svoje cesty a nebudeš robiť to, čo sa ti páči a viesť plané reči, ¹⁴nájdeš rozkoš v Hospodinovi. Umožním ti vznášať sa nad výšinami zeme a nasýtím ťa dedičstvom tvojho otca Jáкова, lebo Hospodinove ústa prehovorili.“ (Iz 58,13.14)

V sobotu by sme nemali robiť to, čo sa páči nám. Ľudské plány nie sú súčasťou Božej predstavy o prežívaní soboty. Boh nás pozýva, aby sme sa starali o tých, čo sa trápia, sú väzňami (čokoľvek), sú hladní a kráčajú v temnote. Chce, aby sme sa zaujímali o tých, na ktorých si nikto nespomenie. Viac ako ktorýkoľvek iný deň týždňa má práve sobota odvieť našu pozornosť od nás samých a od našej sebeckosti. Má nás viesť k uvažovaniu viac o potrebách iných ľudí, než o našich vlastných.

APLIKÁCIA

■ **Ako by ste ako spoločenstvo veriacich mohli položiť väčší dôraz na službu druhým práve v sobotný deň?**

SOBOTA AKO ZNAMENIE, ŽE PATRÍME BOHU

13 „Toto oznám Izraelitom: „Zachovávajú moje soboty. Je to znamenie medzi mnou a vami pre všetky pokolenia, aby ste poznali, že ja, Hospodin, vás posväcujem. ...“ **16** „Nech Izraeliti zachovávajú sobotu a dodržiavajú ju vo všetkých pokoleniach ako večnú zmluvu. **17** To je trvalé znamenie medzi mnou a Izraelitmi, lebo za šesť dní utvoril Hospodin nebo a zem, ale v siedmy deň odpočíval a oddychoval.“ (2Moj 31,13.16.17)

Počas druhej svetovej vojny Británia očakávala bezprostredné napadnutie nemeckou armádou. Do príprav na obranu sa investovalo mnoho úsilia. Pozdĺž pobrežia sa budovali opevnenia. Keďže po predpokladanom vylodení by cesty slúžili na rýchly presun do významných centier, na strategických bodoch boli vystavané dômyselné blokády. Anglickí predstavitelia sa potom rozhodli urobiť niečo zvláštne. Aby spomalili a zmietli očakávané nepriateľské vojská, odstránili všetky cestné ukazovatele a železničné informačné tabule. Nápis vyryté do kameňov alebo budov nemohli byť odstránené, preto na ne naniesli vrstvu omietky alebo betónu.

Značky a orientačné znamenia sú dôležité. Slúžia ako ukazovatele. V čase pred GPS technológiou sme všetci sledovali mapy a hľadali značky.

Čoho znamením je sobota? Uvažuj o tom v kontexte veršov 2Moj 31,13.16.17. Ako môžeme slová obsiahnuté v týchto veršoch aplikovať dnes na nás, keď veríme v trvalú platnosť zákona?

Hoci uvedené slová boli určené špecificky pre staroveký Izrael, ako kresťania sme dnes „Abrahámovu potomstvo a podľa prislúbenia dedičia“ (Gal 3,29) a sobota aj dnes zostáva znamením medzi Bohom a jeho ľudom. V 2. Mojžišovej 31 je zdôraznené, že sobota je znamením Božej trvalej (alebo večnej) zmluvy (2Moj 31,16.17). Toto znamenie nám pomáha „poznať“ nášho Stvoriteľa, Vykupiteľa a Posvätitela. Je ako zástava, ktorá sa vztyčuje každých sedem dní a pomáha nám pamätať na niečo dôležité.

Božia sobota je trvalou pripomienkou nášho pôvodu, nášho oslobodenia, našej budúcnosti aj našej zodpovednosti za vydedencov a prehliadaných. Sobota je taká dôležitá, že namiesto toho, aby sme my niekam prichádzali, sobota prichádza k nám, opakovane každý týždeň. Pripomína nám, kto nás stvoril, čo pre nás robí a čo pre nás vykoná, keď stvorí nové nebesia a novú zem.

Svätý Boh pozýva svojich ľudských zmluvných partnerov, aby sa naladili na jeho rytmus, ktorý ukazuje, na čom naozaj záleží. Ukazuje na zachraňujúci vzťah medzi Stvoriteľom a Vykupiteľom na jednej strane a jeho vzdorovitým stvorenstvom na druhej strane. Každý týždeň sme v Božej moci a autorite vyzývaní, aby sme vstupovali do odpočinku, ktorý sme dostali v Ježišovi Kristovi. „Upierajme zrak na Ježiša, pôvodcu a završovateľa našej viery. Miesto radosti, ktorá sa mu ponúkala, pretrpel muky na kríži, pohrdol potupou a teraz sedí po pravici Božieho trónu.“ (Heb 12,2)

■ **Čo ti môže pomôcť, aby si s Bohom prežil počas soboty hlbšiu skúsenosť?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Po celý týždeň by sme mali pamätať na sobotu a pripravovať sa na jej svätenie podľa prikázania. Nemali by sme zachovávať sobotu len ako prikázanie, ale mali by sme rozumieť, ako duchovne súvisí so všetkým, čo robíme.“ (6T 353)

„Celé nebo zachováva sobotu, nie však ľahostajne a pasívne. V tento deň by sme mali byť aktívni a čulí. Máme sa predsa stretnúť s Bohom a s naším Spasiteľom Kristom! Môžeme ho vo viere vidieť. On túži požehnať a občerstviť každého človeka.“ (6T 362)

„Požiadavky na Boha sú v sobotný deň ešte väčšie než v iné dni. Boží ľud v ten deň nevykonáva každodennú prácu a posvätný čas trávi rozjímaním a bohoslužbou. V sobotu prosí o zrejmejšiu Božiu blahosklonnosť než v iné dni. Žiada Pána o zvláštnu pozornosť. Prosí o jeho zvláštne požehnanie. Boh nečaká do ukončenia soboty, aby mohol splniť tieto prosby. Nebeské dielo nikdy neprestáva a ani ľudia by nikdy nemali prestať konať dobro. Sobota nemala byť dňom číreho ničnerobenia. Zákon zakazuje prácu v Pánov deň. V ten deň prestáva zárobková činnosť a nie je dovolené zábavné podnikanie či zisková aktivita. Ako Boh po stvorení prestal pracovať, odpočinul si v sobotu a požehnal ju, tak má aj človek prerušiť starosti každodenného života a posvätné hodiny venovať zdravému odpočinku, bohoslužbe a dobročinným skutkom. Uzdravenie chromého bolo v dokonalom súlade so zákonom. Sobotu to len zvelebilo.“ (DA 207; TV 135)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V mnohých krajinách sa starostlivosť o životné prostredie stala predmetom vášnivých politických debát. Ako by sme sa ako adventisti mohli starať o prírodu bez toho, aby sme sa zapájali do často protichodných politických diskusií?
2. Služba sa začína v myslí. Ako v sebe môžeme rozvíjať zanietenější postoj služby ľuďom okolo nás (v rodinách, v cirkvi, v mieste, kde žijeme)? Ako nám v tom môže pomôcť sobota?
3. Každá sobota nám pripomína, že Boh je Stvoriteľom ľudstva. Toto uvedenie nám pomáha vnímať ľudí Božími očami. Ako nám sobota môže pomôcť chápať, že rasové, etnické, sociálno-ekonomické a rodové rozdiely sú nepodstatné, keď hovoríme o tom, že všetci sme stvorení na Boží obraz a sme objektom jeho lásky?

LIST HEBREJOM: ZASLÚBENÝ ODPOČINOK

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Kor 10,1–11; 3Moj 4,32–35; Heb 4,1–11

ZÁKLADNÝ TEXT

Toto sa pre nás stalo výstrahou, aby sme neboli dychtiví po zle tak, ako po ňom dychtili oni. (1Kor 10,6)

V Queens Museum v New Yorku sa nachádza expozícia najväčšieho architektonického modelu mesta na svete. V mierke 1:1200 zobrazuje všetky budovy New Yorku. Model pokrýva rozlohu takmer 870 metrov štvorcových. Pôvodne ho pre svetovú výstavu v New Yorku, ktorá sa konala v rokoch 1964 až 1965, konštruovalo približne sto umelcov a remeselníkov viac ako tri roky. Celý model sa z času na čas prerába, aby zodpovedal aktuálnemu stavu. Ide o zložitý a veľmi detailný model, ktorý zobrazuje viac ako 60 000 budov.

Napriek svojej dômyselnosti a podrobnosti ide stále len o model, kópiu, ktorá predstavuje niečo oveľa veľkolepejšie, väčšie, zložitejšie a komplexnejšie než samotný model.

Takto vlastne fungujú všetky modely. Nejde o originály, slúžia len ako makety, predlohy originálov. Model nám pomáha pochopiť podstatu originálu, ale nikdy ho nemôže nahradiť. Vďaka nemu lepšie rozumieme originálu a vieme si predstaviť jeho fungovanie.

Aj v Písme sa nachádza mnoho rôznych modelov činností a ustanovení, ktoré ukazujú na väčšiu, nebeskú realitu. Štvrtá kapitola Listu Hebrejom nám pomáha odhaliť jednu z týchto skutočností, keď hovorí o biblickom koncepte odpočinku.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii si všimneme, že List Hebrejom používa starozmluvný príbeh „odpočinutia“ Izraelitov v „zaslúbenej krajine“ (po rokoch putovania) ako symbolický predobraz veľkého „odpočinutia“, ktoré pripravil Kristus pre všetkých svojich verných nasledovníkov.

1. Ako fungujú biblické predobrazy – úvod k téme

- 1Kor 10,1–6; Heb 8,5: Čo sú „predobrazy“ (nedeľa)
- 3Moj 4,32–35; 1Pet 1,18–21: Starozmluvné predobrazy Kristovho diela (pondelok)

2. Predobraz konečného „odpočinku“ v Liste Hebrejom

- Heb 4,1–11: Predobraz „odpočinku“ v zaslúbenej krajine (utorok)
- Heb 4,4–7: Ako sa dá prísť o odpočinok (streda)
- Heb 4,8–11: Najlepší „odpočinok“ stále pred nami (štvrtok)

PRINCÍP PREDOBRAZU

¹Nechcem, bratia, aby ste nevedeli, že naši otcovia všetci boli pod oblakom a všetci prešli cez more, ²všetci boli pokrstení v Mojžišovi, v oblaku a v mori, ³všetci jedli ten istý duchovný pokrm ⁴a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorá ich sprevádzala, a tou skalou bol Kristus. ⁵Ale vo väčšine z nich nemal Boh zaľúbenie, veď zahynuli na púšti. ⁶Toto sa pre nás stalo výstrahou... (1Kor 10,1–6)

No oni [kňazi] slúžia obrazu a tieňu nebeskej skutočnosti, ako to bolo prikázané Mojžišovi, keď sa chystal zhotoviť stan: Hľaď – povedal mu –, aby si všetko urobil podľa vzoru, ktorý ti bol ukázaný na vrchu. (Heb 8,5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodnom texte (1Kor 10,1–11). O čom píše apoštol Pavol do Korintu, keď hovorí o historickom „príklade“ pre nás? Ako jeho slovám rozumieť?

Grécke slovo použité v 1Kor 10,6 (a v odvodenej forme aj v 1Kor 10,11) je v slovenských textoch preložené ako „výstraha“ (SEkP), „predobraz“ (SSV) alebo „(výstražný) príklad“ (Roh, SEP). V origináli sa nachádza slovo *typos*, z ktorého pochádza aj naše slovo „typ“. Typ (alebo príklad, predobraz) nie je nikdy originálom, ale len určitým symbolom, ktorý originál predstavuje a odkazuje naň. Je to názorný model niečoho iného.

V Heb 8,5 sa nachádza dobrý príklad tohto vzťahu: „No oni [kňazi starozmluvnej služby vo svätyni] slúžia obrazu a tieňu nebeskej skutočnosti, ako to bolo prikázané Mojžišovi, keď sa chystal zhotoviť stan: Hľaď – povedal mu –, aby si všetko urobil podľa vzoru, ktorý ti bol ukázaný na vrchu.“

Myšlienky z Listu Hebrejom zdôrazňujú priame prepojenie medzi nebeskou a pozemskou realitou. Potom cituje slová z 2Moj 25,9, kde Boh hovorí Mojžišovi, aby mu Izraeliti postavili na púšti svätyňu „podľa vzoru príbytku“, ktorý mu ukázal na vrchu. Podstatou je, že pozemská svätyňa a všetky jej rituály a obrady symbolizovali a poukazovali na to, čo sa odohráva v nebeskej svätyni, kde je Ježiš naším Veľkým kňazom.

S týmto predpokladom môžeme lepšie pochopiť, o čom apoštol Pavol hovorí v 1. Korintánom 10. Pavol sa v týchto veršoch vracia k niektorým kľúčovým skúsenostiam Božieho ľudu na púšti počas putovania do Zaslúbenej krajiny. Keď hovorí o „našich ococh“, má tým na mysli ich židovských predkov, ktorí vyšli z Egypta, putovali pod oblakom, prešli cez more a takto boli z otroctva pokrstení do nového života v slobode.

Pavol považoval tieto dôležité zastavenia na púšti za typ (príklad, predobraz) osobného krstu. Podľa Pavlovho spôsobu uvažovania musí „duchovný pokrm“ odkazovať na mannu (porovnaj s 2Moj 16,31–35). Izraeliti pili zo skaly, ktorú Pavol stotožňuje s Kristom (1Kor 10,4). Keď vnímame Ježiša ako „chlieb života“ (Ján 6,48) a ako „živú vodu“ (Ján 4,10), potom Pavlove obrazy dávajú jasný zmysel. Pavol tu teda používa starozmluvné príbehy a udalosti ako príklady odhalovania duchovných právd, ktoré môžu byť aplikované do života konkrétneho kresťana dnes.

APLIKÁCIA

- Uvažuj o skúsenosti Izraelitov pri vyjdení z Egypta. Aké duchovné poučenie môžeme mať z ich „príkladov“? Ktoré príklady a skúsenosti sú pre nás motivačné a nasledovateľné? Ktoré z nich sú pre nás výstrahou?

PREDOBRAZY KRISTOVEJ SLUŽBY

³²Ak chce priniesť na obetný dar jahňa ako obeť za hriech, nech privedie bezchybnú samicu. ³³Ruku položí na hlavu obeť za hriech a zabije ju ako obeť za hriech tam, kde sa zabíjajú spaľované obety. ³⁴Kňaz vezme trochu z krvi obeť za hriech na prst, potrie rohy oltára na spaľované obety a ostatnú krv vyleje na spodnú časť oltára. ³⁵Vyberie všetok jej tuk, ako sa vyberá tuk z jahňaťa pri obete spoločenstva, a kňaz ho spáli na oltári ako ohňovú obeť Hospodinovi. Kňaz zaňho vykoná obrad zmiernenia za hriech, ktorého sa dopustil, a odpustí sa mu. (3Moj 4,32–35)

¹⁸Ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcov, boli ste vykúpení nie pomimutelnými vecami, striebrom alebo zlatom, ¹⁹ale drahou krvou Krista. On ako bezchybný a nepoškvrnený baránok ²⁰bol na to síce vopred vyhladený ešte pred stvorením sveta, ale zjavený v posledných časoch kvôli vám. ²¹Skrze neho veríte v Boha, ktorý ho vzkriesil a dal mu slávu, takže vaša viera a nádej sa upína na Boha. (1Pet 1,18–21)

Starozmluvný systém rituálov a obetí, ktorý nachádzame v 3. Mojžišovej, ponúka mnoho príkladov toho, o čom sme hovorili včera. Symboly Starej zmluvy poukazujú na veľké nemožné pravdy. Hoci súčasní čitatelia Biblie často preskakujú zmienky o ceremóniách a obetiach, nachádzame v nich mnoho dôležitých duchovných právd, ktoré sú aj dnes veľmi užitočné.

Uvažuj o inštrukciách týkajúcich sa obeť za hriech pre bežného Izraelitu (3Moj 4,32–35). Čo sa z týchto obradov môžeme dnes naučiť aj napriek tomu, že nemáme svätyňu či chrám s oltárom, kde by sme prinášali obeť za naše hriechy? Aké súvislosti môžeme vidieť medzi týmto textom a veršami Ján 1,29 a 1Pet 1,18–21?

Obrady sú výborným spôsobom, ako ukázať dôležité hodnoty a informácie. Treba ich však správne pochopiť v danom kontexte. Aby boli obrady účinné, museli sa zvyčajne odohrať v konkrétnom čase, na presne určenom mieste a jasne vymedzeným spôsobom. Keď čítame jednotlivé príkazy a nariadenia o starozmluvných obetiach, dozvedáme sa, že Boh dal veľmi jasné inštrukcie o tom, čo má slúžiť ako obeť, kedy, kde a čo sa má obetovať a aký má byť postup obetovania.

Stredobodom mnohých obetí bola samozrejme krv a jej obradné vylitie alebo postriekanie niečoho. Nie sú to príjemné obrady – a ani nemali byť. Ide tu predsa o riešenie vážneho problému vesmíru, ktorým je hriech.

Aká bola vlastne úloha krvi a prečo ňou mali byť potreté rohy oltára? Pri väčšine rituálov spojených so svätyňou je presne opísané, ako majú byť vykonané, ale nie vždy je vysvetlený dôvod takého konania. Môže to byť preto, že ľudia už túto informáciu mali. Izraeliti napríklad veľmi dobre rozumeli významu krvi v obetnom systéme (3Moj 17,11).

Príklad, ktorý sa nachádza v 3Moj 4,32–35, však obsahuje dôležité vysvetlenie vo verši 4,35: „Kňaz zaňho vykoná obrad zmiernenia za hriech, ktorého sa dopustil, a odpustí sa mu.“ Krv bola teda kľúčovým prvkom v celom procese zmiernenia. Bola prostriedkom, vďaka ktorému sa mohli hriešnici očistiť pred Svätým Bohom. Obete teda môžeme vnímať ako typ, príklad či predobraz Kristovej smrti za nás a služby pre nás.

- **Uvažuj o tom, aký zlý musí byť hriech, keď bola potrebná obeť (sebaobetovanie) samotného Boha – Syna, Ježiša Krista, aby sa mohla uskutočniť náprava. Čo sa z toho môžeme naučiť o tom, že v skutočnosti sme úplne závislí od milosti, a v žiadnom prípade od našich vlastných snáh a skutkov? Nie je nič, čo by sme mohli pridať k tomu, čo už pre nás vykonal Kristus.**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PREDOBRÁZ SKUTOČNÉHO „ODPOČINKU“

¹Bojme sa teda, aby azda o niekom z vás neplatilo, že zaostal, pokým trvá prisľúbenie, že možno vojsť do jeho odpočinku. ²Ved' aj nám sa zvestovalo evanjelium rovnako ako aj im. Ale im počuté slovo neosádzilo, lebo aj keď ho počuli, vierou s ním nezrástli. ³Preto do odpočinku vchádzajú my, čo sme uverili, ako povedal: A tak som vo svojom hneve prisahal: Nevojdú do môjho odpočinku, hoci jeho diela boli dokonané od stvorenia sveta, ⁴lebo kdesi sa hovorí o siedmom dni takto: Na siedmy deň si Boh odpočinul od všetkých svojich prác. ⁵A tu zasa: Nevojdú do môjho odpočinku. ⁶Ak teda trvá možnosť, aby doň niektorí vošli, a pretože tí, ktorým sa evanjelium zvestovalo ako prvým, pre neposlušnosť nevošli, ⁷Boh znova určuje iné dnes, keď po tolkom čase hovorí ústami Dávida, ako už bolo povedané: Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia. ⁸Ved' keby ich bol Jozua voviedol do odpočinku, nebol by už potom hovoril o inom dni. ⁹A tak ostáva sobotný odpočinok pre Boží ľud; ¹⁰lebo kto vošiel do jeho odpočinku, ten si odpočinul od svojich diel tak, ako Boh od svojich. ¹¹Usilujme sa teda vojsť do toho odpočinku, aby nikto nepadol podľa toho istého príkladu neposlušnosti. (Heb 4,1–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Okrem príkladov, ktoré sme si už ukázali, môžeme myšlienku typov a symbolov aplikovať aj na biblický koncept odpočinku.

Uvažuj o texte Heb 4,1–11. O akom trvalom zaslúbení o vstupe do Jeho odpočinku sa tu hovorí? Ako skúsenosť Izraela pri vyjdení z Egypta a počas putovania po púšti prináša hlbšie pochopenie myšlienky vstupu do Božieho odpočinku?

V súvislostiach, o ktorých hovoríme, je veľmi dôležitá téma vytrvalosti a vernosti. Hoci hovoríme o sobote siedmeho dňa, hlavný dôraz týchto veršov (a predchádzajúcich veršov v Heb 3,7–19) je položený na výzvu Božiemu ľudu zachovať si vieru, teda zostať verný Pánovi a jeho evanjeliu.

Tieto verše čitateľovi pripomínajú, aby sa poučil z toho, ako Boh viedol svoj ľud v minulosti, „aby nikto nepadol podľa toho istého príkladu neposlušnosti“ (Heb 4,11). Dávajme pozor, je pred nami príležitosť! Izraeliti počuli evanjelium, pokračuje text, ale slovo evanjelia im nebolo na úžitok. Namiesto toho, aby sa ich viera posilnila prostredníctvom dôvery a poslušnosti, rozhodli sa pre vzburu (porovnaj s Heb 3,7–15). Nikdy preto neokúsili odpočinok, ktorý im Boh chcel darovať.

Text Heb 4,3 ukazuje na blízky vzťah medzi vierou a odpočinkom. Do Božieho odpočinku môžeme vstúpiť, len ak veríme a dôverujeme Tomu, kto zaslúbil odpočinok a kto môže toto zaslúbenie uskutočniť – a to nie je nikto iný než Ježiš Kristus.

Znova sa sústreď na verš Heb 4,3. Čo je tu označené za najväčší problém Božieho ľudu? Čo sa z toho môžeš naučiť pre seba, keďže sa ti „zvestovalo evanjelium rovnako ako aj im“ (Heb 4,2)?

Rané kresťanské spoločenstvo prijalo predchádzajúce Božie zjavenie (to, čo teraz označujeme ako Stará zmluva) a uverilo, že Ježiš Kristus bol Boží Baránok, obeť za ich hriechy. Vierou v prinesenú obeť mohli prežívať spasenie v Ježišovi a odpočinok, ktorý nám je v ňom ponúkaný.

APLIKÁCIA

- Ako ti pomáha pochopenie, že si spasený Ježišovou krvou, vstúpiť do odpočinku, ktorý môžeme mať v Ježišovi, ak vieme, že sme spasení milosťou, a nie vlastnými skutkami?

STRATENÁ MOŽNOSŤ ODPOČINKU

⁴Lebo kdesi sa hovorí o siedmom dni takto: Na siedmy deň si Boh odpočinul od všetkých svojich prác. ⁵A tu zasa: Nevojdú do môjho odpočinku. ⁶Ak teda trvá možnosť, aby doň niektorí vošli, a pretože tí, ktorým sa evanjelium zvestovalo ako prvým, pre neposlušnosť nevošli, ⁷Boh znova určuje iné dnes, keď po toľkom čase hovorí ústami Dávida, ako už bolo povedané: Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia. (Heb 4,4–7)

⁸Nezatvrdzujte si srdce ako v Meribe, ako na púšti v deň Massy, ⁹kde ma vaši otcovia pokúšali a skúšali, hoci videli moje činy. ¹⁰Štyridsať rokov sa mi protivilo toto pokolenie. Povedal som: „Je to ľud, čo blúdi srdcom, nepozná moje cesty.“ ¹¹V hneve som teda prisahal: „Nevojdú do môjho pokoja!“ (Žalm 95,8–11)

Uvažuj o úvodných textoch (Heb 4,4–7 a Žalm 95,8–11). Aká výstraha zaznieva v oboch textoch? Aký význam má pre nás dnes?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

V texte Heb 4,4–7 autor cituje príbeh stvorenia a verš Ž 95,11 v kontexte zamyslenia o vernosti Izraelitov. Sústreďuje sa na ich neschopnosť vojsť do Božieho odpočinku, ktorý bol pre nich pripravený. Text žalmu 95,8–11 spája skúsenosť Izraelitov na púšti s Božím odpočinkom a pridáva Božiu prísahu, že neverní Izrael nevstúpi do Jeho odpočinku, ktorý bol pôvodne spojený so Zaslúbenou krajinou.

Samozrejme, Izraeliti napokon vstúpili do Zaslúbenej krajiny. Nová generácia prekročila hranice a s Božou pomocou sa zmocnila pevností a usadila sa tam. Napriek tomu Izraeliti nevstúpili do Božieho odpočinku. Dôvodom bolo, že mnohí z nich neprežili skúsenosť reality spasenia v Ježišovi pre nedostatok viery, ktorý sa prejavil do očí bijúcou neposlušnosťou. A hoci odpočinok sa spájal s krajinou, zahŕňal oveľa viac než miesto, kde ľudia žili.

Text Heb 4,6 naznačuje, že tí, čo počuli Božie zaslúbenie o skutočnom odpočinku, nevstúpili doň pre svoju neposlušnosť. Ako súvisí neposlušnosť so vstupom do Božieho odpočinku?

Výraz „dnes“ (Heb 4,7) vyjadruje naliehavosť. „Dnes“ znamená, že nie je čas tápať a vyčkávať. „Dnes“ si vyžaduje odpoveď a rozhodnutie *teraz*.

Apoštol Pavol používa slovo „dnes“ a zdôrazňuje jeho dôležitosť v kontexte odpočinku. Žalm 95,7,8 je varovaním a výzvou Božiemu ľudu, aby neopakoval chyby svojich predkov a nezlyhal tak pri vstupe do skutočného odpočinku, ktorý je možné nájsť len v spasení, ktoré ponúka Boh.

- **Čo by pre nás mali znamenať slová: „Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia.“ (Heb 4,7) Čo je také dôležité na slove *dnes*? Ved' napokon, v Žalme bolo toto slovo použité pred tisíckami rokov. Prečo by toto posolstvo malo byť dôležité pre naše „dnes“ rovnako, ako bolo pre tých, čo ho počuli pred mnohými rokmi?**

APLIKÁCIA

IDEÁLNY „ODPOČINOK“, NA KTORÝ ČAKÁME

⁸Ved' keby ich bol Jozua voviedol do odpočinku, nebol by už potom hovoril o inom dni. ⁹A tak ostáva sobotný odpočinok pre Boží ľud; ¹⁰lebo kto vošiel do jeho odpočinku, ten si odpočinul od svojich diel tak, ako Boh od svojich.

¹¹Usilujme sa teda vojsť do toho odpočinku, aby nikto nepadol podľa toho istého príkladu neposlušnosti. (Heb 4,8–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Myšlienky, ktoré autor rozvíja v štvrtej kapitole Listu Hebrejom sa stávajú zrejme pri čítaní veršov 8 až 11. Jozua nepriniesol ľuďom dokonale odpočinok. A keďže Boh neklame, musí existovať nejaký iný, lepší „odpočinok“, ktorý zostáva pre Boží ľud. Túto skupinu netvoria výhradne veriaci Židia. Zahŕňa všetkých, ktorí prijali Ježiša ako svojho osobného Spasiteľa.

Uvažuj o úvodnom texte (Heb 4,8–11). O čom sa v ňom vlastne hovorí? O svätosti soboty? O pokoji, ktorý vďaka Kristovi prežívame už dnes? O niečom, čo je ešte pred nami?

Hebrejom 4 sa často používa na zdôraznenie zachovávanania soboty ako siedmeho dňa. Iní sa práve týmto textom pokúšajú spochybniť platnosť sobotného odpočinku vo svetle skutočnosti, že existuje iný odpočinok spojený s dobou konca. Ani jeden z týchto prístupov nevystihuje podstatu tejto kapitoly. Hebrejom 4 totiž ukazuje, že sústredenie sa na Boží špeciálny odpočinok spojený s časom konca je prítomný už od Stvorenia a že sobotný odpočinok ponúka malú, každotýždennú ochutnávku onoho záverečného odpočinku. Samozrejme, pre Židov bola sobota predzvesťou „sveta, ktorý má prísť“.

Odpočinok podobný tomu sobotnému, ktorý zostáva pre Boží ľud, je ozvenou Božieho odpočinku počas prvej soboty v pozemských dejinách. Znamená, že aj my sa môžeme zastaviť vo svojej práci a dôverovať Bohu, že naplní svoje zaslúbenia o spasení.

Na rozdiel od argumentov niektorých vykladačov, kontext nehovorí o tom, že by sobotné prikázanie bolo naplnené v odpočinku, ktorý priniesol Kristus spasením, z čoho by vyplývalo, že zachovávanie soboty sa kresťanov netýka. Skutočný odpočinok, ktorý máme zaslúbený prostredníctvom toho, čo pre nás Kristus vykonal, nenahrádza biblickú sobotu, naopak, vyzdvihuje ju, dáva jej nový zmysel.

Žijeme vo svete, kde sa vyzdvihujú podnikavci a ambiciózni ľudia, ktorí svojou prácou niečo dokázali. Myšlienka, že odpočinok v Ježišovi a dôvera, že jeho nezaslúžená milosť je dostatočná na našu záchranu a zmenu, pôsobí v takomto prostredí takmer absurdne.

APLIKÁCIA

- Ako môžeš iným ľuďom pomôcť nájsť odpočinok v Ježišovi, keď majú pocit, že ich hriechy sú príliš vážne, že ich srdcia sa zmeniť nedajú a že ich prípad je úplne beznádejný? Akými biblickými textami by si ich povzbudil?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Nie vždy sme ochotní prísť k Ježišovi s našimi trápeniami a ťažkosťami. Niekedy zveríme svoje problémy ľudským ušiam a o svojich starostiach hovoríme tým, ktorí nám nemôžu pomôcť. Nezverujeme sa so všetkým Ježišovi, ktorý je schopný premeniť žalostnú skúsenosť na cestu radosti a pokoja. ... Božie zaslúbenia sú nesmierne vzácne. Ak chceme poznať jeho vôľu, potrebujeme študovať jeho slovo. Ak budeme poznávať a žiť podľa jeho inšpirovaného slova, bude nás viesť po priamej ceste, kde budeme môcť kráčať bez zakopnutia. Keby len všetci kazatelia a veriaci prišli so svojimi trápeniami a otázkami k Ježišovi, ktorý je pripravený ich prijať a darovať im odpočinutie a pokoj! Nikdy nezabudne na tých, čo sa s dôverou vložili do jeho rúk.“ (*The Signs of the Times*, 17. marec 1887, str. 161)

„Milí mladí ľudia, môžete sa s očakávaním a radostnou nádejou tešiť na čas, keď Pán, váš spravodlivý Sudca vyzná vaše meno pred Otcom a pred svätými anjelmi? Úplne najlepšou prípravou na druhý Kristov príchod je spočinúť v pevnej viere vo veľké spasenie, ktoré nám priniesol pri svojom prvom príchode. Musíte veriť v Krista ako osobného Spasiteľa.“ (*Our High Calling*, str. 368)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Čím je sobota ako siedmy deň taká mimoriadna, že predznamenáva Boží nebeský odpočinok pre Jeho ľud? Ako je sobotný odpočinok predchuťou večnosti?
2. Očistenie znamená zmierenie a ukazuje cestu späť k Bohu. Uvažujte o dôležitom výroku z Rimanom 5,11: „A nielen to, ale aj Bohom sa chválime skrze nášho Pána Ježiša Krista, skrze ktorého sme teraz dostali zmierenie.“ Keby sa vás niekto opýtal: „Čo znamená byť zmierený s Bohom a akú zmenu toto zmierenie prináša do tvojho života?“, ako by ste mu odpovedali?
3. Čo môžeme urobiť preto, aby sme nepripisovali príliš veľký význam maličkostiam a nezabúdali na tie najdôležitejšie skutočnosti? Čo nám môže pomôcť sústrediť sa na celkový obraz, ktorý prináša Božie slovo?
4. Uvažujte o chybách a nedostatku viery, ktorých sa dopustili Izraeliti počas putovania po púšti. Hoci detaily ich ťažkostí sa líšia od tých našich (ved' napokon neputujeme po púšti), aké spoločné princípy môžete objaviť medzi ich a našimi zlyhaniami? V čom a ako sa môžeme poučiť z ich chýb, aby sme ich neopakovali v našich životoch?

Týždeň od 12. do 18. septembra

JONÁŠ: NE(S)POKOJNÝ PROROK

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Jonáš 1–4

ZÁKLADNÝ TEXT

Mne zasa nemá byť ľúto Ninive, veľkého mesta, v ktorom je viac ako stodvadsaťtisíc ľudí, ktorí nevedia rozlíšiť pravú a ľavú ruku, a mnoho dobytky? (Jon 4,11)

Medzi najzaujímavejšie príbehy Biblie patrí celkom určite príbeh proroka Jonáša. Boží prorok, povolaný Bohom – a čo urobil? Snažil sa utiecť pred Božím povolaním. Keď ho dramatické okolnosti donútili zmeniť názor a poslúchnuť Hospodina, čo urobil? Sťažoval sa, že ľudia, ktorým odovzdal Boží odkaz, sa kajali. A napokon sa nahneval, že ich Boh ušetril, hoci bez prorokovho posolstva by to určite urobil.

Jonáš je výborným príkladom človeka, ktorý neprežíva pokoj a je nespokojný so všetkým, čo sa okolo neho a s ním deje. A to až natolko, že zvolá: „Tak teda, Hospodin, vezmi mi život, lebo je pre mňa lepšie zomrieť ako žiť.“ (Jon 4,3)

Sám Ježiš sa počas svojej služby vrátil k Jonášovmu príbehu slovami: „Mužovia z Ninive povstanú na súde s týmto pokolením a odsúdia ho, lebo oni sa kajali na Jonášovo kázanie. A hľa, tu je ktosi väčší ako Jonáš!“ Samozrejme, väčší ako Jonáš! Aj preto treba brať jeho slová veľmi vážne.

OSNOVA LEKCIE

Tento týždeň sa budeme venovať osobe proroka Jonáša a budeme sa pýtať, čo sa môžeme naučiť z jeho nepokoja a nespokojnosti.

1. Jon 1,1–3: Jonáš hľadá pokoj útekou od Boha (nedeľa)
2. Jon 2,1–9: Boh Jonášovi zariadi „trojdňový odpočinok“ (pondelok)
3. Jon 3,5–10: Pokánie obyvateľov Ninive (utorok)
4. Jon 3,10–4,3: Rozhnevaný prorok stráca pokoj (streda)
5. Jon 4,9–11: Láska a milosť ako cesta k pokoju (štvrtok)

ÚTEK

¹Raz zaznelo slovo Hospodina Jonášovi, Amittajovmu synovi: ²„Vstaň, chod' do Ninive, do veľkého mesta, a volaj proti nemu, lebo jeho zloba vystúpila predo mňa.“ ³Jonáš vstal, aby ušiel spred tváre Hospodina do Taršíša. Zišiel do Jafy a našiel loď, ktorá práve odchádzala do Taršíša. Zaplatil cestovné a nastúpil na ňu, aby s nimi odišiel spred tváre Hospodina do Taršíša. (Jonáš 1,1–3)

Jonáš bol neuveriteľne úspešným misionárom. Zároveň však bol – aspoň spočiatku – veľmi neochotný. Nech robil Jonáš čokoľvek, Božie povolanie mimoriadne zmenilo jeho život. Namiesto toho, aby poslúchol Božiu výzvu a zistil, že Božie „jarmo je príjemné a bremeno ľahké“ (Mat 11,30), Jonáš sa rozhodol nájsť svoj vlastný „mier“ a mať od všetkého pokoj. Rozhodol sa utekať presne opačným smerom, než kam ho Boh povolal.

Uvažuj o texte Jonáš 1. Kde sa Jonáš snažil nájsť pokoj a únik pred Božím povolaním? Ako mu pri tom darilo?

Jonáš sa rozhodol utiecť pred svojou úlohou. Vydal sa preč od miesta, na ktoré ho Boh poslal. V príbehu dokonca nie je ani naznačené, že by mal tendenciu sa s Bohom dohadovať, ako to robili iní proroci, keď ich Boh povolal za svojich poslov (pozri napríklad 2Moj 4,13).

Je zaujímavé, že podľa textu 2Kráľ 14,25 išlo už o druhé povolanie, ktoré Jonáš dostal od Boha. Zdá sa však, že pri minulom povolaní Jonáš poslúchol a urobil, čo mu Boh zveril. Tentoraz to však bolo inak.

Prečo?

Historické a archeologické záznamy ukazujú na krutosť novoasýrskych panovníkov, ktorí vládli v starovekom Blízkom (Prednom) východe počas ôsmeho storočia pred Kristom, teda v čase Jonášovej služby v Izraeli. Asi o 75 rokov neskôr novoasýrsky kráľ Sanherib zaútočil na Judsko. Izrael a Samária padli už o dvadsať rokov skôr a kráľ Chizkija sa pravdepodobne pridal k miestnej protiasýrskej koalícii.

Nastal však čas, keď sa Asýria rozhodla so svojimi protivníkmi zúčtovať. Biblia (2. kniha kráľov 18; Izaiáš 36), historické asýrske dokumenty a nástenný reliéf v paláci kráľa Sanheriba v Ninive ukazujú krutý osud Lachíša, ktorý patril medzi dôležité a veľmi dobre opevnené pevnosti južnej hranice kráľa Chizkiju. V jednom opise Sanherib uvádza, že vzal viac ako dvestotisíc väzňov zo štyridsiatich šiestich opevnených miest, o ktorých tvrdí, že ich zničil. Keď asýrsky kráľ dobyl Lachíš, stovky, možno tisíce väzňov boli napichnuté na koly. Najsilnejší podporovatelia kráľa Chizkiju boli zaživa stiahnutí z kože, ostatných poslali do Asýrie ako lacných otrokov.

Asýrčania dokázali byť neuveriteľne krutí aj na pomery vtedajších zvyklostí. A Boh teraz posielal Jonáša do centra tohto kráľovstva.

Kto by sa Jonášovi čudoval, že sa mu do Ninive vôbec nechcelo ísť?

■ **Utiecť pred Bohom? Pokúšal si sa o to niekedy? Ak áno, ako sa ti v tom darilo? Prinieslo ti to do života viac pokoja?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

TROJDNŮVÝ ODPOČINOK

¹Potom Hospodin prikázal veľkej rybe, aby Jonáša zhltila. Jonáš bol v bruchu ryby tri dni a tri noci. ²Jonáš sa z brucha ryby modlil k Hospodinovi, svojmu Bohu. ³Hovoril: „K Hospodinovi som volal zo svojho súzenia a on ma vypočul. Z útrov podsvetia som kričal o pomoc, ty si začul môj hlas. ⁴Hodil si ma do hlbiny uprostred šireho mora, aby ma obklúčil prúd. Všetky tvoje príboje a vlny sa nado mnou prevalili. ⁵Ja som však povedal: „Som zahnaný spred tvojich očí. Ako ešte uzriem tvoj svätý chrám?“ ⁶Obklopila ma voda až po hrdlo, obklúčila ma hlbina, chaluha mi ovinula hlavu. ⁷Zostúpil som k základom vrchov, do krajiny, ktorej závery sa za mnou zavreli naveky. Ty si však vytiahol môj život z jamy, Hospodin, Bože môj. ⁸Keď vo mne chradla duša, spomenul som si na Hospodina, moja modlitba prišla k tebe, do tvojho svätého chrámu. ⁹Tí, čo uctievali ničotné modly, opúšťajú toho, ktorý je verný. (Jonáš 2,1–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Jonášov útek pred Bohom sa nezaobišiel bez ťažkostí. Na chvíľku sa síce zdalo, že má „pokoj“, ale čoskoro Boh prerušil príjemnú plavbu zoslaním búrky. Jonáš sa neutopil len vďaka zásahu Boha, ktorý prikázal veľkej rybe, aby Jonáša zachránila.

Až počas trojdňového núteného „odpočinku“ v útrobách ryby Jonáš pochopil, ako veľmi závisí jeho život od Boha. Niekedy akoby jediným východiskom pre nás bola situácia, v ktorej neexistuje nič z tohto sveta, o čo by sme sa mohli oprieť. Často až to nám pomôže pochopiť, že potrebujeme práve Ježiša.

Uvažuj o Jonášovej modlitbe v bruchu ryby (Jon 2,1–9). Čo ho motivovalo na takúto modlitbu? Čo od Boha očakával?

Hoci Jonáš sa nachádzal v nebezpečnej a prakticky bezvýhodiskovej situácii, modlí sa o možnosť vidieť chrám. „Ako ešte uzriem tvoj svätý chrám?“

O čo tu ide?

Chrám tvorí centrum Jonášovej modlitby. Tak by to malo byť. V Starej zmluve existuje jediné miesto, kde môžeme nájsť Boha. Je ním svätyňa (pozri 2Moj 15,17 a 25,8). Svätyňa je centrom modlitby a spoločenstva s Bohom.

Jonáš však nemá na mysli chrám v Jeruzaleme. Hovorí o nebeskej svätyni (Jon 2,7). Tam sa upiera jeho nádej, pretože práve tam prebýva Boh a odtiaľ prichádza ponuka jeho záchrany.

Jonáš túto dôležitú pravdu napokon pochopil. Prežil Božiu milosť. Bol zachránený. Keď ho veľká ryba vyvrátila, na vlastnej koži okúsil, že Boh miluje aj jeho – utekajúceho proroka. Celkom určite sa naučil (aj keď musel prejsť rôznymi obchádzkami), že pre každého veriaceho je jediným správnym smerom úsilie byť v súlade s Božou vôľou.

Rozhodol sa teda splniť si povinnosť a poslúchnuť Boží príkaz. Bez pochybností sa vydal na cestu do Ninive. Dôveroval Bohu napriek skutočnosti, že mal namierené do neobyčajne hriešneho mesta, ktoré ho ako cudzinca nebude mať v láske. A okrem toho mal obyvateľov mesta konfrontovať s ich vlastnou hriešnosťou.

APLIKÁCIA

- **Niekedy potrebujeme získať od všetkého odstup, potrebujeme sa zastaviť, získať novú motiváciu alebo nový zmysel toho, čo robíme. Hoci Jonášov príklad sa dá považovať skôr za extrém, ako nám môže pomôcť jeho skúsenosť?**

DOKONČENÁ MISIA

⁵Ninivčania uverili Bohu, vyhlásili pôst a obliekli sa do vrecoviny od najväčšieho až po najmenšieho. ⁶Táto vec sa dotkla ninivského kráľa. Ten vstal z trónu, zložil plášť, obliekol si vrecovinu a sadol si do prachu. ⁷V Ninive dal vyhlásiť: „Na základe nariadenia kráľa a jeho hodnostárov nech ani ľudia, ani zvieratá, ani dobytok, ani ovce nič neokúsia, nech sa nepasú a nepijú vodu! ⁸Nech sa aj ľudia, aj zvieratá oblečú do vrecoviny a nech hlasno volajú k Bohu. Nech sa každý odvráti od svojej zlej cesty a od násilia, ktoré má na rukách. ⁹Ktovie? Boh môže zmeniť svoj zámer, aby sa zmiloval a môže sa odvrátiť od svojho páľčivého hnevu, aby sme nezahynuli.“ ¹⁰Boh videl ich konanie, že sa odvrátili od svojich zlých ciest. Potom Boh olutoval zlo, o ktorom povedal, že ho vykoná nad nimi, a neurobil to. (Jon 3,5–10)

Ninive bolo obrovské v porovnaní s ktorýmkoľvek mestom v Izraeli. Prejsť z jednej strany na druhú trvalo tri dni (Jon 3,3).

Uvažuj o texte Jonáš 3,1–10. Ako na Jonášovo kázanie reagovali obyvatelia mesta? V čom môže byť tento príbeh pre nás poučením pri vydávaní svedectva druhým ľuďom?

Cestou naprieč mestom kázal Jonáš Božie poslanstvo: „Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátené“ (Jon 4,3) Jeho slová nič nezakrývajú, idú priamo k podstate. A hoci nepoznáme detaily, je zrejmé, že poslanstvo proroka padlo na úrodnú pôdu. Obyvatelia Ninive (spoločne!) uverili Jonášovým slovám.

V súlade s kultúrnymi zvyklosťami vydal kráľ Ninive dekrét, ktorý vyjadroval postoj pokánia. Každý, vrátane zvierat, sa mal postiť a smútiť (text nehovorí, ako mali smútiť zvieratá). Skutočnosť, že aj sám kráľ zostúpil z trónu a vo vrecovine si sadol do prachu, mala nesmierne silnú symbolickú hodnotu.

Uvažuj znova o texte Jon 3,6–9. Porovnaj tieto verše s textami Jer 25,5; Ezech 14,6 a Zj 2,5. Čo zo slov kráľa Ninive naznačuje, že rozumel skutočnej podstate pokánia?

Jonášovo kázanie bolo stručné a jasné. Kým Jonáš kázal, Svätý Duch veľmi silno konal v srdciach Ninivčanov.

Obyvatelia Ninive nepoznali príbehy o Božom láskyplnom vedení tak ako Izraeliti. Napriek tomu reagovali na Božie poslanstvo veľmi otvorene. Podstata ich odpovede by sa dala zhrnúť nasledovne: „Vydajme sa do rúk Božiemu milosrdenstvu. Nespoliehajme sa na vlastné konanie. Úplne sa spoľahnime na Božiu milosť a dobrotu.“

Jonáš mal veľmi silnú osobnú skúsenosť s Božou milosťou. O to viac nás môže zarážať jeho postoj. Bol presvedčený, že Božia milosť je niečo také mimoriadne a exkluzívne, že na ňu majú nárok len niektorí.

- **Prečo je pokánie nevyhnutnou súčasťou kresťanskej skúsenosti? Čo znamená kajať sa z vlastných hriechov? Ako by si charakterizoval úlohu pokánia v súvislosti s hriechmi, ktorých sa dopúšťame opakovane?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ROZHNEVANÝ PROROK

^{3,10}Boh videl ich konanie, že sa odvrátili od svojich zlých ciest. Potom Boh oľutoval zlo, o ktorom povedal, že ho vykoná nad nimi, a neurobil to. ^{4,1}Jonáš to pokladal za veľmi zlé a nahneval sa. ²Potom sa modlil k Hospodinovi: „Ach, Hospodin, či som to nepovedal, kým som bol vo svojej krajine? Preto som chcel predtým ujst' do Taršíša, lebo som vedel, že ty si Boh milostivý, ľútoslivý, zhovievavý a bohatý v dobrote. Ty oľutuješ pohromu. ³Tak teda, Hospodin, vezmi mi život, lebo je pre mňa lepšie zomrieť ako žiť.“ (Jon 3,10–4,3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Nanešťastie, Jonášov príbeh sa nekončí treťou kapitolou.

Uvažuj o texte Jonáš 4,1–11. S čím Jonáš zápasil? Čo sa môžeme naučiť z jeho počínania?

Jonáš 4 sa začína prorokovým hnevom namiereným proti Bohu. Božie konanie ho zbavilo posledných pocitov pokoja a pohody. Jonáš sa nevedel zmieriť s tým, že jeho misia bola „úspešná“. Báł sa, že bude vyzerat' nedôveryhodne a smiešne. Boh si nachádza čas, aby diskutoval so svojím prorokom, ktorý sa správa ako batola v záchvate zlosti.

Ide o zrejmy dôkaz, že aj pred pravým nasledovníkom Boha môže byť ešte veľmi veľa priestoru na rast a zmenu.

„Keď Jonáš poznal, že Hospodin hodlá ušetriť mesto, ktoré sa pri všetkej svojej bezbožnosti predsa len vo vrecovine a v popole kajalo, mal byť prvý, kto sa z úžasnej Božej milosti raduje. Namiesto toho však podľahol sebalútiosti v obave, že by ho ľudia mohli pokladať za falošného proroka. Vlastnú vážnosť si cenil natoľko, že celkom prehliadol nekonečnú cenu ľudí v tomto bezbožnom meste.“ (PK 271; PK /sk/ 146)

Boh má so svojím prorokom obdivuhodnú trpezlivosť. Keď Jonáša poveril úlohou a ten pred svojím povolaním utiekol, Boh robí všetko preto, aby prorokov útek zastavil a vrátil ho na správnu cestu. A aj teraz, keď sa Jonáš hnevá a háda, Boh sa s ním rozpráva, vysvetľuje a kladie mu otázku: „Či je to správne, že si sa rozhneval?“ (Jon 4,4)

Prečítaj si text Luk 9,51–56. V čom je tento záznam podobný tomu, čo sa odohralo v Jonášovom príbehu?

„Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život.“ (Ján 3,16) U Jonáša Boh hovorí: „Mne zasa nemá byť ľúto Ninive, veľkého mesta, v ktorom je viac ako stodvadsaťtisíc ľudí, ktorí nevedia rozlíšiť pravú a ľavú ruku, a mnoho dobytky?“ (Jon 4,11). Mali by sme byť neskonale vďační za to, že v konečnom dôsledku je najvyšším Sudcom našich motívov, srdc a myslí Boh, a nie my sami.

APLIKÁCIA

■ **Ako sa môžeme naučiť mať taký súcit a takú trpezlivosť s druhými, akú má s nimi Boh? Alebo ako sa môžeme aspoň priblížiť tomu, aby z nás vyžarovala podobná trpezlivosť a láskavosť?**

LÁSKA A MILOŠŤ AKO CESTA K POKOJU

9Boh povedal Jonášovi: „Či si sa právom rozhneval pre ricínovník?“ On odpovedal: „Právom som sa rozhneval až na smrť.“ **10**Tu riekol Hospodin: „Tebe je ľúto ricínovníka, pri ktorom si sa nenamáhal a ktorý si nepestoval, ktorý za noc vyrástol a za noc zahynul.“ **11**Mne zasa nemá byť ľúto Ninive, veľkého mesta, v ktorom je viac ako stodvadsattisíc ľudí, ktorí nevedia rozlíšiť pravú a ľavú ruku, a mnoho dobytky?“ (Jon 4,9–11)

Zdá sa, že Jonáš sa znepokojuje viac, než by stálo za to. Ninive bolo nebezpečným mestom, ale v Jonášovom príbehu sa zdá, že Ninivčania nie sú tým najväčším problémom. Pochopili posolstvo a rýchlo sa začali kajať. Misionár Jonáš sa zdá byť v celom príbehu tým najslabším ohnivkom.

V tejto správe Boh prenasleduje zdrávavého proroka. Vie totiž, že Jonáš potrebuje misijnú cestu do Ninive rovnako, ako potrebujú Ninivčania počuť prorokovo posolstvo. Ak chce znova prežívať pokoj, potrebuje pochopiť podstatu Božej lásky a milosti.

Ako sa v úvodnom texte (Jon 4,9–11) predstavuje Boh prorokovi Jonášovi? Čo o ňom potreboval pochopiť? Čo potrebuješ o Bohu pochopiť ty? Čo s ním potrebuješ prežiť?

Vo svojom krátkom novozmluvnom liste Júda vyzýva svojich čitateľov: „Udržujte sa v Božej láske a očakávajte milosrdenstvo nášho Pána Ježiša Krista pre večný život.“ (Júda 1,21) To je presne to, čo potreboval pochopiť a zažiť aj starozmluvný prorok Jonáš. Zakúsiť Božiu lásku a pochopiť jeho milosrdenstvo. To bola jediná cesta, ako mohol prežívať pokoj, po ktorom tak veľmi túžil.

Osobne prežívať Božiu lásku a milosť nie je jednorazová záležitosť. Jedným zo spôsobov, ako sa môžeme „udržiavať v Božej láske“, je služba druhým a zápas o ich záchranu. V nasledujúcich veršoch Júda vyzýva na súcitiť s druhými a na ich záchranu (1,22.23).

Boh povolal Jonáša, aby išiel do Ninive, pretože Jonáš predtým pravdepodobne príliš neuvažoval o svojom vzťahu k Asýřčanom. Zrejme vedel, že sú mu nesympatickí, ale asi vôbec netušil, ako veľmi ich nenávidí a do akého extrému zjde, len aby sa im vyhol. A to dokonca aj potom, čo ho na cestu k nim povolal Boh. Jonáš nebol pripravený mať Ninivčanov za susedov v nebesiach. Nevedel milovať láskou, ktorú v ňom chcel vzbudiť Boh. Boh povolal Jonáša do Ninive, pretože Boh Ninivčanov miloval a chcel ich mať vo svojom kráľovstve. Jonáša však povolal aj preto, že proroka miloval. Túžil, aby Jonáš rástol a aby ich spolupráca proroka menila na Božiu podobu. Boh chcel, aby Jonáš našiel skutočný odpočinok, ktorý prichádza len ako výsledok zachraňujúceho vzťahu so Spasiteľom. Ozajstný odpočinok je zároveň následkom konania Božej vôle, ktorá zahŕňa aj snahu zachraňovať druhých a viesť ich k viere a nádeji, ktorú prežívame.

- **Koľko času tráviš službou a prácou na záchrane druhých? Ako nám v duchovnom zmysle pomáha takéto konanie nachádzať skutočný odpočinok v Ježišovi?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Boží rozkaz ukladal Jonášovi veľkú zodpovednosť. Ten však, ktorý mu kázal ísť do Ninive, mal moc podoprieť svojho posla a pomôcť mu k úspechu. Keby bol prorok bez zaváhania poslúchol, mohol sa zaobísť bez nejedného trpkého zážitku a bol by skúsenostne poznal veľkosť Božieho požehnanie. Hospodin však Jonáša neopustil ani vo chvíľach zúfalstva. Prorok musí prejsť viacerými skúškami a obstať v celom rade zvláštnych príhod.“ (PK 266; PK /sk/ 143)

„Tisíce ľudí možno osloviť tým najjednoduchším spôsobom. Práve tých, ktorých svet pokladá za najnadanejších a najučenejších, môžu povzbudiť slová prostého človeka, ktorý miluje Boha a o jeho láske rozpráva tak prirodzene, ako hovorievame o svojich záujmoch.“ (COL 232; KP 180)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. „Boží prorok“ je nahnevaný a znechutený, lebo ľudia, ku ktorým ho Boh poslal svedčiť, prijali spasenie. Ako rozumieme tomuto Jonášovmu postoj? V čom môže byť pre vás povzbudením skutočnosť, že Boh mal trpezlivosť aj s takým svojím služobníkom, akým bol Jonáš?
2. Jonášov príbeh naznačuje, že Boh sa usiluje zmeniť nielen tvrdohlavých hriešnikov, ale že mu veľmi záleží aj na zmene jeho nasledovníkov. Ako môžeme získať „nové srdce“ a „nového ducha“, aj keď sme sa už vydali na cestu za Hospodinom? Ako sa líši človek, ktorý pozná pravdu, od človeka, ktorého pravda zmenila?
3. Znova uvažujte o Júdovom liste. Čo je základným posolstvom tejto knihy? Prečo je posolstvo Júdovho listu dôležité aj pre dnešnú cirkev?
4. Prečo nám duchovne prospieva, keď sa podieľame na práci pre záchranu druhých ľudí?
5. Nech mal Jonáš akékoľvek vlastné dôvody, pre ktoré odmietal ísť do Ninive, Boh mu ukázal, ako veľmi sa mylil. V čom sa náš postoj k druhým môže podobáť tomu, ako sa voči obyvateľom Ninive prejavil Jonáš?

DOKONALÝ ODPOČINOK

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Zj 1,9–19; Mat 24,4–8.23–31; Zj 14,6–12; Heb 11,13–16; Fil 4,4–6

ZÁKLADNÝ TEXT

Ale ako je napísané: Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo a čo ani do ľudského srdca nevstúpilo, to pripravil Boh tým, čo ho milujú. (1Kor 2,9)

Mal si niekedy pocit, akoby si sa ocitol uprostred veľkej bitky? Podobnú skúsenosť prežívajú mnohí ľudia, vrátane neveriacich. Prečo? Pretože je to pravda. Sme súčasťou zápasu medzi dobrom a zlom, medzi Kristom na strane dobra a satanom na strane zla.

Realita, ktorú prežívame, sa tak odohráva na dvoch úrovniach. Jednou je veľký spor medzi Kristom a satanom, ktorý má celosvetový, respektíve kozmický rozmer, pretože sa začal práve v nebesiach (Zj 12,7). V zmätku udalostí, ktoré prežívame, môžeme veľmi rýchlo stratiť zo zreteľa celkový Boží záchranný plán pre tento svet. Vojsny, politické nepokoje, ekonomické krízy, pandémie a prírodné katastrofy v nás môžu vyvolávať pocity bezmocnosti a strachu. Božie rady dané prostredníctvom prorokov nám však pomáhajú vidieť udalosti okolo nás v širších súvislostiach. Takto môžeme rozumieť, kam smerujeme a ako sa tam dostaneme.

Veľký spor sa odohráva aj na osobnej úrovni. Každý z nás čelí každodenným výzvam a problémom. A ak sa nedočkáme druhého príchodu ešte za nášho života, potom prežijeme aj skúsenosť smrti.

Tento týždeň sa budeme venovať tomu, ako môžeme prežívať pokoj v Kristovi aj uprostred všeobecného nepokoja a našej (z krátkodobého pohľadu) neistej budúcnosti. Z dlhodobého pohľadu však naša budúcnosť vyzerá veľmi sľubne.

OSNOVA LEKCIE

Posledná lekcia celého štvrtroka sa zameriava na ten najlepší „odpočinok“ a „pokoj“, ktoré môžu prežívať Božie deti aj uprostred nepokojného a búrlivého sveta.

1. Zj 1,9–11: Uistenie o Ježišovej veľkosti (nedeľa)
2. Mat 24,9–14: Povzbudenie k vytrvalosti až do konca (pondelok)
3. Zj 14,6–12: Posolstvo troch anjelov o ponúkanom pokoji (utorok)
4. Heb 11,13–16: Smrť – smutná realita, a napriek tomu správa o pokoji (streda)
5. Fil 4,4–6: Radosť a pokoj napriek okolnostiam (štvrtok)

VIDENIE KONCA

⁹Ja, Ján, váš brat a spoločník v súžení, kráľovstve a vytrvalosti v Ježišovi, bol som pre Božie slovo a svedectvo o Ježišovi na ostrove Patmos. ¹⁰V Pánov deň som bol vo vytržení ducha a počul som za sebou mohutný zvuk ako hlas polnice, ¹¹ktorý hovoril: „Čo vidíš, napíš do knihy a pošli siedmim cirkvám: do Efezu, Smyrny, Pergama, Tyatír, Sárd, Filadelfie a do Laodicey.“ ¹²Obrátil som sa, aby som pozoroval hlas, ktorý ku mne hovoril. A keď som sa obrátil, videl som sedem zlatých svietnikov ¹³a uprostred svietnikov akoby Syna človeka, obľčeného do dlhého rúcha a cez prsia prepásaného zlatým pásom. ¹⁴Hlavu a vlasy mal biele ako biela vlna, ako sneh, a oči ako plameň ohňa. ¹⁵Nohy mal podobné bronzu rozžeravenému v peci, jeho hlas bol ako hučanie mnohých vôd. ¹⁶V pravej ruke mal sedem hviezd, z jeho úst vychádzal ostrý dvojsečný meč a jeho tvár bola, ako keď slnko svieti v plnej sile. ¹⁷Keď som ho uvidel, padol som mu k nohám ako mŕtvy. On položil na mňa pravicu a povedal: „Neboj sa! Ja som Prvý a Posledný ¹⁸a Živý. Bol som mŕtvy a hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče smrti a podsvetia. ¹⁹Napíš teda, čo si videl, čo je a čo sa stane potom.“ (Zj 1,9–19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ján, ktorý zostával už posledný z učeníkov, čo chodili s Ježišom, sedel na skalnatom ostrove vzdialený od všetkého, čo mu bolo blízke a milé. O čom asi uvažoval, keď sa ocitol uviaznutý na tomto pustom ostrove? Ako sa tam vlastne ocitol a prečo? Mal predsa skúsenosť so živým Ježišom, videl ho odchádzať a počul, ako dvaja anjeli hovorili: „Muži galilejskí, čo stojíte a hľadíte do neba? Tento Ježiš, ktorý bol vzatý od vás do neba, príde tak, ako ste ho videli odchádzať do neba.“ (Sk 1,11)

To všetko však bola pre Jána už vzdialená minulosť a Ježiš sa ešte stále nevrátil. Ostatní apoštoli už medzičasom zomreli, väčšina z nich mučeníckou smrťou pre svoje svedectvo o Ježišovi. Mladá cirkev prekonala generačnú výmenu a teraz čelila ohromnému prenasledovaniu zvonka a čudným heretickým vplyvom zvnútra. Ján sa musel cítiť opustený, unavený a nepokojný. A potom, nečakane, dostal videnie.

Uvažuj o texte Zjavenie 1,9–19. Aký vplyv mohlo mať na Jána videnie, ktoré dostal? Aké pocity v ňom asi vyvolalo?

Ježiš svojim nasledovníkom povedal: „Hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.“ (Mat 28,20) V exile si Ján na tieto slová určite spomínal. „Zjavenie“, ktoré dostal od Ježiša, muselo byť pre neho obrovským povzbudením. Ježiš, ktorý je „Alfa i Omega, prvý a posledný, počiatok i koniec“, sa teraz apoštolovi vo vyhnanstve zjavil úplne novým, nečakaným spôsobom.

Z veršov Zjavenia plynú videnia o budúcnosti tohto sveta. Pred Jánom sa rozprestrel majestátny, komplexný pohľad na dejiny. My to dnes môžeme vnímať ako dejiny kresťanskej cirkvi, ale pre Jána to boli všetko budúce udalosti. Uprostred skúšok a súženia, ktoré mali prísť, Ján videl, aký bude koniec všetkého: „¹Videl som nové nebo a novú zem, lebo prvé nebo a prvá zem sa pomínuli a ani mora už niet. ²A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, pripravené ako nevesta ozdobená pre svojho ženicha.“ (Zj 21,1.2)

Veľkolepé apokalyptické videnie, ktoré Ján zaznamenal v Zjavení, pomohlo tomuto učeníkovi s dôverou spočinúť v Božej starostlivosti a v Božom zasľúbení.

APLIKÁCIA

- Život je dnes ťažký a často vyvoláva obavy a strach. Ako ťa upokojuje vedomie, že Boh pozná budúcnosť a že budúcnosť je z dlhodobého hľadiska hodná radostného očakávania.

VYTRVAŤ AŽ DO KONCA

⁹Potom vás vystavia súženiu, budú vás zabíjať a všetky národy vás budú nenávidieť pre moje meno. ¹⁰Vtedy sa mnohí pohoršia, budú sa navzájom udávať a nenávidieť. ¹¹Povstane aj mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých. ¹²A pretože sa rozmnoží neprávosť, v mnohých vychladne láska. ¹³Kto však vytrvá až do konca, bude spasený. ¹⁴A toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec. (Mat 24,9–14)

Na Olivovom vrchu Ježiš v hrubých rysoch vykreslil dejiny sveta. Bola to jeho reakcia na žiadosť učeníkov: „Povedz nám, kedy sa to stane a čo bude znamením tvojho príchodu a konca sveta.“ (Mat 24,3)

Ježišova známa reč zaznamenaná u Matúša 24 pokrýva neprerušovanú časovú líniu od jeho dní až po druhý príchod a to, čo má nasledovať.

Prostredníctvom prorociev chcel dať Ježiš svojmu ľudu náčrt toho, čo sa má diať na konci času, aby sa mohli pripraviť na záverečnú udalosť. Chcel, aby mohli v jeho láske prežívať dôveru a pokoj, aj keď sa bude všetko okolo nich rúcať a rozpadáť.

Adventisti veľmi dobre poznajú Danielov opis toho, čo nazýva „čas súženia, akého nebolo od začiatku národa až doteraz“ (Dan 12,1). Ježiš chce, aby sme boli pripravení na udalosti, ktoré budú predchádzať jeho druhému príchodu.

Uvažuj o textoch Mat 24,4–8 a 23–31. Aký bude Ježišov príchod? Čo môžeme urobiť preto, aby sme neboli zvedení či podvedení?

Ježišov príchod bude skutočnou udalosťou, ktorá sa odohrá na konci času. Ak vezmeme do úvahy miesto, ktoré je tejto udalosti venované v prorockých a aj v Ježišovej reči, pôjde o naozaj *velkú udalosť*.

Keď sa naposledy stala celosvetová udalosť, ktorá úplne zmenila dejiny sveta, bolo na ňu pripravených len osem ľudí. Ježiš prirovnáva nepredvídateľnosť druhého príchodu práve k potope (Mat 24,37–39). A hoci nikto nevie deň ani hodinu druhého príchodu (Mat 24,36), Boh nám dal určitú prorockú postupnosť, aby sme videli a sledovali, čo sa okolo nás deje.

Boh nám zveril úlohu, ktorú máme zohrať v tomto prorockom zápase. Aká je naša úloha? Zameraj sa na text Mat 24,9–14.

V tomto kozmickom spore sme viac než len pozorovatelia. Máme byť aktívnymi účastníkmi, ktorí pomáhajú niesť evanjelium do celého sveta. Z toho však vyplýva, že aj nás môže postihnúť prenasledovanie.

- **Ako rozumieš slovám „vytrvať až do konca“? Ako sa to dá? Aké každodenné rozhodnutia potrebujeme robiť, aby sme nepadli, ako sa to mnohým stalo a ešte stane?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

POSOLSTVO O PONÚKANOM POKOJI

⁶Potom som videl iného anjela letieť stredom neba: Mal večné evanjelium, aby ho zvestoval obyvateľom zeme, každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu.

⁷Volal mohutným hlasom: „Bojte sa Boha a vzdajte mu slávu, lebo prišla hodina jeho súdu. Kľaňte sa tomu, ktorý stvoril nebo i zem, more i pramene vôd.“

⁸Za ním nasledoval iný, druhý anjel, ktorý volal: „Padol, padol ten veľký Babylon, ktorý opájal všetky národy vínom vášne svojho smilstva.“ ⁹Po nich nasledoval iný, tretí anjel, ktorý mohutným hlasom volal: „Ak sa niekto bude klaňať šelme a jej obrazu a prijme znak na svoje čelo alebo na ruku, ¹⁰aj ten bude piť z vína Božieho hnevu, nezriedeného, naliateho do kalicha jeho hnevu, a bude mučený ohňom a sírou pred svätými anjelmi a pred Baránkom. ¹¹Dym ich múk vystupuje na veky vekov a nemajú odpočinku vo dne ani v noci tí, ktorí sa klaňajú šelme a jej obrazu, ani ten, kto prijme znak jej mena.“ ¹²V tomto je trpezlivosť svätých, ktorí zachovávajú Božie prikázania a vieru Ježiša. (Zj 14,6–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pri pohľade na udalosti okolo nás a uvažujúc o proročkom obraze dejín by sme nemali mať ani pomyslenie na to, že sa niekde pohodlne usadíme a nebudeme nič robiť. Mal by nám byť cudzí postoj typu: „Udalosti sa odohrajú tak, ako boli predpovedané. Nič na tom nemôžeme zmeniť. Jednoducho, musíme brať veci také, aké sú.“

Kresťania by však mali mať aktívny postoj k svetu okolo seba, a to hlavne v súvislosti so záverečnými udalosťami. Zjavenie 14 nám hovorí, že naším poslaním v tomto dejinnom čase je hovoriť druhým o Božom súde a pomáhať im pripravovať sa na druhý príchod Krista.

Uvažuj o texte Zjavenie 14,6–12. Čo je hlavnou myšlienkou týchto veršov? Aké posolstvo by sme mali hlásať svetu? Prečo je toto posolstvo naliehavé?

Ako adventisti veríme, že „prítomná pravda“ (2Pet 1,12) je súčasťou toho, čo nazývame „trojanjelské posolstvo“. Nachádzame tu podstatu nášho povolania v tomto čase dejín zeme.

Posolstvo sa začína „večným evanjeliom“, nádhernou správou o Kristovej smrti a o Kristovom vzkriesení, ktoré prináša do života skutočný pokoj. Práve na Kristovi spočíva naša jediná nádej na spasenie. Okrem toho tu zaznieva posolstvo „prišla hodina jeho súdu“ (Zj 14,7). Je to dôležitý mílnik, ktorý ukazuje na koniec času. Potom počujeme výzvu uctievať toho, ktorý „stvoril nebesia a zem“, v protiklade s výstražným varovaním adresovaným tým, čo zostávajú v Babylone a slúžia šelme a jej obrazu. A napokon vidíme opis Božieho ľudu v čase konca: „V tomto je trpezlivosť svätých, ktorí zachovávajú Božie prikázania a vieru Ježiša.“ (Zj 14,12)

Uvažuj znova o texte Zj 14,11. Čoho sa podľa neho nedostáva tým, ktorí sa rozhodnú slúžiť Božiemu nepriateľovi, teda „šelme a jej obrazu“?

Žiadny odpočinok, žiadna úlava pre tých, čo slúžia šelme a jej obrazu? Hoci na presný význam týchto slov existuje viacero pohľadov, všetci budú súhlasiť, že títo ľudia neprežívajú ten pokoj a odpočinok, ktorý ponúka Boh svojim verným.

APLIKÁCIA

■ **Prečo je podľa teba prvou časťou posolstva troch anjelov práve „večné evanjelium“? Prečo by sme mali mať pri zvestovaní zvereného posolstva neustále na pamäti práve evanjelium? Prečo je pochopenie evanjelia také dôležité v súvislosti s konceptom odpočinku?**

ODPOČÍVAŤ V POKOJI

¹³Títo všetci umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené, ale iba z dialky to videli a pozdravovali. Vyznávali, že sú na zemi cudzincami a pútnikmi. ¹⁴Tí, čo takto hovoria, naznačujú, že hľadajú vlasť. ¹⁵Keby totiž mysleli na tú, z ktorej vyšli, boli by mali dosť času vrátiť sa. ¹⁶Teraz však túžia po lepšej, čiže po nebeskej. Preto sa ani Boh nehanbí volať sa ich Bohom, keď im pripravil mesto. (Heb 11,13–16)

Kresťania čakajú na Kristov príchod už dve tisícročia. Druhý príchod je skutočným vyvrcholením všetkých našich nádejí. A nielen našich, ale aj nádejí všetkých Božích verných v priebehu dejín sveta.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Uvažuj o texte Heb 11,13–16. Ktoré veľké zaslúbenie tu zaznieva? Prečo je dôležité? Ako sa toto posolstvo týka dnes nás?

Ak by bol platný všeobecne rozšírený pohľad na smrť, tieto verše by nedávali žiadny zmysel. Čo tento text hovorí o ľuďoch, ktorí „nedosiahli to, čo bolo prisľúbené“? Zomreli a údajne sú v nebi s Ježišom a tešia sa večnej odmene. Naozaj?

V takomto vnímaní existuje kus irónie. Keď niekto zomrie, často počúvame: „Nech odpočíva v pokoji.“ Čo to vlastne znamená? Odpočívajú títo ľudia v pokoji, alebo sú v nebesiach a robia tam všetko, čo im náleží – vrátane sledovania všetkej tej „nádhery“, ktorá sa odohráva vo svete?

Prečítaj si text Ján 11,11. Ako Ježiš opisuje smrť? Ako rozumieš jeho slovám?

Myšlienka o odpočívaní „v pokoji“ je samozrejme vyjadrením pravdy o tom, čo sa deje v smrti, nie? Mŕtvi naozaj odpočívajú. „Pre veriaceho smrť nie je podstatná. Kristus o nej hovorí ako o nepatrnom okamihu. *Kto zachová moje slovo, neuvidí smrti naveky.* (Ján 8,51.52) Pre kresťana je smrť len spánkom, chvíľou ticha a tmy. Život je skrytý s Kristom v Bohu a *keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy zjavíte s ním v sláve* (Kol 3,4).“ (DA 787; TV 550)

Ježiš prirovnáva stav človeka medzi smrťou a ránom vzkriesenia k nevedomému spánku (Ján 11,11.14). Zároveň však zdôrazňuje, že zachránení aj zatratení dostanú svoju odmenu po vzkriesení (Ján 5,28.29). Ukazuje tak dôležitosť toho, aby bol človek pripravený na smrť, nech príde kedykoľvek.

■ **Naši zosnulí teraz odpočívajú. V čom ťa toto poznanie napĺňa povzbudením?**

APLIKÁCIA

NEUSTÁLE SA RADUJ V PÁNOVI

⁴Ustavične sa radujte v Pánovi. Opakujem: Radujte sa! ⁵Vaša miernosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán je blízko! ⁶Pre nič nebudte ustarostení, ale vo všetkom s vdácou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo svojich modlitbách a prosbách. (Fil 4,4–6)

OSOBNÉ ŠTUDIUM

Jednou z najpoužívanejších aplikácií v našich telefónoch sú mapy a navigácia. Mnohí si už ani nedokážu spomenúť, ako sme žili bez GPS navigácie a máp v telefónoch. Možno sme boli nervózni, keď sme smerovali niekam, kde sme nikdy predtým neboli, a báli sme sa, že zabľúdime. Ale s mapou v mobile sa môžeme smelo vydať na cestu a nájsť správne miesto aj v neznámom meste. Mohla by byť táto smelosť ilustráciou pokoja, ktorý nám Boh chce darovať tým, čo nám ukazuje prostredníctvom prorockých zaslúbení?

Niekedy sa stáva, že do vyhľadávača v aplikácii zadáme zlú adresu alebo sa rozhodneme nenasledovať všetky inštrukcie s pocitom, že poznáme skratku. Nech je to akokoľvek, ľahko sa môžeme ocitnúť niekde, kde sme byť nechceli. A celkom určite nám to nepridá na pokoji.

Uvažuj o texte Fil 4,4–6. Čo apoštol Pavol hovorí o spôsobe, ako môžeme prežívať skutočný odpočinok a nadobudnúť pokoj aj uprostred strápeňého a bolestivého sveta?

V tejto stati Pavol nehovorí, aby sme sa ustavične radovali vo všetkých našich skúškach. Hovorí, aby sme sa ustavične radovali „v Pánovi“. Nech je naša momentálna situácia akákoľvek, nech prechádzame v živote čímkoľvek, ak spočívame v Bohu, v jeho добрote, v jeho láske a v jeho obeti na kríži, môžeme sa v ňom radowať a nachádzať pokoj pre našu strápenú dušu.

Už aj samotný tón celého textu pôsobí pokojne a prináša nádej, ktorá presahuje tento svet.

Predstav si, aký pokoj by sme mohli prežívať, keby sme neboli „pre nič ustarostení“. Zdá sa, ako keby to nebola príliš reálna predstava pre nikoho, kto žije v tomto svete. A to aj napriek tomu, že samotnému Pavlovi ležalo na srdci mnoho vecí. Vedomie, že milujúci Boh je konečným vládcom, o všetkom vie a zachránil nás pre svoje kráľovstvo, nám určite môže pomôcť. Všetko, o čo sme ustarostení, môžeme vďaka Bohu vidieť v správnom svetle.

„Pán je blízko.“ Znamená to, že je vždy pri nás. V momente, keď zavrieme oči a usneme spánkom smrti, našou najbližšou myšlienkou bude Kristov návrat.

Nepochybne, život je naplnený napätím, skúškami a ťažkosťami. Nikto tomu nemôže uniknúť. Nedokázal to ani Pavol (pozri 2. Korintanom 11). Jeho cieľom však bolo upriamiť našu pozornosť na to, že sa môžeme radowať v tom, čo sme dostali v Kristovi. Odpočinok pre svoju dušu môžeme nájsť už teraz.

APLIKÁCIA

- **Znova uvažuj o texte Fil 4,4–6. Akými skúškami a trápeniami práve teraz prechádzaš? Akým spôsobom sú tieto nádherné myšlienky súčasťou tvojej terajšej skúsenosti?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Všetci si želáme, aby Boh odpovedal na naše modlitby hneď a priamo. Sme v pokušení dať sa znechutiť, ak odpoveď mešká alebo prichádza v nečakanej podobe. Boh je však príliš múdry a príliš dobrý, aby na naše modlitby odpovedal práve vtedy a práve takým spôsobom, ako si to my predstavujeme. Chce pre nás urobiť viac a lepšie než iba splniť všetky naše priania. A preto, že môžeme dôverovať jeho múdrosti a láske, by sme ho nemali žiadať, aby sa on podriadil našej vôli, ale my by sme sa mali snažiť pochopiť jeho zámer a uskutočniť ho. Naše túžby a záujmy by sa mali rozplynúť v jeho vôli.“ (MH 230.231; CZ 164)

„Už to nebude dlho trvať a Kristus príde zachrániť svoje deti a dať im záverečný dotyk nesmrtnosti. ... Hroby sa otvoria a mŕtvi vystúpia, víťazne volajúc: *Ó smrť, kde je tvoj osten? Ó hrob, kde je tvoje víťazstvo?* Naši milovaní, ktorí spia v Ježišovi, vstanú odtiaľ do nesmrtnosti.“ (*Counsels on Stewardship*, str. 350)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Uvažujte o realite veľkého sporu. Ako sa prejavuje vo svete? Ako sa prejavuje vo vašom osobnom živote? Niekedy až príliš bolestne? Je to oveľa reálnejšie, než si mnohí ľudia myslia, pretože veľa ľudí neverí v existenciu diavla. Prečo je pochopenie reality veľkého sporu dôležité pre pochopenie toho, v akom stave sa nachádza náš svet? V čom je pre vás povzbudením poznanie, ako sa napokon veľký spor skončí?
2. Proroctvá môžu byť zavádzajúce, ak sa do nich snažíme naprojektovať niečo, čo neobsahujú. Mnohí veriaci sa dostávajú do problémov len preto, že robia predpovede, ktoré sa napokon nestanú, alebo veria podobným predpovediam iných. Ako sa môžeme chrániť pred tým, aby sme sa nechytli do podobnej pasce?
3. Uvažujte spoločne o veršoch zo Zjavenia 14,9–11. Kto sú tí, čo bez prestania slúžia šelme a jej obrazu? Čo by to mohlo znamenať?
4. V cirkvi občas zaznieva kontroverzná diskusia v súvislosti s tým, či od nás a nášho konania závisí načasovanie druhého príchodu. Nech je vaša odpoveď akákoľvek, prečo je dôležité aktívne sa zúčastňovať na hlásaní evanjelia?

POUŽITÉ SKRATKY

BIBLICKÉ PREKLADY

Štandardne je v lekciah použitý Slovenský ekumenický preklad (Vydala Slovenská biblická spoločnosť, 2008).

Keď je použitý iný preklad, je pri odkaze na verš uvedená jedna z nasledujúcich skratiek:

SEvP	Biblia – Písmo Sväte Starej a Novej zmluvy (Vydala Slovenská evanjelická cirkev a. v., 1979)
Roh	Svätá Biblia (z pôvodných jazykov preložil Prof. Jozef Roháček, 1951)
RKC	Sväté Písmo Starého a Nového zákona (Vydal Spolok sv. Vojtecha, 1995)

SKRATKY BIBLICKÝCH KNÍH

Názov knihy	Ekumenický preklad	Preklad prof. Roháčka
Starý zákon - skratky kníh		
Genesis - Prvá Mojžišova kniha	Gn	1Moj
Exodus - Druhá Mojžišova kniha	Ex	2Moj
Levitikus - Tretia Mojžišova kniha	Lv	3Moj
Numeri - Štvrtá Mojžišova kniha	Nm	4Moj
Deuteronómium - Piata Mojžišova kniha	Dt	5Moj
Jozua	Joz	Joz
Kniha sudcov	Sdc	Sud
Rút	Rút	Rút
Prvá Samuelova kniha	1Sam	1Sam
Druhá Samuelova kniha	2Sam	2Sam
Prvá kniha kráľov	1Krl'	1Kráľ
Druhá kniha kráľov	2Krl'	2Kráľ
Prvá kniha kroník (Paralipomenon)	1Krn	1Par
Druhá kniha kroník (Paralipomenon)	2Krn	2Par
Ezdráš (Kniha Ezdrášova)	Ezd	Ezd
Nehemiáš (Kniha Nehemiášova)	Neh	Neh
Ester (Kniha Ester)	Est	Est
Jób (Kniha Jób)	Jób	Jób
Žalmy (Kniha Žalmov)	Ž	Ž
Príslovia (Kniha príslovií)	Prís	Prísl
Kohelet - Kazateľ (Kniha Kazateľ)	Koh	Kaz
Veľpieseň (Pieseň Šalamúnova)	Vljp	P.Š.
Izaiáš (Kniha proroka Izaiáša)	Iz	Iz
Jeremiáš (Kniha proroka Jeremiáša)	Jer	Jer
Náreky (Plač Jeremiášov)	Nár	P.J.
Ezechiel (Kniha proroka Ezechiela)	Ez	Ez
Daniel (Kniha proroka Daniela)	Dan	Dan
Ozeáš (Kniha proroka Hozeáša)	Oz	Hoz
Joel (Kniha proroka Joela)	Joel	Joel
Amos (Kniha proroka Amosa)	Am	Am
Abdiáš (Kniha proroka Obadiáša)	Abd	Ob
Jonáš (Kniha proroka Jonáša)	Jon	Jon
Micheáš (Kniha proroka Micheáša)	Mich	Mich
Nahum (Kniha proroka Náhuma)	Nah	Náh

Habakuk (Kniha proroka Habakuka)	Hab	Hab
Sofoniáš (Kniha proroka Sofoniáša)	Sof	Sof
Aggeus (Kniha proroka Haggeusa)	Ag	Hag
Zachariáš (Kniha proroka Zachariáša)	Zach	Zach
Malachiáš (Kniha proroka Malachiáša)	Mal	Mal

Nový zákon - skratky kníh

Evanjelium podľa Matúša	Mt	Mat
Evanjelium podľa Marka	Mk	Mar
Evanjelium podľa Lukáša	Lk	Luk
Evanjelium podľa Jána	Jn	Ján
Skutky apoštolov	Sk	Sk
List Rimanom	Rim	Rim
Prvý list Korinťanom	1Kor	1Kor
Druhý list Korinťanom	2Kor	2Kor
List Galaťanom	Ga	Gal
List Efezanom	Ef	Ef
List Filipanom	Flp	Fil
List Kolosanom	Kol	Kol
Prvý list Tesaloničanom	1Tes	1Tes
Druhý list Tesaloničanom	2Tes	2Tes
Prvý list Timotejovi	1Tim	1Tim
Druhý list Timotejovi	2Tim	2Tim
List Títovi	Tít	Tít
List Filemonovi	Flm	Filem
List Hebrejom (List Židom)	Heb	Žid
Jakubov list	Jk	Jak
Prvý Petrov list	1Pt	1Pet
Druhý Petrov list	2Pt	2Pet
Prvý Jánov list	1Jn	1Ján
Druhý Jánov list	2Jn	2Ján
Tretí Jánov list	3Jn	3Ján
Júdov list	Júd	Júda
Zjavenie apoštola Jána	Zj	Zj

DIELA ELLEN WHITEOVEJ

Pri slovenských prekladoch diel Ellen Whiteovej je uvádzané stránkovanie prvého vydania z Vydavateľstva Advent-Orion.

Skratka	Anglický názov
AG	God's Amazing Grace
AH	The Adventist Home
CG	Child Guidance
COL	Christ's Object Lessons
CT	Counsels to Parents, Teachers and Students
DA	The Desire of Ages
ED	Education
FW	Faith and Works
HC	Our High Calling
MH	The Ministry of Healing

ML	My Life Today
PP	Patriarchs and Prophets
RC	Reflecting Christ
SD	Sons and Daughters of God
T	Testimonies for the Church
TE	Temperance
BC	The SDA Bible Commentary

Skratka

Slovenský názov

PP	Patriarchovia a proroci, Na úsvite dejín
PK	Proroci a králi, Zo slávy do tieňa
TV	Túžba vekov, Cesta lásky
SA	Skutky apoštolov, Poslovnia nádeje
VS	Veľký spor vekov, Z tieňa do slávy
KP	Kristove podobenstvá
CK	Cesta ku Kristovi
Vých	Výchova
CZ	Cesta ku zdraviu a životnej harmónii

Navštívte nás na webovej stránke: <http://www.absg.adventist.org>

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii (GK) Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri GK.

ZÁPADY SLNKA

Poznámka k údajom o západe slnka:

Údaje o západe slnka sú prevzaté z hviezdárskej ročenky a zodpovedajú polohe 19° východne od nultého poludníka a 49. rovnobežke, čo je poloha mesta Martin. (Pre mesto Košice – 8 minút, pre Bratislavu + 11 minút.)

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNEJ ŠKOLY

<http://sobotnaskola.casd.sk>

Základné informácie o sobotnej škole – Aktuálne lekcie vo formáte pdf – Učiteľské lekcie a doplnkové materiály – Predstavenie misijných projektov – Podnety na modlitby

Tému Štúdia Biblie dopĺňa televízna relácia Biblia pre dnešok na www.HopeTV.cz vždy od pondelka v archíve a v piatok od 19.30 h vo vysielaní.

PLÁN TEMATICKÝCH SOBÔT, TÝŽDŇOV A ZBIEROK V ROKU 2021

	Téma soboty	Zbierka	VS
Júl			
03.7.	Deň modlitby a pôstu		
10.7.	Deň misie		
17.7.	Deň evanjelizácie prostredníctvom médií		
24.7.	Sobota detí		
31.7.			
August			
07.8.	Deň evanjelizácie prostredníctvom projektov Globálnej misie		
14.8.	Deň zakladania zborov		
21.8.	Deň vzdelávania		
28.8.	Deň prevencie zneužívania a domáceho násillia		
September			
04.9.	Zbierka na stavebné projekty združenia	Zbierka na stavebné projekty SZ	29
11.9.	Týždeň rodinnej súdržnosti (5.-11.9.)		
11.9.	Zbierka pre celosvetovú misiu	Zbierka pre GK	14
18.9.	Deň Klubu Pathfinder		
25.9.	Zbierka 13. soboty pre Severoamerickú divíziu	Zbierka 13. soboty	13

Informácie pre pokladníkov zboru - misijné zbierky sú odoslané na účet príslušného združenia a zbierky s osobitným určením majú uvedenú prvú časť variabilného symbolu v stĺpci VS, druhá časť variabilného symbolu je číslo zboru.

Adresy zborov Slovenského združenia CASD

ZBOR	PSČ	ADRESA	ZAČIATOK BOHOSLUŽBY	
1. Bánovce n/Bebravou	957 01	SNP 637/10	9:30	13:00
2. Banská Bystrica 1	974 01	Rudlovska cesta 37	9:00	-
3. Banská Bystrica 2	974 01	Kollárova 18	9:00	-
4. Banská Štiavnica	969 00	ZUŠ, nám. Sv. Trojice	9:00	-
5. Blatné Remety	072 44	č.130	9:00	12:30
6. Bratislava 1	821 04	Cablkova 3	9:30	14:00
7. Bratislava 2	811 08	Ferienčíkova 5	9:30	-
8. Bratislava Dúbravka	841 01	Zborový dom ECAV, M.S. Trnavského 2/A	9:30	-
9. Bratislava Petržalka	851 05	Wolkrova 4	10:00	-
10. Brezno	977 01	Štúrova 19	10:00	-
11. Čadca	022 01	Kukučínova 1069/25	9:30	13:00
12. Čakanovce	044 45	č. 63, pošta Bidovce	9:00	13:30
13. Červenica	082 07	č. 74, pošta Tuhrina	9:00	-
14. Filakovo	986 01	Ružová 47	9:00	13:00
15. Gerlachov	059 42	Lúčna 188	9:00	14:30
16. Kežmarok	060 01	Hradná 24	9:30	13:00
17. Košice 1	040 01	Tajovského 8	9:00	15:00
18. Košice 2	040 01	Hlavná 68	9:00	-
19. Krupina	963 01	SNP 2	9:00	-
20. Levice	934 01	J. Bottu 2	9:30	13:30
21. Liptovský Hrádok	033 01	Hurbanova 221	9:00	-
22. Liptovský Mikuláš	031 01	1. mája 89	9:30	13:00
23. Lučenec	984 01	Námestie Artézskych prameňov 49	9:30	14:00
24. Markuška	049 34	Markuška 9	9:00	13:30
25. Martin	036 01	Viliama Paulinyho Tótha 2	9:30	-
26. Michalovce	071 01	Hviezdoslavova 20	9:00	13:00
27. Myjava	907 01	Brestovec 97	10:00	-

28. Nitra 1	949 01	F. Mojtu 10	10:30	13:30
29. Nitra 2	949 05	Novozámocká 6	9:30	14:00
30. Nové Zámky	940 63	Dostojevského 26	9:30	13:00
31. Piešťany	921 01	Zavretý kút 113	9:30	14:00
32. Poprad	058 01	Ul. Fraňa Kráľa 21	9:15	13:30
33. Poproč	044 02	Nová 7	9:00	-
34. Považská Bystrica	017 01	Centrum 28/33	9:30	-
35. Prešov	080 01	Štefánikova 12	9:30	-
36. Prievidza	971 01	Garbiarska 32	9:30	-
37. Púchov	020 01	ul. 1 mája 878/24	9:30	-
38. Rakúsy – Osada	059 76	Modlitebňa CASD	9:00	14:00
39. Rankovce	044 46	Rankovce 107/A	9:30	13:00
40. Revúca	050 01	Muránska cesta 34	9:00	13:00
41. Rimavská Sobota	980 42	v Rimavskej Seči u Žilkovcov, tel.: 0907 705 106	10:00	-
42. Rožňava	048 01	Jasná ul. 13	9:00	13:00
43. Sereď	926 01	Školská 1	9:00	13:30
44. Spišská N. Ves	052 01	Školská 22	9:30	13:00
45. Topoľčany	955 01	Železničiarska 22	9:30	13:00
46. Trenčín	911 01	Horný Šianec 17	9:00	13:30
47. Trnava	917 00	Kapitulská 23	9:00	14:00
48. Vadovce	916 13	č. 261	9:30	14:00
49. Zlaté Moravce	953 01	Hollého 10	9:30	-
50. Zvolen	960 01	Sokolská 10	9:30	-
51. Žiar nad Hronom	965 01	u Dušana Šárköziho, tel.: 0904 953 710	10:00	-
52. Žilina	010 01	Škultétyho 7	9:30	13:00

Zaujalo ma:

Zaujalo ma:

Zaujalo ma: